

Conjuntura econòmica de les Illes Balears

novembre 2014

**Govern
de les Illes Balears**

Conjuntura econòmica de les Illes Balears

Novembre 2014

Direcció: Joana A. Perelló Martorell

Directora general d'Economia i Estadística

Coordinació: Miquel Quetglas Oliver

Realització:

Margalida Albertí Garau
Laura Alomar Llorente
Amelia Cabellos Barreiro
Alejandro Godoy Moyá
Joan Matamalas González
Javier E. Olivares Castillo
M^a del Mar Ribas Mas

Monografia:

Laura Alomar Llorente
M^a del Mar Ribas Mas

Assessorament lingüístic:

Antònia Fullana Miralles

Direcció General d'Economia i Estadística
Conselleria d'Economia i Competitivitat
GOVERN DE LES ILLES BALEARS
C/Palau Reial , 17
07001 - Palma
Illes Balears (Spain)
Tel.: +34.971.177.928
Fax.: +34.971.177.959
<http://dgeconomia.caib.es>
E-mail: informa@dgeconomia.caib.es

ISSN: 2254-481X
DL PM 1214-2002

Subscripció:

Per subscriure-vos de franc al nostre servei d'informació, vos convidam a enviar un missatge per correu electrònic a l'adreça:

informa@dgeconomia.caib.es

Vos notificarem la publicació del nostre *Butlletí de Conjuntura Econòmica* en versió digital tan aviat com estigui disponible, com també d'altres notícies d'interès.

índex

Cronologia	5
Resum Executiu	6
I. Entorn	9
1 Internacional	9
2 Unió Europea	13
3 Espanya	15
II. Illes Balears	18
1 Agropesquer	20
2 Indústria i energia	25
3 Construcció	30
4 Serveis	33
4.1. Comerç	35
4.2. Turisme. Hostaleria	36
4.3. Turisme. Transport i comunicacions	41
4.4. Mediació financera	46
4.5. Serveis empresarials i activitats immobiliàries	48
4.6. Altres serveis	51
III. Mercat Laboral	54
1 Context. Espanya i la UE-28	54
2 Ocupació i atur a les Illes Balears	56
3 Costs laborals	60
4 Accidents de treball	62
IV. Demanda	63
1 Preus	63
2 Consum intern	65
3 Consum de no residents	68
4 Recaptació fiscal	69
5 Inversió	71

V. Medi Ambient	74
VI. Monografia	84
Els joves a les Illes Balears. Els joves que ni estudien ni treballen (2013)	
Introducció	84
Part I. La població jove a la UE-28, a Espanya i a les Illes Balears	85
Part II. Els joves en el mercat de treball	93
Part III. Els joves que ni estudien ni treballen	95
Conclusions	102
Índex de gràfics i taules	103
Notes i abreviatures. Agraïments	105

Cronologia

Juliol 2014	20	Conferencia Sectorial de Política Agrària i desenvolupament Rural i Consell Consultiu de Política Pesquera per a Assumptes Comunitaris.
	26	Es publica en el BOIB la Llei 6/2014, de 18 de juliol, de modificació de la Llei 10/2005, de 21 de juny, de Ports de les Illes Balears
	31	Es publica en el BOIB la Llei 7/2014, de 23 de juliol, de protecció de les persones consumidores i usuàries de les Illes Balears
Agost 2014	7	Es publica en el BOIB la Llei 8/2014, d'1 d'agost, del joc i les apostes a les Illes Balears
Setembre 2014	4	El BCE situa el tipus d'interès oficial en el 0,05%.
	12	El Consell de govern aprova el projecte de Llei Agrària de les Illes Balears.
	23	Cimera sobre el canvi climàtic a les Nacions Unides a Nova York
Octubre 2014	6	El tipus de canvi de l'euro és de 1,2565 \$ / €, el més baix d'ençà agost del 2012.
	16	El barril de petroli Brent cotitza a 84,02 \$, el preu més baix d'ençà el novembre del 2010.
	18	Es publica en el BOIB la Llei 11/2014, de 15 d'octubre, de comerç de les Illes Balears
	20	Dia Mundial de l'Estadística
Novembre 2014	6	Dia Internacional per a la prevenció de l' explotació del medi ambient en la guerra i en els conflictes armats

Resum Executiu

Taula 1. Perspectives de l'economia balear

Taxes de variació del PIB. Volum encadenat base 2008 (en %)

	Anual					Trimestral									
	2009	2010	2011	2012	2013	2012				2013 (p)				2014 (a)	
					(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Zona euro	-4,4	2,0	1,6	-0,7	-0,4	-0,2	-0,5	-0,7	-1,0	-1,2	-0,6	-0,3	0,5	1,0	0,7
Espanya	-3,8	-0,2	0,1	-1,6	-1,2	-1,2	-1,6	-1,7	-2,1	-1,9	-1,6	-1,1	-0,2	0,5	1,2
Illes Balears	-2,7	-0,9	0,6	0,0	0,3	0,1	-0,2	0,1	0,0	0,0	0,3	0,6	0,4	0,4	0,8
Mallorca	-2,8	-1,1	0,4	-0,1	0,2	0,1	-0,3	0,0	-0,1	-0,1	0,2	0,3	0,2	0,1	0,5
Menorca	-3,2	-1,4	0,2	-0,5	0,4	-0,2	-0,5	-0,6	-0,7	-0,3	0,4	0,9	0,6	0,4	0,5
Pitiüses	-2,2	0,9	2,0	0,7	1,1	1,0	0,6	0,7	0,8	0,7	1,0	1,5	1,2	1,7	2,2

Font: EUROSTAT i Conselleria d'Economia i Competitivitat.

p: provisional. a: avanç.

L'economia de les Illes Balears manté la progressió a l'alça en el segon trimestre del 2014 i presenta un creixement interanual d'un 0,8%. La temporada alta registra un augment del nombre turistes, cosa que ha revifat la demanda interna i estira a l'alça el valor afegit brut del sector dels serveis. Aquests increments es traslladen al mercat laboral, el qual continua amb la creació d'ocupació neta. L'arxipèlag de les Pitiüses presenta la taxa de creixement interanual més elevada i supera els dos punts percentuals.

En l'àmbit internacional, es produeix una expansió moderada en la majoria de les economies avançades i emergents, però el creixement continua sent feble a la zona de l'euro, que corre el risc d'estancament. Es preveu que el comerç mundial augmenti el 2014 i que encara s'acceleri més el 2015, segons l'FMI. Pel que fa als Estats Units, el creixement del 2013 és similar al del 2012, i en el segon trimestre del 2014 l'economia va créixer un 2,5% respecte del mateix període de l'any anterior. El Japó tanca el 2013 amb un creixement similar al del 2012, i per a enguany l'economia nipona presenta una evolució dispar entre el primer i el segon trimestres. A la Xina, la demanda interna es modera més del que s'havia previst, a causa dels esforços de les autoritats monetàries per contenir el creixement del crèdit i d'una correcció en l'activitat immobiliària. Les mesures expansives preses pel Banc Central Europeu conduiran a la depreciació de l'euro, cosa que s'afegeix a la revisió a l'alça dels tipus d'interès per part de la Reserva Federal, que ha afavorit la cotització del dòlar. El setembre del 2014 el preu del barril Brent cau per davall de 100 dòlars per barril.

A la zona euro la recuperació econòmica presenta alguns símptomes de feblesa que sobretot han afectat els països amb més pes en el PIB. Tot i que el creixement intertrimestral es manté en xifres positives, l'evolució continua sent desigual a

les regions d'Europa. L'FMI preveu que l'any 2015 l'economia alemanya s'acceleri un 1,5%. Al Regne Unit l'activitat econòmica millora a un ritme superior.

El PIB espanyol creix un 1,2% en el segon trimestre del 2014, conseqüència d'una contribució positiva de la demanda nacional. La despesa en consum final augmenta gràcies a la despesa de les llars i les administracions públiques. El sector que creix més és el dels serveis, seguit de la indústria. En el tercer trimestre del 2014, l'ocupació augmenta en 151.000 persones en termes intertrimestrals, fins a 17,5 milions. Per comunitats autònomes les que més persones ocupen són Madrid, Catalunya i Illes Balears. La inversió al territori nacional també torna a les taxes positives i la formació bruta de capital fix augmenta un 1,2%. El 2013 Espanya va tenir un deute públic en percentatge sobre el PIB del 93,9% i estava entre els setze estats membres que superaren el 60%. La previsió del Ministeri d'Economia i Competitivitat és d'un creixement del PIB d'un 1,3% per al 2014 i d'un 2,0% per al 2015.

El sector agropesquer preveu tancar l'any 2014 amb un alentiment del ritme de creixement respecte de la taxa del 2013. El setembre del 2014 es manté el nombre de persones afiliades a la Seguretat Social en comparació del mateix mes de l'any passat. El nombre d'afiliats disminueix a Mallorca, però la resta d'illes compensen les caigudes, sobretot Formentera. El setembre del 2014, la comercialització de fruita que prové de majoristes i productors és inferior a la registrada en el mateix període de l'any 2013, mentre que la comercialització d'hortalissa té una variació positiva. Les intenses pluges de maig i juny, afegides a la forta calor, fan mal bé la collita de cereals. A més, la collita d'ametla està aproximadament un 30% per sota de la campanya del 2013. En canvi, el 2014 s'espera una bona collita d'oliva, fins a 25

tones, similar a la de l'any anterior. En el mercat exterior, l'exportació de patata s'incrementa en volum però en valor monetari cau. Contràriament, el vi i el licor disminueixen el volum de vendes a l'exterior, però augmenten en valor econòmic. En els escorxadors de les Illes Balears, els primers set mesos de l'any es redueixen les tones sacrificades per a tots els tipus de bestiar i també la carn sacrificada d'au. La producció pesquera en el segon trimestre del 2014 representa un increment en el pes de les captures però un decrement en el valor econòmic.

Algunes magnituds relacionades amb el sector industrial de les Balears, com ara l'afiliació a la Seguretat Social i l'exportació de certes manufactures, milloren respecte del 2013. Tot i això, el VAB del segon trimestre del 2014 segueix la tònica observada en els trimestres precedents i, en termes interanuals, registra una taxa de variació negativa. La confiança empresarial millora la valoració, però en general continua sent més negativa que la de la resta de sectors econòmics. L'afiliació a la Seguretat Social en la indústria i l'energia es recupera pel que fa al nombre de cotitzadors en el règim general i en el d'autònoms. En canvi, els indicadors avançats de la indústria, com ara l'entrada de comandes, continuen en l'atonía.

El sector de la construcció continua suavitzant les caigudes en la segona meitat del 2014. L'afiliació a la Seguretat Social accelera els increments interanuals i la contractació augmenta tant en la construcció d'edificis com en les activitats de construcció especialitzada. En canvi, els certificats de final d'obra disponibles fins al juliol encara romanen en un nivell inferior al del 2013. El nombre de projectes visats i la licitació pública mantenen les variacions positives, si bé a un ritme inferior al de períodes anteriors.

A les Illes Balears, el sector dels serveis millora significativament i el VAB del segon trimestre progressa per sobre del ritme observat en els trimestres anteriors. Les dades d'afiliació a la Seguretat Social del tercer trimestre evidencien també un avanç considerable en termes interanuals, especialment en les activitats d'hostaleria, en les de comerç a l'engròs i al detall i en les administratives i de serveis auxiliars. D'altra banda, el volum de vendes de les empreses del sector i els índexs d'ocupació reforcen la tendència a l'alça observada en el darrer any i mig.

Els principals indicadors del sector del comerç presenten increments interanuals rellevants. El comerç al detall, després de mesos de decaïment, repunta de manera significativa durant el mes de setembre. La confiança empresarial,

sobretot pel que fa a les expectatives de la marxa del negoci a curt termini, és considerablement més optimista que la mitjana de tots els sectors econòmics. Totes les illes guanyen afiliació a la Seguretat Social i, en termes interanuals, és destacable l'avanç a les Pitiüses.

El nombre de turistes que visiten les Balears fins al setembre augmenta respecte del mateix període del 2013 gràcies al revifament del turisme nacional i al manteniment dels visitants estrangers. Per tipologia d'establiment, disminueix el nombre de pernoctacions i de viatgers en els hotels i els apartaments turístics, però s'incrementa en el cas del turisme rural. Els preus hotelers enllacen cinc mesos de pujades, la qual cosa ha incrementat els ingressos per habitació disponible. Quant a la despesa turística, es manté el nivell registrat en els primers vuit mesos del 2013.

El nombre de passatgers arribats als aeroports de les Illes Balears durant els nou primers mesos de l'any experimenta un repunt, gràcies al fet que l'arribada de turistes dels principals mercats emissors es manté estable i que el passatge nacional remunta de manera significativa respecte als anys anteriors. A més, altres països, com ara Suïssa, Itàlia o França, presenten resultats molt positius. Això es produeix en un escenari en el qual continuen a l'alça els passatgers arribats en companyies de baix cost. Els passatgers arribats a les Balears per via marítima també evolucionen positivament durant els primers vuit mesos de l'any, tant pel que fa a les rutes regulars com al nombre de creueristes. El transport de mercaderies per via marítima augmenta significativament en el conjunt de les Balears en el total acumulat de gener a agost d'enguany, i també les mercaderies arribades per via aèria, que per primera vegada des de l'agost del 2010 experimenten un repunt durant el mes d'agost.

El Banc Central Europeu abaixa el tipus d'interès oficial de la zona euro al 0,05%, el seu mínim històric, per respondre al risc de deflació i per facilitar el crèdit bancari. En aquest context, totes les entitats espanyoles superen l'avaluació de solvència i de qualitat dels actius que el Banc Central Europeu ha duit a terme a les principals entitats de la zona. Això no obstant, el procés de reestructuració en el sector encara persisteix i continua la reducció del nombre d'oficines i del nombre d'afiliats en aquestes activitats. Els dipòsits, que han seguit una trajectòria ascendent d'ençà de final del 2012, es refrenen en el segon trimestre d'enguany. D'altra banda, els crèdits continuen evolucionant a la baixa encara que no presenten taxes negatives tan dràstiques com el 2013, i la ràtio de morositat es manté en nivells elevats.

El mercat laboral de les Illes Balears manté en el tercer trimestre de l'any els bons resultats iniciats el 2013. Així, les dades d'atur registrat del mes de setembre continuen a la baixa i marquen un nou descens per vint-i-tresè mes consecutiu. Per la seva banda, l'afiliació manté el dinamisme amb un creixement interanual d'un 4,2% el darrer dia del mes de setembre. Per illes, l'atur minva en totes, especialment, a Menorca, alhora que l'afiliació creix, sobretot, a les Pitiüses, que una altra vegada tornen a liderar la creació d'ocupació neta de les Balears. En el conjunt d'Espanya els resultats del mes de setembre també són positius. L'atur disminueix per dotzè més consecutiu per la reducció del nombre d'aturats en totes les comunitats autònomes, i l'afiliació augmenta tant en la mitjana espanyola com a cada comunitat autònoma. Els contractes del mes de setembre mostren un important augment respecte de l'any passat a les Illes Balears, i de manera més accentuada entre els contractes indefinits.

Al mes de setembre la inflació a les Balears es manté en valors positius i sensiblement per sobre de les taxes espanyoles, que són negatives per tercer mes consecutiu. Això no obstant, la inflació entre el gener i el setembre a l'arxipèlag registra una variació negativa. D'ençà del mes de juliol, la inflació subjacent a les Balears inverteix el patró que seguia els mesos anteriors i es manté estable i lleugerament per sobre de la inflació general.

L'augment de la despesa en consum final -especialment la de les llars, que continua a l'alça per tercer trimestre consecutiu- té un impacte positiu que es manifesta en alguns indicadors de consum. L'indicador de confiança dels consumidors presenta millores derivades d'una valoració de la situació actual més positiva i d'unes expectatives a curt termini més optimistes. Les dades de matriculació de vehicles dels tres primers trimestres de l'any reflecteixen una recuperació remarcable, a causa fonamentalment de l'increment de la matriculació de turismes. D'altra banda, tant la demanda d'energia elèctrica com el consum de productes petrolífers es recuperen lleugerament en els darrers mesos.

La majoria de figures tributàries de les Illes Balears incrementen la recaptació en els primers mesos del 2014. Les dues principals per import, les quotes de l'IVA declarades i les retencions per l'IRPF, estiren a l'alça els ingressos per compte dels tributs que són competència compartida amb l'Estat. Quant als tributs que depenen exclusivament de la Comunitat Autònoma, la taxa de joc manté els nivells de recaptació d'un any ençà, mentre que la resta presenten

importants increments interanuals. Les Illes Balears són l'única comunitat autònoma que s'acosta a l'equilibri pressupostari en el setè mes del 2014.

Les dades més recents dels principals indicadors sectorials palesen que la inversió continua en una situació d'atonía. En el segon trimestre, el crèdit al sector privat continua decreixent, si bé la disminució és més moderada que la dels trimestres anteriors. Un altre cop el crèdit a les activitats productives és el més perjudicat. En canvi, el crèdit a les administracions públiques sembla que es recupera i torna a registrar, en termes interanuals, una taxa positiva. D'altra banda, l'augment del nombre de societats mercantils creades en els darrers mesos evidencia que es recupera el dinamisme del 2013.

En l'apartat dedicat al medi ambient, es tracta d'alguns dels indicadors que fan referència al cicle integral de l'aigua per a les Illes Balears i la seva relació amb l'economia. El mes de juliol del 2013 el Consell Balear de l'Aigua aprovà el nou Pla Hidrològic de les Illes Balears (PHIB) com a instrument d'ordenació dels recursos hídrics. L'agost i el setembre del 2014 la mitjana de les reserves hídriques és del 48%. El 2013 el volum d'aigua dessalinitzada a Mallorca es redueix una tercera part, mentre que a Formentera es multiplica per quatre. El 2012 a les Illes Balears el consum d'aigua per habitant fou de 233,3 litres per dia (habitants segons el padró) i de 189,0 litres per dia (habitants segons l'IPH). Els mesos d'estiu és quan les EDAR tracten un volum més elevat d'aigües residuals, atès l'increment de la població pel turisme.

La monografia analitza la participació dels joves de les Illes Balears en el mercat de treball durant l'any 2013, alhora que aprofundeix en la figura dels joves que no fan feina ni reben cap tipus de formació. Consta de tres parts diferenciades: en la primera es presenta l'evolució de la població de 15 a 24 anys a Europa, a Espanya i a les Illes Balears, i el nivell educatiu assolit. El segon apartat mostra l'ocupabilitat dels joves, és a dir, la participació dels menors de 25 anys en el mercat laboral tenint en compte el seu nivell educatiu. Per acabar, l'informe es concentra en els joves que ni estudien ni treballen ni reben cap tipus de formació, atesa la visibilitat que s'ha atorgat a aquest col·lectiu en els darrers anys. Així, es recullen les dades referents a aquest grup social, tant en l'àmbit europeu com d'Espanya i de les Illes Balears. També es mostren els principals trets del perfil sociodemogràfic d'aquest grup de joves.

1 Internacional

Taula 2. Indicadors internacionals

	PIB			Taxa d'atur			Inflació		
Estats Units	2n Trimestre	2,5	↗	agost	6,1	→	agost	1,4	→
Japó	2n Trimestre	-0,1	→	juliol	3,8	→	agost	3,3	↗
Unió Europea	2n Trimestre	1,2	→	agost	10,1	→	setembre	0,4	→
Regne Unit	2n Trimestre	3,1	↗	juliol	6,0	→	setembre	1,2	→
Zona euro	2n Trimestre	0,7	→	agost	11,5	→	setembre	0,3	→
Alemanya	1r Trimestre	2,3	↗	agost	4,9	→	setembre	0,8	→
França	2n Trimestre	0,1	→	agost	10,5	→	setembre	0,4	→
Itàlia	2n Trimestre	-0,2	→	agost	12,3	→	setembre	-0,1	→
Espanya	2n Trimestre	1,2	→	agost	24,4	→	setembre	-0,3	→

Font: EUROSTAT, Cabinet Office of Government of Japan, Japan Ministry of Internal Affairs and Communications.

Dades estacionalitzades pel PIB i la taxa d'atur. Inflació: Indicador de preus de consum harmonitzat.

Les fletxes indiquen la variació amb la xifra del mateix període de l'any anterior.

Segons l'OCDE hi ha una expansió moderada en la majoria de les economies avançades i emergents, però el creixement continua sent feble a la zona de l'euro, que corre el risc d'estancament. La recuperació de l'economia dels Estats Units és sòlida, encara que en el mercat laboral el revifament es manté en una fase primerenca. Al Regne Unit l'economia mostra signes de solidesa i en el Japó l'atur ha tornat als nivells anteriors a la crisi. Les previsions de creixement de l'economia mundial de l'OCDE al mes de setembre són inferiors a les que va publicar al maig. Quant als països emergents, es manté la previsió per a la Xina (un 7,4% el 2014), s'espera que el Brasil creixi el 2014 un 0,3% i es revisa a l'alça l'economia de l'Índia (fins a un 5,7% el 2014). El

comerç mundial creix el 2013 (3,1%) per sobre del que ho va fer l'any 2012 (2,8%), i s'espera que tanqui enguany amb una variació d'un 4,0%, que el 2015 aniria augmentant fins a un 5,3%, segons l'FMI. Les perspectives per als intercanvis internacionals són positives. Així, les importacions a les economies avançades creixerien un 3,5% el 2014 i fins a un 4,6% el 2015, i en els mercats emergents la variació seria d'un 4,7% el 2014 i d'un 6,4% el 2015. Els preus de les **matèries primeres** varen disminuir un 1,2% el 2013, i s'espera que minvin un 1,7% el 2014 i un 3,6% el 2015.

ES PRODUUEIX UNA EXPANSIÓ MODERADA EN LES ECONOMIES AVANÇADES I EMERGENTS.

Taula 3. Previsions internacionals per al 2015

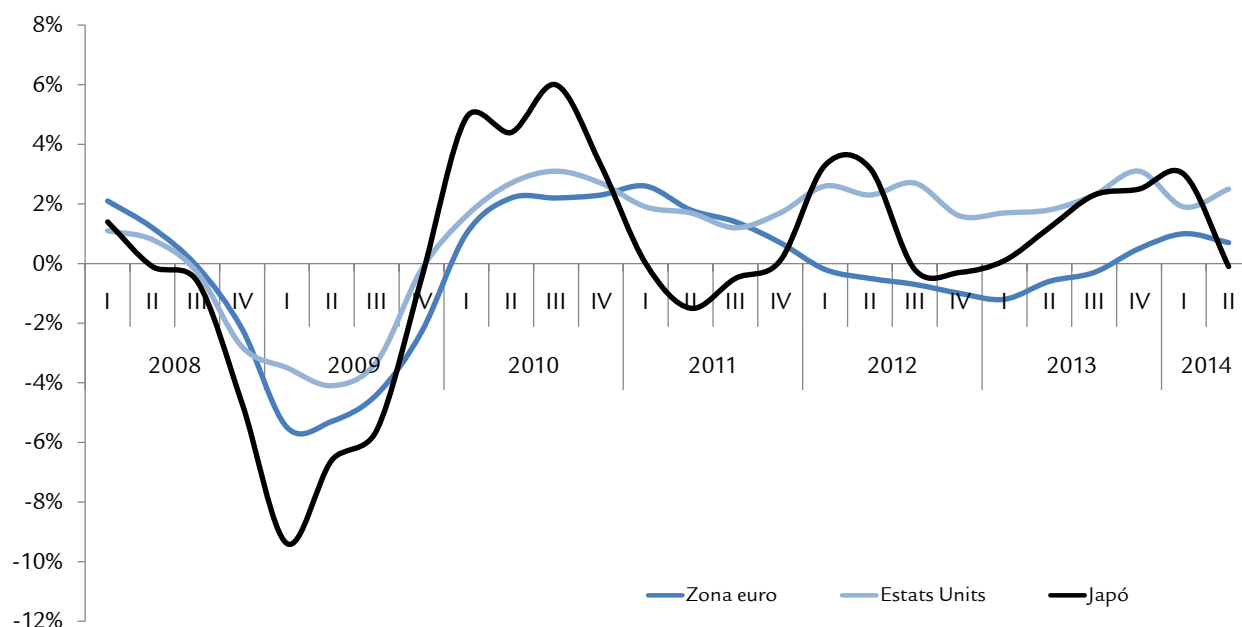
	PIB*	Taxa d'atur	Inflació
Estats Units	3,1	5,9	2,1
Japó	0,8	3,8	2,0
Unió Europea (zona euro)	1,3	11,2	0,9
Alemanya	1,5	5,3	1,2
França	1,0	10,0	0,9
Itàlia	0,8	12,0	0,5
Regne Unit	2,7	5,8	1,8
Espanya	1,7	23,5	0,6

Font: FMI - World Economic Outlook (octubre 2014)

*PIB real

Estats Units d'Amèrica

Gràfic 1. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Font: EUROSTAT.

Pel que fa als **Estats Units**, el creixement del 2013 (2,3%) és similar al del 2012, i arriba a la xifra de 16.768,1 milers de milions de dòlars de PIB. En el segon trimestre del 2014 l'economia creix un 2,5% respecte del mateix període de l'any anterior. Segons el Llibre Beix de la Reserva Federal del mes d'agost, l'economia dels Estats Units millora respecte de l'informe anterior. Per la seva banda, l'OCDE estima que el PIB augmentarà un 2,1% enguany, i l'any que ve, un 3,1% (la mateixa previsió de l'FMI). En el mercat de treball la taxa d'atur baixa del 8,1% del 2012 al 7,4% del 2013. El mes d'agost d'enguany es redueixen les persones desocupades, i la ràtio entre els aturats i la població activa queda en el 6,1%. Pel seu costat, el 2013 la inflació va ser de l'1,3%, gairebé un punt per davall de la de fa un any. Al mes de juliol se situa en l'1,7% i al mes d'agost es redueix fins a l'1,4%. El **dèficit comercial** augmenta 1.100 milions de dòlars entre el juliol del 2013 i

el juliol del 2014. Les exportacions creixen 8.100 milions de dòlars (4,3%), i les importacions, 9.200 milions de dòlars (4,0%). La despesa en construcció privada augmenta al juliol un 10,9% interanual i arriba a 701.657 milions de dòlars. La renda personal s'incrementa al juliol un 0,2% mensual, tres dècimes menys que al juny, i el consum personal minva un 0,1%, mentre que al juny havia crescut un 0,4%. Al mes de juliol la taxa d'estalvi en percentatge de la renda disponible és del 5,7%.

Japó

El Japó tancà el 2013 amb un creixement similar al del 2012 (1,5%). L'any 2014 l'economia nipona creix en el primer trimestre un 3,0% interanual i en el segon minva un 0,1%. El **dèficit comercial** japonès se situa en 948,5 milers de milions

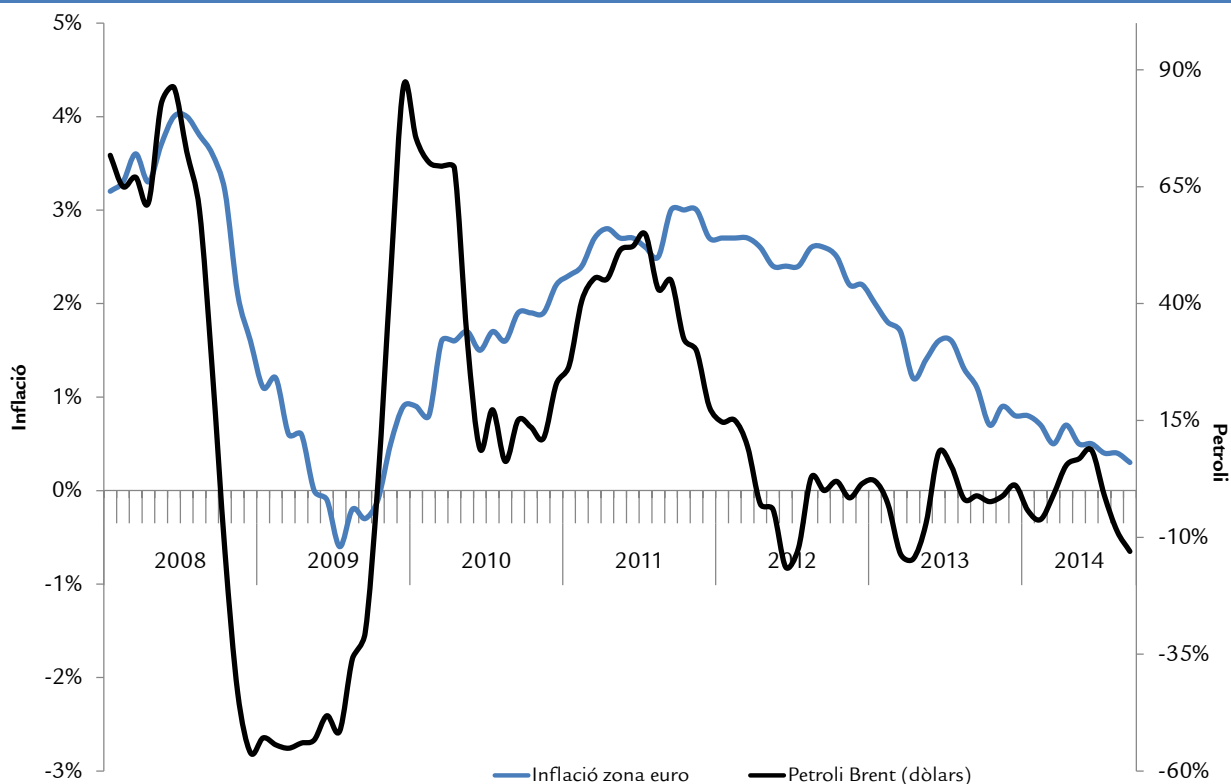
de iens a l'agost, un -2,4% respecte d'un any abans. Les exportacions varien un -1,3% (un -11,0%, les destinades a Rússia i un -5,1% les destinades a Amèrica del Nord). La taxa d'atur ha anat disminuint aquests darrers anys, amb aquesta progressió: el 5,1% el 2010, el 4,6% el 2011, el 4,3% el 2012 i el 4,0% el 2013. Al juny la taxa d'atur és del 3,7%, i al juliol té una dècima més. La inflació a l'agost arriba al 3,3%. L'FMI rebaixa les perspectives de l'economia japonesa i pronostica que creixerà un 0,9% el 2014 i un 0,8% el 2015.

Xina

A la Xina, la demanda interna es modera més del que s'havia previst, a causa dels esforços de les autoritats monetàries per contenir el creixement del crèdit i d'una correcció en l'activitat immobiliària. L'economia **xinesa** creix un 7,4% en

el primer trimestre del 2014 i un 7,5% en el segon, per davall del creixement amb què tancà els anys 2013 i 2012 (7,7%). Aquesta desacceleració impulsa les autoritats a adoptar noves mesures d'estímul monetari. La producció industrial augmenta a l'agost un 6,9% interanual i les vendes detallistes creixen un 11,9% interanual. Les exportacions s'intensifiquen un 9,4% interanual a l'agost, i les importacions es redueixen un 2,4%. D'altra banda, el nivell de preus augmenta a un ritme d'un 2,0% interanual. Així, segons l'FMI les perspectives de creixement de l'economia xinesa al mes d'octubre són inferiors a les de principi d'any. I per a enguany es preveu un creixement d'un 7,4%, i per al 2015 sembla que serà d'un 7,1%, amb una inflació esperada per al 2014 del 2,3% i de dues dècimes més per al 2015. La previsió de la taxa d'atur és del 4,1% per a ambdós anys.

Gràfic 2. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro

Font: EIA, EUROSTAT.

Petroli i divises

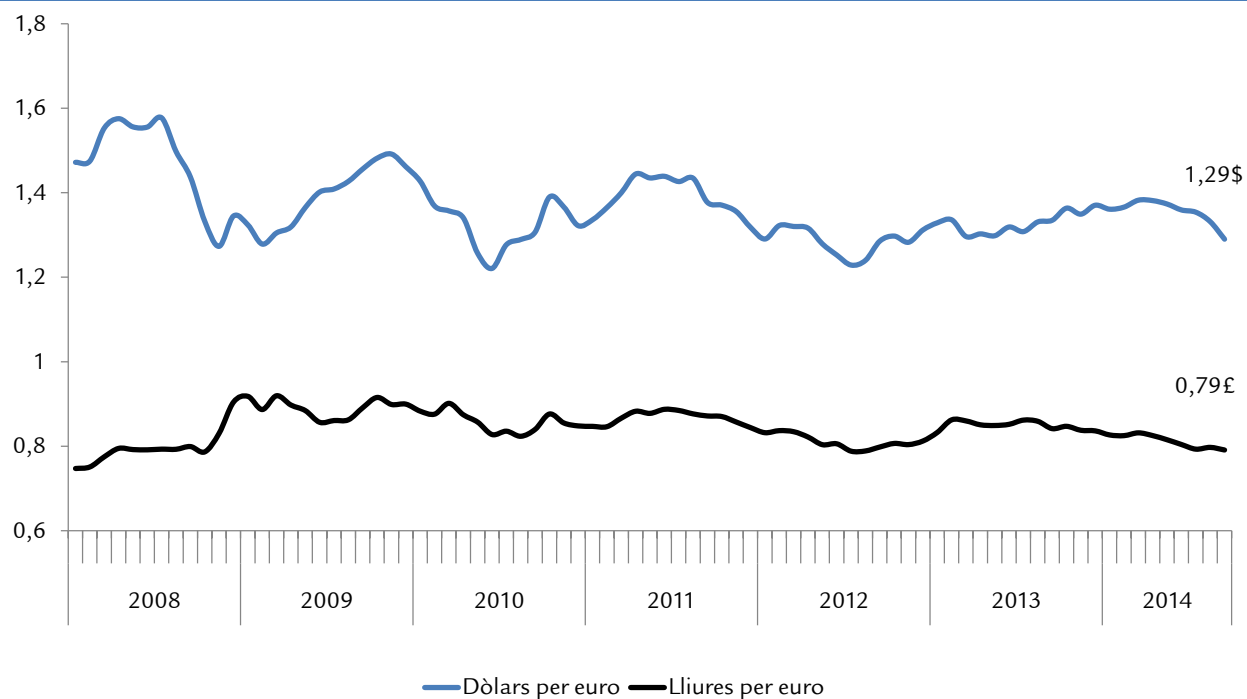
El 2013 el preu del petroli reflectí una variació d'un -0,9%, i es preveu que el 2014 es mantengui (0,1%) i el 2015 torni a caure fins al 4,3%. El mes de setembre del 2014 el preu del **barril Brent** està per sota de cent dòlars per barril (97,09), mentre que a l'agost és de 101,61 dòlars per barril. Cal tenir en compte que recentment el preu del petroli ha arribat a nivells més elevats, com ara a principi d'any, amb 108,12 dòlars per barril, o al mes de juny, amb 111,8 dòlars per barril. Des del gener del 2011 no s'havia produït un preu tan baix com el del setembre d'enguany. Hi ha la possibilitat que la OPEP decideixi retallar la producció si els preus continuen

a la baixa. La variació interanual del preu del barril Brent està per sota la variació de la inflació.

EL SETEMBRE DEL 2014 EL PREU DEL BARRIL BRENT ESTÀ PER SOTA DE CENT DÒLARS PER BARRIL.

Les mesures expansives preses pel Banc Central Europeu conduiran a la depreciació de l'euro. L'agost del 2014 l'euro es canvia per 1,33 dòlars i per 0,80 lliures esterlines, i al setembre per 1,29 dòlars i 0,79 lliures esterlines. Sembla que la tendència des d'un any enrere és d'apreciació del dòlar i de depreciació de la lliure esterlina. La revisió a l'alça dels tipus d'interès per part de la Reserva Federal ha beneficiat el dòlar.

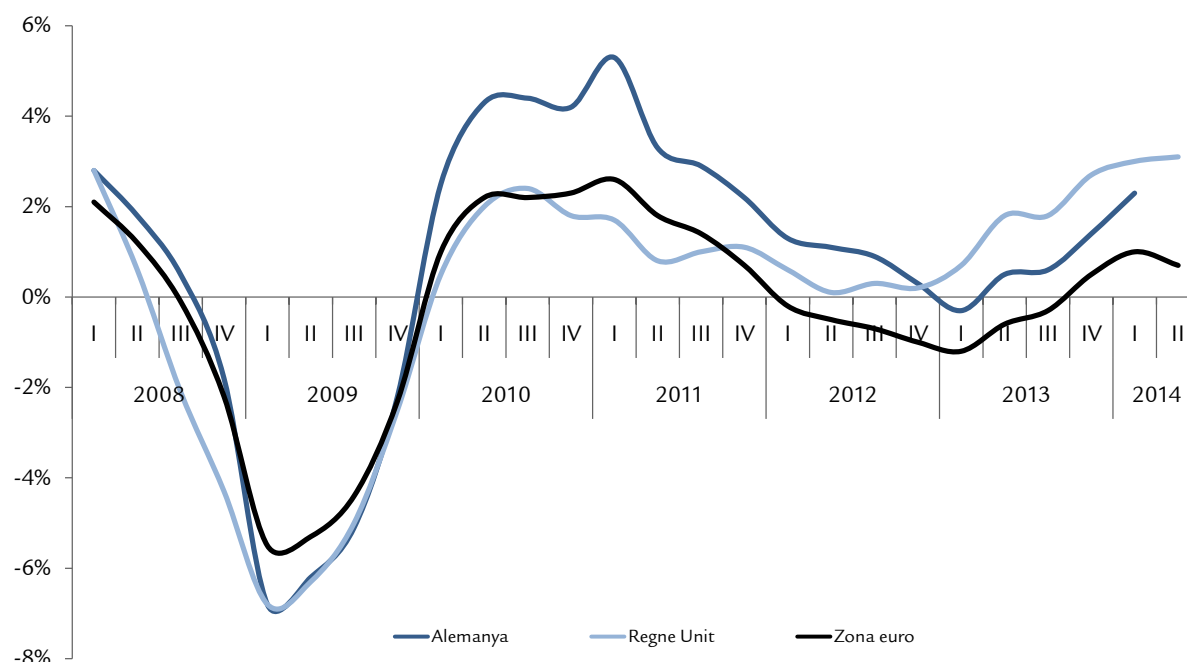
Gràfic 3. Evolució del tipus de canvi de l'euro

Font: BCE.

2 Unió Europea

Gràfic 4. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Font: EUROSTAT.

A la **zona euro** la recuperació econòmica presenta alguns símptomes de feblesa que sobretot han afectat els països amb més pes en el PIB: Alemanya, França i Itàlia. La dèbil demanda es reflecteix en el descens de la inflació, que és a prop de zero en conjunt. Mentre que el creixement en algunes economies de la perifèria és encoratjador, altres països s'enfronten a reptes estructurals i fiscals significatius i a un deute elevat. El PIB creix un 1,0% interanual en el primer trimestre del 2014 i un 0,7% en el segon. En el conjunt de l'any 2013 la caiguda se xifrà en un 0,4%, tres dècimes menys que el 2012. A la zona euro, el 2013 la taxa d'atur va ser del 12,0%, mentre que un any enrere va ser de l'11,3%. L'empitjorament d'aquesta ràtio no continua durant el 2014, i al juliol la taxa és de l'11,5%, mentre que el mateix mes del 2013 era de l'11,9%. Pel que fa al nivell de preus, la inflació se situà en l'1,4% l'any 2013, quasi un punt menys que l'any anterior. L'agost del 2014, la inflació cau fins al 0,4%, mentre que en el mateix mes d'un any enrere era de l'1,3%. Amb tot, l'OCDE preveu que l'any 2014 el PIB de la zona euro acabi creixent un 0,8% i que el 2015 es recuperi fins a l'1,1%, xifres similars a les que pronostica l'FMI (0,8% i 1,3%, respectivament). En el conjunt dels 28 països de la Unió Europea la variació de l'índex de volum del PIB

en el segon trimestre és d'un 1,2% interanual, dues dècimes menys que en el primer. Tot i que el creixement intertrimestral es manté positiu, l'evolució continua sent desigual a les regions d'Europa.

Portugal, segons la Comissió Europea, tancarà el 2014 amb un 1,2% de creixement econòmic i el 2015 amb un 1,5%, mentre que els dos anys anteriors les taxes varen ser negatives (un -1,4% el 2013 i un -3,2% el 2012). El juliol del 2014 la taxa d'atur portuguesa és del 14%. La inflació del mes d'agost és negativa (-0,1%), però es preveu que tanqui l'any en xifres positives (0,4%). El 2013 **Grècia** va reduir el PIB un 3,9%, gairebé tres punts percentuals menys que el 2012. La Comissió Europea preveu un creixement d'un 0,6% per al 2014 i d'un 2,9% per al 2015. El 2013 la inflació grega fou negativa (-0,9%) i el 2014 continua per sota de zero. El 2013 l'atur afectà el 27,3% de la població i s'espera que el 2014 es redueixi fins al 26,0%. El deute públic del 2013 va ser del 175,1% del PIB.

LA ZONA EURO NOMÉS CREIX UN 0,7% INTERANUAL EN EL SEGON TRIMESTRE DEL 2014.

Alemanya

L'economia alemanya tancà l'any 2013 amb un creixement d'un 0,4%, mentre que el 2012 fou d'un 0,7%. Per al 2014, Alemanya ja ha adoptat la nova metodologia del SEC 2010 (Sistema europeu de comptes) per al càlcul del PIB, i en el primer i el segon trimestres d'enguany la variació interanual és d'un 2,2% i un 1,3%, respectivament. La previsió de creixement de l'OCDE és d'un 1,5%, tant per al conjunt del 2014 com per al 2015, dada rebaixada respecte de la publicada al mes de maig. En relació amb la totalitat del comerç dels estats membres de la Unió Europea, Alemanya és el país que presenta el superàvit més elevat (84,0 milers de milions d'euros del gener al maig del 2014). La taxa d'atur del 2013 va ser del 5,3%, la més baixa d'ençà de l'any 2005, i fins i tot el juliol del 2014 continua a la baixa i se situa en el 4,9%. Quant a la inflació, el 2013 els preus augmentaren un 1,6% de mitjana, per sota de la xifra del 2012 (2,1%). El mes de setembre d'enguany és del 0,8%, la meitat respecte del mateix mes del 2012.

L'FMI PREVEU QUE L'ANY 2015 L'ECONOMIA ALEMANYA S'ACCELERI UN 1,5%.

França

El 2013, França va créixer a un ritme d'un 0,2% interanual. Tot i que la variació en el primer trimestre del 2014 s'accelera fins a un 0,8%, en el segon trimestre queda en un 0,1%. L'FMI i l'OCDE esperen que l'economia gala tanqui el 2015 amb una variació del PIB d'un 1,0%. L'any 2013 la taxa d'atur va ser del 10,3%, la més alta des de l'any 2000 i molt semblant a la registrada a l'agost (10,5%). El dèficit de la balança comercial arriba a 30,4 milers de milions d'euros, mentre

que la inflació del 2013 va ser d'un 1,0% (un 0,4% al mes de setembre del 2014).

Itàlia

El creixement econòmic d'Itàlia del 2013 va ser de dos punts percentuals negatius. S'espera que tanqui el 2014 amb una caiguda d'un 0,4%. En els dos primers trimestres les taxes negatives es van suavitzar (un -0,4% i un -0,2%, respectivament). El 2013 la taxa d'atur d'Itàlia fou del 12,2%, un punt i mig percentual més que el 2012, i el juliol i l'agost del 2014 és del 12,6% i del 12,3%, respectivament. L'any passat la variació dels preus a Itàlia va ser similar a la de la zona euro (1,3%) i l'agost i el setembre del 2014 presenta una taxa negativa (-0,1%). La previsió de creixement per al 2015 és d'un 0,8%, segons l'FMI.

Regne Unit

Al Regne Unit l'activitat econòmica millora. El PIB del 2013 presentà un creixement d'un 1,7%, mentre que el 2012 fou d'un 0,3%. En el primer i el segon trimestres del 2014 l'augment se xifra en tres punts percentuals en termes interanuals. La taxa d'atur de l'any 2013 va ser del 7,5%, quatre dècimes menys que la de l'any anterior, i a l'agost del 2014 és del 6%. Per la seva banda, el 2013 la variació en el nivell de preus se situà en un 2,6%, i a l'agost del 2014 és d'un 0,3%. El país britànic presenta un dèficit comercial de 48,1 milers de milions d'euros del gener al maig del 2014. L'OCDE preveu que tanqui el 2014 amb una taxa de variació interanual del PIB d'un 3,1%, una dècima per sota de la previsió que va fer al mes de maig, i per al 2015 situa la variació en un 2,8% (dada similar a la de l'FMI, 2,7%).

3 Espanya

Taula 4. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

Variació Interanual (%)	2014	2015
PIB	1,3	2,0
Consum privat	2,0	2,1
Consum públic	0,2	-0,1
Formació bruta del capital fix	1,5	4,4
Demanda nacional (contribució al creixement)	1,4	1,8
Exportació de béns i serveis	3,6	5,2
Importació de béns i serveis	4,4	5,0
Demanda exterior (contribució al creixement)	-0,1	0,2
Inflació	0,2	0,5
Taxa d'atur	24,7	22,9

Font: Ministeri d'Economia i Competitivitat. Escenari macroeconòmic 2014-2015, 26 de setembre 2014

L'economia espanyola tancà l'any 2013 amb un creixement negatiu del PIB d'un 1,2%, quatre dècimes menys que el 2012, mentre que el 2011 la variació fou d'un 0,1%. Durant l'any 2014, les dades són positives —un 0,5% en el primer trimestre i un 1,2% en el segon—, després de xifres negatives des del darrer trimestre del 2011. Això és conseqüència d'una contribució positiva de la demanda nacional. La previsió del Ministeri d'Economia i Competitivitat és d'un creixement del PIB d'un 1,3% per al 2014 i d'un 2,0% per al 2015, i l'FMI pronostica un 1,3% per al 2014 i un 1,7% per al 2015.

EL PIB ESPANYOL CREIX UN 1,2% EN EL SEGON TRIMESTRE DEL 2014.

En el segon trimestre del 2014, la demanda nacional aporta,

en termes interanuals, 1,9 punts percentuals al creixement, mentre que el sector exterior resta 0,7 punts. La despesa en consum final augmenta un 2,0%, principalment per la despesa de les llars (2,4%) i la de les administracions públiques (1,1%). La formació bruta de capital fix augmenta un 1,2% després de diversos trimestres de taxes negatives, gràcies a les variacions positives dels actius fixos materials (1,1%) i dels béns d'equipament (8,6%), i també perquè en la construcció la variació és cinc punts menys negativa (-3,4%). Les exportacions s'incrementen un 1,7% interanual entre l'abril i el juny del 2014, gairebé sis punts menys que en el trimestre anterior. Les importacions augmenten un 3,9% respecte del mateix trimestre del 2013.

Taula 5. Evolució de l'economia espanyola

Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari. Taxes de variació interanual (en %)

Volum encadenat referència 2008

	2012				2013				2014	
Trimestre	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Sector agropesquer	-6,9	-12,6	-11,2	-12,7	-4,1	3,9	0,9	4,1	7,4	-0,5
Indústria i energia	-1,7	-0,7	0,2	0,4	-2,5	-2,1	-0,8	0,3	0,5	1,1
Construcció	-9,1	-8,6	-8,7	-7,7	-7,0	-8,3	-7,8	-7,7	-8,1	-3,1
Serveis	0,7	-0,1	-0,4	-1,1	-1,1	-0,9	-0,6	0,5	0,9	1,5
PIB a preus de mercat	-1,2	-1,6	-1,7	-2,1	-1,9	-1,6	-1,1	-0,2	0,5	1,2

Font: INE.

Pel que fa a l'oferta, el sector que més creix és el dels serveis (1,5%), seguit de la indústria (1,1%). L'agricultura, després de presentar taxes de creixement positives, cau un 0,5%. La construcció minva un 3,1%, si bé millora significativament respecte de les taxes negatives que presentava, com ara un -8,1% en el primer trimestre. Segons el Banc d'Espanya, el finançament als sectors no financers residents a Espanya es redueix en termes interanuals al juliol: al sector privat, un 4,6%; a les empreses, un 4,7%, i a les famílies, un 4,5%.

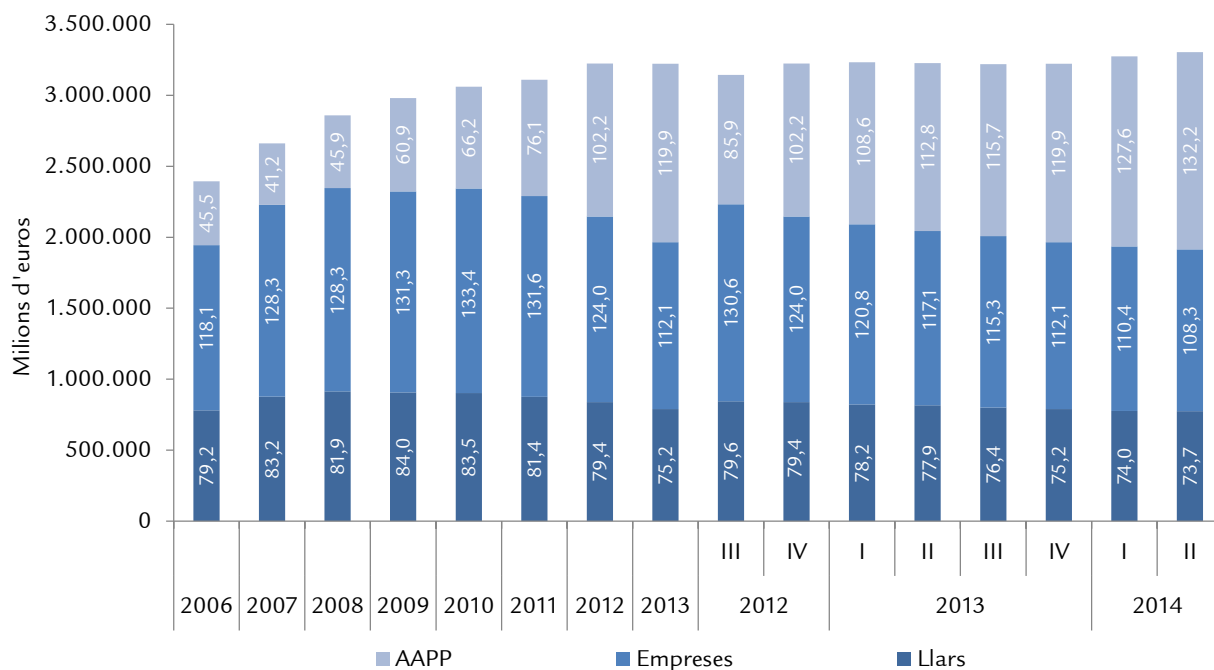
Segons l'informe sobre inversions mundials de la Conferència de les Nacions Unides sobre Comerç i Desenvolupament (CNUCID o UNCTAD), Espanya va ser l'any 2013 el novè país del món que rebé més inversions. Espanya se situa com el primer país receptor de fons estrangers procedents d'Europa i el quart dels principals països desenvolupats del món, darrere els Estats Units, Canadà i Austràlia. La inversió estrangera productiva creix un 8,8% i supera la quantia de 15.800 milions d'euros. El 2013 la inversió bruta de l'exterior en participacions en el capital d'empreses a Espanya suma 19.484 milions d'euros (un -0,7% interanual). En aquest mateix període, la inversió neta total és de 15.398 milions d'euros, davant el saldo negatiu de 3.091 milions del 2012. La inversió estrangera el 2013 es concentrà en activitats financeres i d'assegurances (3.140 milions d'euros), en indústria manufacturera (2.641 milions), en activitats

immobiliàries (1.787 milions) i en construcció (1.437 milions).

En el tercer trimestre del 2014 l'ocupació augmenta en 151.000 persones en termes inter trimestrals, fins a 17,5 milions. Per comunitats autònomes, les que més persones ocupen són Madrid, Catalunya i les Illes Balears. En termes interanuals l'ocupació creix 274.000 persones, cosa que en termes relatius suposa un 1,6%. La taxa d'atur interanual queda així en el 23,67%. La xifra de desocupats s'ha reduït en 515.700 persones respecte del tercer trimestre del 2013, tot això segons l'EPA, que publica l'Institut Nacional d'Estadística.

La taxa mitjana de l'índex de preus de consum l'any 2013 fou de l'1,4%, a l'igual de la inflació subjacent. El mes d'agost del 2014 la taxa de variació anual de l'IPC enllaça dos mesos en xifres negatives i queda en un -0,5% interanual, encara dues dècimes per davall de la registrada el mes anterior. La taxa anual de la inflació subjacent es manté en el 0,0%. Al setembre la inflació és del -0,3%. Segons el Banc d'Espanya, les causes de l'entorn de baixa inflació tenen a veure amb la trajectòria descendent dels costos laborals per unitat de producte i amb l'excés de capacitat de l'economia en conjunt, factors que s'han d'afegir a un tipus de canvi relativament elevat de l'euro.

Gràfic 5. Evolució i ràtio sobre PIB del deute a Espanya

Font: BE.

La ràtio deute/PIB expressada en percentatges.

Segons dades de l'Eurostat, el 2013 Espanya va tenir un deute públic en percentatge sobre el PIB del 93,9% i estava entre els setze estats membres que superaren el 60% (nivell màxim establert a Espanya per la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera). El 2014 la situació empitjora i el deute públic, segons el protocol de dèficit excessiu (PDE) del Banc d'Espanya, arriba en el primer trimestre al 127,6%, i en el segon trimestre, al 132,2%. Tot plegat significa un nivell del passiu d'1.390.204 milions d'euros. En el segon trimestre del 2014, l'endeutament de les empreses fou del 108,3% (1.139.279 milions d'euros) i l'endeutament de les llars i les institucions sense ànim de lucre fou del 73,7% (775.245 milions d'euros). Des de l'any

1980 la tendència dels rendiments dels bons a llarg termini d'Espanya i d'Alemanya és a la baixa. El mes d'agost del 2014 el rendiment dels bons d'estat és del 2,17% per al cas dels espanyols i del 0,95% en el dels alemanys. L'any 2013, a Europa, hi havia deu estats membres amb dèficits públics per sobre del 3%, entre els quals Espanya (-7,1%), el Regne Unit (-5,8%), Portugal (-4,9%), França i Polònia (ambdós amb un -4,3%). El 2014 el dèficit espanyol ha de ser com a màxim del 5,8% del PIB, si bé el Govern anuncià que rebaixa aquest límit fins al 5,5% del PIB. Per als anys 2015, 2016 i 2017 es mantenen els objectius del dèficit en el 4,2%, el 2,8% i l'1,2%, respectivament.

II. ILLES BALEARS

Taula 6. Evolució de l'economia balear

Taxes de variació del VAB a preus constants (en %)															
	Anual					Trimestral									
	2009	2010	2011	2012	2013	2012				2013 (p)				2014 (a)	
				(p)	(a)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Illes Balears	-2,7	-0,9	0,6	0,0	0,3	0,1	-0,2	0,1	0,0	0,0	0,3	0,6	0,4	0,4	0,8
Sector agropesquer	-0,4	-0,4	0,3	-0,5	1,5										
Indústria	-3,5	-2,8	-1,4	-0,8	-1,1	-0,8	-0,8	-0,7	-0,9	-0,8	-0,9	-1,3	-1,6	-1,8	-1,1
Construcció	-8,6	-6,3	-4,4	-5,5	-5,4	-4,8	-5,1	-5,7	-6,2	-6,1	-5,5	-5,2	-4,7	-4,1	-3,1
Serveis	-2,0	-0,1	1,2	0,6	1,0	0,8	0,4	0,7	0,7	0,7	1,0	1,3	1,1	0,9	1,3

Font: Conselleria d'Economia i Competitivitat.

p: provisional. a: avanç.

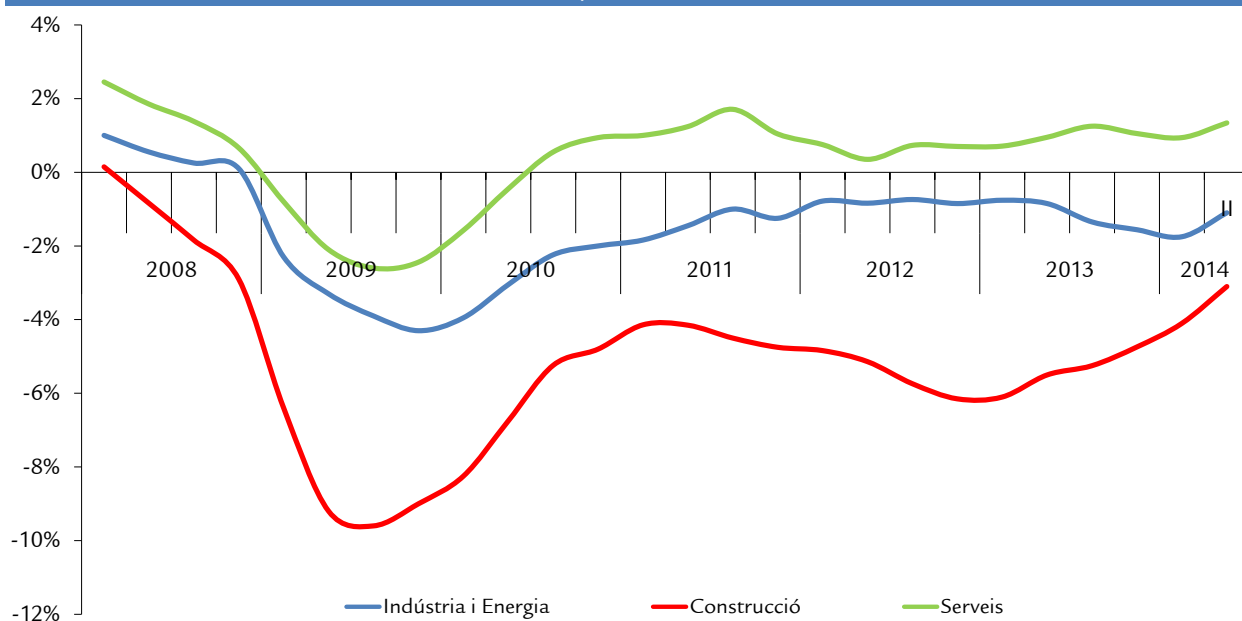
A les Illes Balears s'estima un creixement per al segon trimestre d'un 0,8%, la qual cosa representa una acceleració de quatre dècimes respecte de la taxa interanual registrada en el trimestre precedent. Segons les dades de l'Institut Nacional d'Estadística, el conjunt d'Espanya presenta una variació interanual de l'índex de volum del PIB d'un 1,2% per al mateix període, que en termes intertrimestrals suposa un 0,6% de variació. De conformitat amb el quadre macroeconòmic de 26 de setembre publicat pel Ministeri d'Economia i Competitivitat, el PIB espanyol s'incrementarà un 1,3% el 2014 i un 2,0% el 2015.

Els primers mesos del 2014 marquen un inici de la temporada baixa per sota de les xifres del 2013. En canvi, l'increment del nombre de visitants en la temporada alta ha compensat les reduccions inicials i ha permès reprendre el dinamisme a l'economia balear. Així les coses, el nombre de passatgers que arribaren als aeroports de les Illes Balears en els primers nou mesos de l'any és un 2,7% superior al del 2013. Aquest increment està en línia amb el revifament de la xifra de negoci de les empreses dels serveis, que augmenta de mitjana un 3,8% en els vuit primers mesos del 2014. El nombre de turistes que visiten les Balears s'incrementa amb força (un 3,4% fins al setembre) gràcies al turisme nacional (9,7%), cosa que es reflecteix en el manteniment de la despesa turística. En canvi, els establiments hotelers mostren reduccions en el nombre de viatgers allotjats i en el total de pernoctacions venudes fins a l'agost (-4,5%). Un altre indicador econòmic que reprèn

l'impuls és el nombre de treballadors d'alta a la Seguretat Social. Entre el gener i el setembre la mitjana d'afiliats de tots els règims s'incrementa un 3,0% respecte dels mateixos mesos del 2013. El sector de la construcció presenta signes de millora, després d'anys de retraïment, fet que ja es despenia de l'evolució positiva dels indicadors avançats. Malgrat això, es detecta un alentiment en la progressió dels projectes visats, especialment en els de caire residencial, ja que els relacionats amb el turisme continuen millorant. Les perspectives per a la indústria balear empitjoren en la segona meitat del 2014. Tot i que augmenta la massa laboral classificada en la indústria i l'energia, indicadors clau com l'índex de producció industrial, la xifra de negoci o l'entrada de comandes allunyen el sector de les taxes positives.

En el segon trimestre del 2014 totes les illes acceleren les taxes de creixement interanual. Tant Mallorca com Menorca presenten una variació de mig punt percentual, i destaca un altre trimestre més l'arxipèlag de les Pitiüses, amb un repunt del VAB de més de dos punts percentuals (2,2%). L'increment d'afiliació a Eivissa i Formentera s'acosta al 7% en la mitjana dels tres primers trimestres (un 6,8% i un 7,7% respectivament), i el nombre de passatgers arribats per via aèria (8,1%) i el de turistes (12,4%) també creixen amb força en el mateix període. Les altres dues illes també presenten increments, si bé de manera més moderada. Finalment, cal comentar el revifament del sector de la construcció a Menorca.

Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors

Font: DGEE.

Agricultura

Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)						
2007	2008	2009	2010	2011	2012 (p)	2013 (a)
2,0	0,8	-0,4	-0,4	0,3	-0,5	1,5

Font: Conselleria Economia i Competitivitat.

a: avanç. p: provisional.

El sector agropesquer tanca l'any 2013 amb una taxa de creixement d'un 1,5%. Per a enguany, malgrat que es manté la previsió de creixement positiu, s'estima un alentiment en el sector primari d'un 0,5%. Per al 2015 l'estimació arriba al 0,8%. El setembre del 2014, hi ha 5.899 persones afiliades a

la Seguretat Social en agricultura i ramaderia, un 0,4% menys que en el mateix mes de l'any passat. El nombre d'afiliats cau a Mallorca, però augmenta a la resta d'illes, sobretot a Formentera.

Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
	setembre			
Illes Balears	setembre	5.899	→	-0,4
Mallorca	setembre	4.856	→	-0,7
Menorca	setembre	635	→	0,3
Eivissa	setembre	394	→	1,0
Formentera	setembre	14	↗	7,7

Font: lbestat (a partir de dades de la TGSS).

Les Illes Balears rebran un 27% més d'ajuts del Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER) per a política agrària durant el nou període de finançament (2014-2020), la qual cosa suposarà 61 milions d'euros. Els ajuts estatals

per a la reconstrucció i la reconversió de la vinya seran de 212 mil euros, i per a la fruita de closca, de 174 mil euros, segons la Conferència Sectorial d'Agricultura i Desenvolupament Rural.

Taula 9. Indicadors de l'agricultura

		Darrera dada		Variació interanual (%)			
Mercat central de Mallorca (productors)		Tones	PMP	Tones		PMP	
Fruita	gener-setembre	936	1,1	↘	-2,2	↘	-8,7
Hortalisses	gener-setembre	2.001	1,0	→	0,9	↗	2,0
Patates	gener-setembre		0,5			↘	-9,1
Total	gener-setembre		1,0			↘	-5,9
Mercaderies agràries exportades		Tones	Milers d'€	Tones		Milers d'€	
Patates	gener-setembre	19.025	7.234	↗	9,0	↘	-30,1
Regne Unit	gener-setembre	6.301	2.789	↘	-2,9	↘	-25,7
Dinamarca	gener-setembre	3.344	1.626	↘	-22,6	↘	-36,5
Goma de garroff	gener-setembre	981	6.675	↘	-22,9	↘	-12,9
Alemanya	gener-setembre	234	1.680	↗	8,2	↗	22,0
Dinamarca	gener-setembre	195	1.373	↘	-21,7	↘	-16,9
Vins i licors	gener-setembre	998	6.830	↘	-7,4	↗	7,8
Alemanya	gener-setembre	483	2.677	↘	-2,7	↗	17,2
Suïssa	gener-setembre	122	1.113	↘	-29,4	↗	15,4

Font: Mercapalma, lbestat.

PMP: preu mitjà ponderat.

En el mercat central de Mallorca, segons les dades acumulades fins al setembre del 2014, la comercialització de fruita i hortalissa que prové de majoristes i productors és de 143.745 tones, un 0,7% inferior a la registrada en el mateix període de l'any 2013. Aquesta variació de signe negatiu és motivada per una comercialització inferior de fruita (-2,2%), a diferència de l'hortalissa, que presenta una variació positiva d'un 0,8%. No obstant això, pel que fa als productors, tant la comercialització de fruita com la d'hortalissa augmenten, segons les xifres acumulades dels tres primers trimestres de l'any, més en el cas de la fruita (5,8%) que en el de l'hortalissa (0,8%). El subministrament de fruita dels majoristes, amb un -2,3%, és el que motiva la variació de signe negatiu respecte del mateix període de l'any passat. Aquest comportament en la demanda s'acompanya d'una disminució del preu mitjà en el cas de la fruita (-8,7%). Per la seva banda, el preu de l'hortalissa s'incrementa un 2%. Cal destacar que la patata s'abarateix un 5,9% respecte dels tres primers trimestres del 2013.

EL 2013 EL SECTOR AGROPESQUER CREIX UN 1,5%, I PER AL 2014 ES PREVEU UN 0,5% DE VARIACIÓ INTERANUAL.

Les intenses pluges de maig i juny (entre 50 i 60 litres per metre quadrat), afegides a la forta calor, fan mal bé la collita de cereals, malgrat que els mesos de març i abril les perspectives fossin bones. El blat és de mala qualitat i no serveix per elaborar pa.

Quant a la producció integrada agrícola, que és un sistema sostenible d'obtenció d'aliments d'alta qualitat usant mètodes que respecten el medi ambient i mantenen els ingressos de l'explotació, les Illes Balears hi dediquen 3.922 hectàrees, que representen el 0,5% del total d'Espanya.

La collita d'ametla està aproximadament un 30% per sota de la campanya del 2013, per la mortalitat dels arbres a causa de la sequera i l'afectació del fong de la fusta, entre altres causes. L'ametla mostra preus a l'alça i, segons dades de la Cooperativa Agrícola de Porreres i la Cooperativa Agrícola i Ramadera de Llucmajor, l'ametla en closca es cotitza entre 0,90 euros i 1,20 euros el quilo, mentre que l'ametla en gra pot arribar a 5,20 euros per quilo. Aquests valors són superiors als de l'any passat. L'augment de preus es deu principalment a la pujada de l'ametla de Califòrnia, principal productor mundial, i al fet que en els darrers anys s'ha vist afectada per una sequera que n'ha minvat la producció. També destaca l'augment de la demanda de països emergents, com ara la Xina, l'Índia o països d'Amèrica Llatina —Brasil, Mèxic o Argentina. En canvi, el preu de la garrova s'ha abaixat de 0,25 a 0,23 cèntims a causa d'una collita abundant. El cultiu del garrover té una tendència decreixent.

Segons la memòria *Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente en España 2013*, del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, l'any 2013 va disminuir la producció d'oli d'oliva de manera generalitzada a tot Espanya. No obstant això, les comunitats autònomes de Catalunya, València, La Rioja i les Illes Balears tingueren increments respecte de la campanya anterior, en la qual patiren importants retrocessos. A més, s'espera una bona collita de l'oliva durant el 2014, fins a 25 tones, similar a la de del 2013. La cooperativa de Sóller comercialitzarà enguany tota la producció de la denominació d'origen protegida Oliva de Mallorca. Es pagaran als productors associats 2,30 euros el quilogram, 50 cèntims més que la passada temporada.

Les característiques del raïm i el seu estat sanitari fan preveure una bona anyada en termes qualitatius. Segons dades del

Consell Regulador de la Denominació d'Origen Binissalem, el 2013 s'incrementà un 17% el volum de vi comercialitzat respecte del 2012 i se'n va mantenir el preu per litre. El mercat local continua sent el més important, seguit de l'alemany i el suís. Els viticultors han veremat enguany 2,6 tones de raïm, un 18% menys que l'any passat. Les condicions meteorològiques de la primavera i l'estiu han accelerat la maduració del raïm. La DO Pla i Llevant ha recollit fins a 1,5 tones de raïm. Segons la memòria *Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente en España 2013*, a les Illes Balears hi ha plantades 1.788 hectàrees de vinya amb una producció de 40,6 milers d'hectolitres de vi i most.

El pebre de tap de cortí figura en el Registre Nacional de Varietats Comercials des del passat mes de juny. Es tracta d'una varietat amb un elevat contingut d'àcid ascòrbic, un antioxidant important, que a Mallorca té una producció estimada de 330 tones, que representen prop de 30 quilos de pebre vermell.

Segons les dades acumulades fins al setembre, s'incrementa el volum exportat de patata (9,0%), però en valor monetari

cau un 30,1% respecte del mateix període del 2013. La patata mallorquina s'ha abaratit molt a causa de l'excés d'oferta en el mercat europeu per les bones temperatures. El Regne Unit i Dinamarca, principals països demandants, disminueixen la demanda d'aquest cultiu. Cal esmentar que s'exporta més patata a Polònia que a Dinamarca (5,6 milers de tones), però aquesta segona destinació és superior quant a valor econòmic. Pel que fa a la goma de garrofi, l'exportació retrocedeix en els primers tres trimestres de l'any. En aquest cas, Alemanya continua augmentant la demanda d'aquest producte, però a Dinamarca es frena i presenta una variació negativa significativa respecte del mateix període de l'any anterior, tant en volum com en valor monetari. El mercat exterior per al vi i el licor presenta resultats negatius (un -7,4% pel que fa al volum), encara que augmenta un 7,8% pel que fa al valor. Aquests productes cauen a Alemanya, amb un decrement anual de la demanda d'un 2,7%, però amb un increment anual de l'import monetari d'un 17,2%. A Suïssa el vi i el licor disminueixen un 29,4% quant a volum; en canvi, augmenten un 15,4% en valor econòmic.

FINS AL SETEMBRE L'EXPORTACIÓ DE VI I LICOR AUGMENTA EN VALOR MONETARI PERÒ DISMINUEIX EN VOLUM.

Taula 10. Indicadors de la ramaderia

Carn sacrificada en els escorxadors (tones)	Darrera dada 2014 (provisional)		Variació interanual (%)	
Bestiar boví	gener-juliol	1.328	↘	-8,4
Bestiar oví / Bestiar cabrum	gener-juliol	1.151	↘	-9,1
Bestiar porcí	gener-juliol	2.099	↘	-5,1
Bestiar equí	gener-juliol	8	↘	-48,1
Aus	gener-juliol	2.148	↘	-22,7

Font: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient.

Ramaderia

En els escorxadors de les Illes Balears, en els primers set mesos de l'any es redueixen, interanualment, les tones sacrificades de tots els tipus de bestiar i també la carn sacrificada d'aus. Destaquen la disminució de la demanda de carn d'au, amb 631 tones menys (un -22,7% interanual), la reducció de 121 tones de carn de bestiar boví (un -8,4% interanual) i la disminució de carn de bestiar oví i cabrum, amb 115 tones menys que en el mateix període del 2013 (un -9,1%). En la primera meitat del 2014 la carn de bestiar porcí sacrificada també es redueix un 5,1%.

Segons dades del Fons Espanyol de Garantia Agrària, els lliuraments de llet de les Balears des de l'abril del 2014, mes d'inici de la campanya 2014-2015, fins a l'agost assoleixen la xifra de 22.769 tones, la qual cosa representa un descens d'un 0,9% respecte de la campanya anterior. En canvi, per al conjunt de l'Estat els lliuraments de llet augmenten un

6,3% interanual. Pel que fa al preu mitjà ponderat, a les Illes Balears passa de 0,345 euros per litre l'abril del 2014 a 0,348 euros per litre l'agost d'enguany, com la mitjana nacional.

Segons la memòria *Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente en España 2013*, a les Illes Balears el cens des bestiar oví representa l'1,9% del total d'Espanya, i el de cabrum, el 0,5%. La producció de la llet d'ovella a les Illes Balears fou de 82 milers de litres el 2010, de 70 milers de litres el 2011 i de 356 milers de litres el 2012. La producció de llet de cabra fou de 140, de 110 i de 480 milers de litres, respectivament. Les explotacions apícoles de les Illes Balears sumen 473 d'estants i 36 de transhumants.

El formatge amb denominació d'origen Mahón-Menorca va créixer un 3,6% el 2013 i fiança un creixement d'un 11,6% acumulat en els darrers tres anys, segons el Consell Regulador de la denominació d'origen.

Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	setembre	689	→	-0,7
Mallorca	setembre	467	→	-0,8
Menorca	setembre	113	→	0,3
Eivissa	setembre	76	↘	-7,3
Formentera	setembre	33	→	0,0

Font: Ibestat (a partir de dades de la TGSS).

La producció pesquera declarada a les Illes Balears en el segon trimestre del 2014 és d'1.026.124 quilos, amb un valor en primera venda de 5,46 milions d'euros. En comparació del mateix període de l'any passat (948.295 kg i 5,83 M€), les dades representen un increment d'un 8,2% en el pes de les captures però un decrement d'un 6,4% en el valor econòmic. Així, el preu mitjà de la producció total de peix es redueix un 13,6% (de 6,16 €/kg a 5,32 €/kg), en la mateixa línia que en el segon trimestre del 2013, quan es produí un decrement d'un 14%. Tot i això, el preu mitjà del segon trimestre del 2014 és superior al del primer, per la presència d'espècies de temporada de bon preu (llagosta, sípia, cap-roig, etc.).

Si comparam la composició de la pesca del segon trimestre del 2014 amb la del 2013, destaca una inusual quantitat de sardina (88,1 t) i d'aladroc (136 t). L'aladroc és (o era) una espècie inhabitual a les Illes Balears, però des del 2012 es produeixen captures extraordinàries, de manera que els pescadors havien deixat de pescar sardina probablement per causes del mercat, atès que l'aladroc es paga a un preu quatre vegades més elevat. Pel que fa a les deu primeres espècies en pes, el més destacable és, com el 2013, la rellevància de les espècies pelàgiques (aladroc, sardina, gerret i sorell). Cal recordar que a les Illes Balears només queden sis embarcacions de la modalitat d'encerclament i que són les úniques que en capturen (llevat del gerret, que també es pesca d'arrossegament). També destaca la reducció de la gamba vermella respecte del 2013.

Pel que fa al valor de les espècies principals, cal destacar que el 2014 són les mateixes que el 2013, tot i que en un ordre diferent i amb la substitució del déntol per l'escamarlà. Destaquen, tot i que es mantenen en la primera i la segona posició, la baixada dels ingressos per captura de gamba i l'augment dels ingressos per captura de llagosta, però

en ambdós casos es deu a les diferències en les quantitats capturades: el 2014 ha estat un bon any per a la llagosta i només mediocre per a la gamba. Possiblement, la presència de l'escamarlà entre les deu primeres el 2014 es deu al fet que la flota d'arrossegament ha desviat part del seu esforç cap a aquesta espècie arran del mal any de la gamba.

Quant al preu mitjà, la reducció respecte del 2013 s'ha d'atribuir bàsicament al pes que, en les captures globals, han adquirit les espècies pelàgiques, com ara la sardina o l'aladroc. Com que aquestes espècies són molt barates (1,06 €/kg la sardina i 1,20 €/kg l'aladroc), el preu baix tira cap avall el preu mitjà del peix, com ja succeí el 2012 i el 2013.

La minva d'un 36% de les captures de gamba (de 62,5 t a 40,0 t) no ha estat compensada per l'increment del preu (un 10%, de 20,77 €/kg a 23,00 €/kg) ni per l'increment de les captures de llagosta (un 28,4%, de 11,9 t a 15,3 t), perquè el preu s'ha abaixat lleugerament (de 41,0 €/kg el 2013 a 39,8 €/kg el 2014). D'aquesta manera les espècies cares no han contribuït a tirar cap amunt el preu mitjà del peix. Tanmateix, es manté la baixada dels preus (respecte del 2010) d'espècies diana de la pesca d'arrossegament (escamarlà i gamba) i d'arts menors (llagosta, sípia i cap-roig). Es tracta d'un component estructural que s'ha d'atribuir al retraïment del consum, a causa de la crisi, atès que són espècies d'alt valor.

D'altra banda, segons la memòria *Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente en España 2013*, a 31 de desembre de 2013 la flota pesquera de les Illes Balears és de 389 bucs, amb un arqueig brut de 3.716,86 tones i una potència de 21.160,59 quillowatts. A Espanya el total de bucs de pesca extractiva és de 9.871, amb un arqueig brut de 372.617,02 tones i una potència de 846.718 quillowatts.

Taula 12. Indicadors de producció pesquera, 2n trimestre

Captures	Pes (kg)	Valor (€)	Variació interanual (%)			
			Pes (kg)		Valor (€)	
Aladroc	136.540	164.342	↘	-21,9	↘	-48,6
Sardina	88.142					
Rajada	49.622	142.882	↗	8,3	→	0,8
Gerret	43.132		↘	-19,8		
Pop	40.292		↘	-3,2		
Gamba vermella	39.978	919.692	↘	-36,0	↘	-29,1
Maire	36.849					
Sorell	35.912	219.119	↗	13,8		
Morralla	33.800	299.914	↗	27,9		
Sípia	30.673	281.015			↗	32,8
Llagosta		608.921			↗	24,7
Caproig		402.192			↗	5,2
Gall de Sant Pere		277.551			↘	-8,4
Escamerlà		198.822				
Calamar		189.925			↘	-6,8
Moll vermell		141.961			→	-0,5
Déntol		138.184				

Font: Direcció General de Medi Rural i Marí.

2 Indústria i energia

Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)													
Anual				Trimestral									
2010	2011	2012	2013	2012				2013 (p)				2014 (a)	
			(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
-2,8	-1,4	-0,8	-1,1	-0,8	-0,8	-0,7	-0,9	-0,8	-0,9	-1,3	-1,6	-1,8	-1,1

Font: Conselleria d'Economia i Competitivitat.

a: avanç. p: provisional.

Tot i la millora d'algunes magnituds, com ara l'afiliació a la Seguretat Social i l'exportació de certes manufactures, la majoria d'indicadors sectorials de la indústria continuen descrivint un panorama de retrocés i feblesa. A les Balears, la variació interanual del valor afegit brut (VAB) a preus constants del segon trimestre del 2014 del sector de la indústria i l'energia és d'un -1,1%, set dècimes per sobre del valor registrat en el primer trimestre (-1,8%). Juntament amb el de la construcció, és l'únic sector econòmic que mostra taxes negatives. D'altra banda, en el segon trimestre del 2014 el PIB de la indústria espanyola es continua recuperant i s'incrementa un 0,9% interanual, dues dècimes percentuals més que la taxa del trimestre anterior. La variació interanual de la indústria manufacturera espanyola retrocedeix lleugerament en relació amb el registre del primer trimestre (1,8%) i se situa en un 1,3%.

A Espanya, d'acord amb la valoració del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme del principal indicador sintètic de l'Enquesta de conjuntura industrial, sembla que continua la tendència a l'alça observada els darrers dotze mesos, encara que les dades corresponents a l'**indicador de clima industrial** del mes de setembre registren un saldo de -6,9 punts. Així i tot, aquest valor representa una millora de 4,9 punts en relació amb el mes de setembre del 2013, que s'explica, fonamentalment, per l'augment de la cartera de comandes, que creix 14,0 punts. També milloren, encara que de manera menys determinant, els components relatius a les expectatives de producció (1,6) i als estocs de productes acabats (0,8).

Els **indicadors de confiança empresarial** de les Illes Balears corresponents al quart trimestre d'enguany revelen que el 10,3% dels gestors de les empreses del sector de la indústria

valoren de manera favorable la marxa del negoci durant el tercer trimestre de l'any, mentre que gairebé una tercera part dels enquestats (32,8%) ho fan de manera desfavorable. El balanç de situació sectorial es manté pràcticament idèntic al del trimestre anterior i queda en -22,4 punts, molt allunyat del saldo mitjà de tots els sectors econòmics, el qual presenta un saldo positiu (2,4).

Quant a les expectatives per a aquest trimestre, el quart del 2014, la indústria reflecteix una de les pitjors valoracions de tots els sectors. El 8,6% de les respostes consideren que la marxa del negoci serà favorable i el 41,4 % que serà desfavorable. Així, el balanç d'expectatives queda en -32,8 punts, molt més negatiu que el saldo mitjà de la resta de sectors econòmics (-20,9 punts), encara que representa una millora de més d'11 punts en relació amb la valoració d'un any enrere. D'altra banda, en el present trimestre l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del sector augmenta (116,3) la confiança empresarial un 8,0% respecte del mateix trimestre del 2013 i se situa a 0,6 punts percentuals de la confiança de tots els sectors econòmics, que creix un 8,6% interanual.

El setembre del 2014 el sector de la indústria i l'energia té a les Illes Balears 19.544 afiliats al règim general de la **Seguretat Social** i 5.428 al d'autònoms, que són un total de 24.972 cotitzadors. Aquests valors representen, respecte del setembre del 2013, un augment d'un 1,4% en el nombre total d'afiliats del sector. Aquest mes es guanyen afiliats tant en el règim general (1,2% interanual) com en el d'autònoms (2,0%).

AL SETEMBRE ES GUANYEN AFILIATS TANT EN EL RÈGIM GENERAL COM EN EL D'AUTÒNOMS EN TERMES INTERANUALS.

En termes percentuals, els principals increments es produeixen a Eivissa (11,3%) i a Mallorca (1,5%), mentre que perden afiliats Formentera (-8,0%) i Menorca (-5,7%), amb una incidència especial en el sector del subministrament d'aigua, sanejament i residus, que perd gairebé dues tercers parts dels

afiliats. La indústria manufacturera de l'arxipèlag —l'activitat predominant del sector per nombre de cotitzadors— guanya un 1,8% més d'afiliats. Per contra, l'activitat de subministrament d'energia, gas i aire condicionat registra la reducció més important (-1,0%).

Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	setembre	569.960	↗	3,9
Índex de producció industrial ¹	agost	95,33	↘	-4,7
Ocupats totals a indústria i energia	setembre	24.972	→	1,4
Assalariats	setembre	19.544	→	1,2
Autònoms	setembre	5.428	↗	2,0
Ocupats segons activitats	setembre	24.972	→	1,4
Indústries extractives	setembre	337	→	1,5
Indústries manufactureres	setembre	19.590	→	1,8
Energia elèctrica, gas i aigua	setembre	5.045	→	-0,4
Mallorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	setembre	424.140	↗	3,0
Ocupats segons activitats	setembre	19.704	→	1,5
Indústries extractives	setembre	269	↘	-4,3
Indústries manufactureres	setembre	15.007	→	1,7
Energia elèctrica, gas i aigua	setembre	4.428	→	1,3
Menorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	setembre	49.362	↘	-2,0
Ocupats segons activitats	setembre	3.034	↘	-5,7
Indústries extractives	setembre	15	↗	7,1
Indústries manufactureres	setembre	2.884	→	1,8
Energia elèctrica, gas i aigua	setembre	135	↘	-63,4
Pitiüses				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	setembre	96.458	↗	8,7
Ocupats segons activitats	setembre	2.201	↗	10,6
Indústries extractives	setembre	53	↗	43,2
Indústries manufactureres	setembre	1.667	↗	2,1
Energia elèctrica, gas i aigua	setembre	481	↗	49,8

Font: INE, Ibestat, TGSS, elaboració pròpia.

¹ La variació és de la cicle-tendència T_{t-12} (%).

A l'agost, l'índex de **producció industrial** de les Illes Balears registra un altre cop una variació interanual negativa (-6,5%). Es tracta, juntament amb la de Galícia (-8,3%), de la caiguda més accentuada de l'Estat. Totes les destinacions econòmiques dels béns —llevat de l'energia, que creix un 3,6%— presenten caigudes importants, especialment els béns d'equipament (-71,2%) i els béns de consum durador (-41,4%). De la mateixa manera, totes les activitats industrials se'n ressenten en termes interanuals: la producció de la indústria extractiva es redueix un 42,7%; la manufacturera, un 27,6%, i el sector del subministrament d'energia, gas i aire condicionat resisteix una mica millor i cedeix un 0,6%. Considerant la variació mitjana dels dos primers quadrimestres, la producció industrial de les Balears, respecte del mateix període de l'any passat, es redueix un 2,6%. En el conjunt d'Espanya la taxa interanual de l'agost disminueix un 1,8%, mentre que la de la mitjana dels vuit primers mesos s'incrementa un 1,4%.

LA PRODUCCIÓ INDUSTRIAL REGISTRA UN ALTRE COP UNA VARIACIÓ INTERANUAL NEGATIVA.

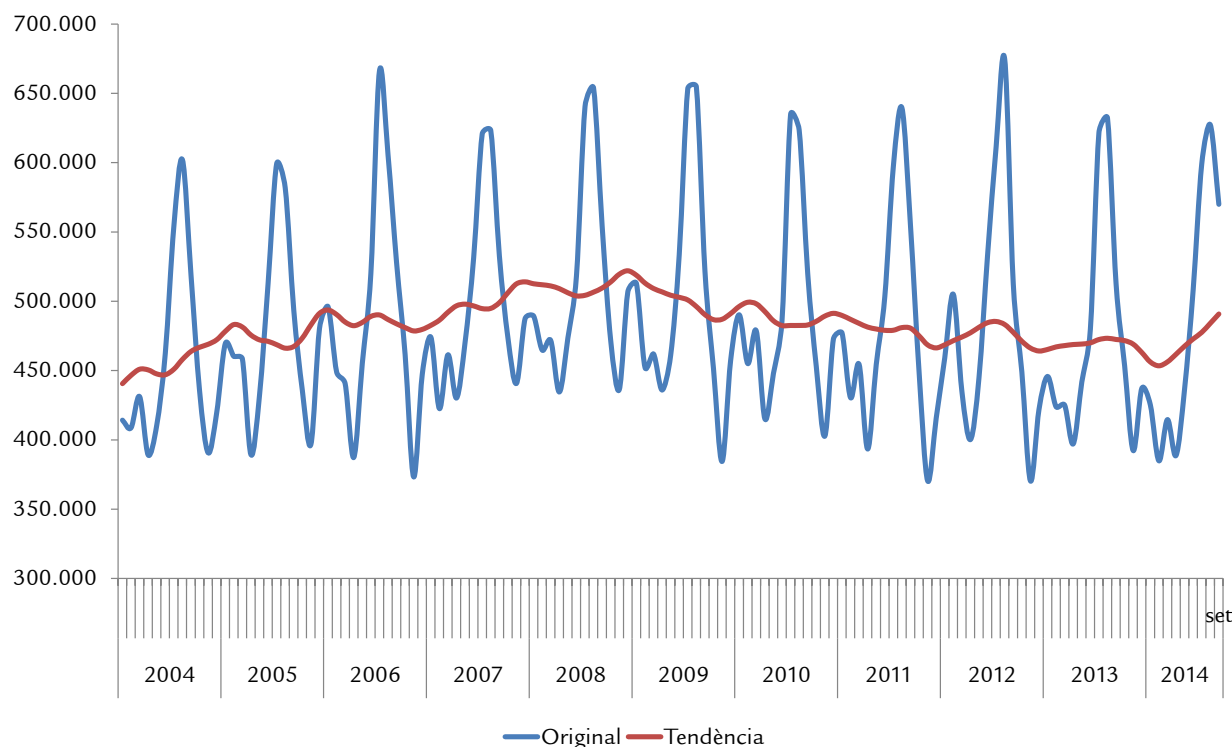
Els darrers mesos la tendència a la baixa de la xifra de negoci de la indústria de les Illes Balears s'ha intensificat. La variació interanual de l'índex de la **xifra de negoci de la indústria** del mes d'agost és d'un -13,5%. Després de les Canàries (-27,9%), les Balears són la comunitat que registra la disminució més important. La variació mitjana dels primers vuit mesos de l'any, respecte del mateix període del 2013, és d'un -12,7%. En el conjunt de l'Estat, la facturació de les empreses industrials a l'agost, després del repunt dels

dos mesos anteriors, torna a registrar una taxa interanual negativa (-1,4%). Tot i això, la variació mitjana dels dos primers quadrimestres es manté positiva (0,6%).

D'acord amb les dades de l'IPRI, els **preus industrials** a les Balears continuen a l'alça i al mes d'agost registren una pujada interanual d'un 3,8%, la més significativa de l'Estat. La majoria de destinacions econòmiques dels béns reflecteixen augments moderats, llevat de l'energia, que repunta fins al 4,6% interanual. Això no obstant, la variació acumulada durant el període comprès entre gener i agost d'enguany a les Balears és d'un -9,5%, i és precisament l'energia la destinació que mostra la reducció més pronunciada (-16,6%). A Espanya, la taxa interanual dels preus de l'agost és d'un -0,6%, i l'acumulada dels vuit primers mesos de l'any, d'un -0,5%.

D'altra banda, durant el mes d'agost l'**entrada de comandes** del sector industrial de l'arxipèlag no experimenta una caiguda tan dràstica com la dels dos mesos anteriors, i la variació interanual de l'índex queda en un -9,1%. Així i tot, és de les més baixes de l'Estat, juntament amb la de la Comunitat Valenciana (-30,4%) i la de les Canàries (-27,5%). Durant els vuit mesos transcorreguts del 2014, les comandes de la indústria a les Balears minven un 12,3% en relació amb el mateix període de l'any passat. A Espanya la taxa interanual de l'agost retorna a valors negatius (-3,8%) encara que, considerant la variació dels dos primers quadrimestres, l'entrada de comandes millora un 1,6% interanual.

Gràfic 7. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (MWh)

Font: Ibestat i elaboració pròpia.

Al setembre, la **demanda d'energia elèctrica** en el conjunt de l'arxipèlag és de 570 gigawatts, la qual cosa representa, d'una banda, una disminució intermensual del consum d'un 9,1% i, de l'altra, un fort increment interanual d'un 11,2%. Aquest augment és atribuïble fonamentalment al fet que el mes de setembre, d'acord amb l'informe meteorològic de l'AEMET, ha estat molt càlid, amb temperatures molt per sobre dels valors normals (període de referència: 1971-2000), especialment durant les tres primeres setmanes del mes. Aquest augment de la demanda elèctrica és general a totes les illes, encara que destaquen sobretot el d'Eivissa (15,1%) i el de Mallorca (10,7%). D'altra banda, tenint en compte el consum acumulat durant els primers nou mesos del 2014, la variació respecte del mateix període del 2013 és d'un -0,6% en el conjunt de la comunitat autònoma. Totes les illes redueixen el consum —en termes percentuals destaca Formentera, amb gairebé un -5,0%—, llevat d'Eivissa, que l'incrementa un 3,0%.

Balança comercial

Al mes d'agost, les dades relatives a les vendes a l'exterior revelen, a l'igual dels dos mesos anteriors, una recuperació significativa. Aquest mes, el valor total de les **exportacions** (102,8 milions d'euros) s'incrementa un 29,2% en termes interanuals. Contràriament, les importacions (145,2 milions) es redueixen un 8,1%, i la taxa de cobertura del mes queda en el 70,8%, 2,3 punts percentuals superior a la del mes de juliol.

A L'AGOST, LES VENDES A L'EXTERIOR REVELEN, A L'IGUAL DELS DOS MESOS ANTERIORS, UNA RECUPERACIÓ SIGNIFICATIVA.

Comparant les dades acumulades dels dos primers quadrimestres de l'any amb les del mateix període de l'any passat, les exportacions, amb una facturació de 603 milions d'euros, augmenten un 9,7% i les importacions —1.039,5 milions d'euros— ho fan un 5,0%. La taxa de cobertura del

període millora sensiblement i queda en el 58,0%.

Durant aquests primers vuit mesos del 2014, el valor que han facturat els productes de la indústria manufacturera (447,9 milions d'euros) augmenta considerablement —un 17,7% en relació amb el mateix període del 2013— i representa el 74,3% del total exportat. Les manufactures que tradicionalment han exportat les Balears continuen perdent força, encara que representen un volum de facturació important. El millor exemple, si prenem les dades acumulades des del gener, és el de la indústria del cuir i del calçat, que factura conjuntament un 22,0% menys (supera la quantia de 71 milions d'euros) però continua sent una de les principals partides exportadores. També minven els perfums i els cosmètics (un 17,8%) i la joieria i la bijuteria (un 13,4%). En canvi, els darrers mesos s'ha observat que prenen el relleu d'aquestes partides els productes de la indústria química (que es valoren en 137 milions, amb un creixement de més d'un 400%), especialment els productes de química orgànica i els plàstics; la indústria de l'alimentació (66 milions i un creixement d'un 241,2%), especialment la partida de sal per a alimentació, i també, si més no en termes percentuals, la indústria de la fusta i el suro, que registra un increment important de les vendes (384,3%).

Els països pertanyents a la Unió Europea constitueixen el principal mercat dels productes de les Balears: en primer lloc, Alemanya (77,6 milions), seguida dels Països Baixos (62,3 milions), França (54,4 milions) i Itàlia (51,9 milions); a continuació, el Regne Unit, Bèlgica i Suïssa, i la resta de països queden a una distància considerable del primer grup.

A Espanya la taxa de cobertura comercial continua per sobre del 90%. Malgrat que a l'agost les exportacions minven més d'un 5,0% interanual, el valor total de les vendes espanyoles a l'exterior en el període comprès entre gener i agost —157.192 milions d'euros— augmenta un 0,9% respecte del mateix període del 2013.

Taula 15. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears

Principals mercats exteriors ¹ (milers d'€)	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Calçat	gener-agost	69.158,0	↘	-19,4
Alemanya	gener-agost	12.257,1	↘	-16,1
França	gener-agost	9.343,7	↘	-32,4
Itàlia	gener-agost	8.723,1	↘	-29,8
Xina	gener-agost	6.824,0	↘	-9,5
Perfumeria i cosmètics	gener-agost	21.458,5	↘	-17,0
Hong-Kong	gener-agost	5.598,3	→	0,4
Països i territoris no determinats	gener-agost	3.673,9	↗	6,1
Regne Unit	gener-agost	3.291,1	↗	19,7
Països Baixos	gener-agost	2.139,7	↘	-24,3
Pell i cuir	gener-agost	1.961,2	↘	-64,7
Vietnam	gener-agost	1.558,2	↘	-25,4
Xina	gener-agost	270,8	↘	-70,3
Marroc	gener-agost	60,4	↗	15,3
Itàlia	gener-agost	36,5	↗	357,3
Joieria i bijuteria	gener-agost	3.238,9	↘	-13,4
França	gener-agost	503,4	↘	-45,9
Hong Kong	gener-agost	347,1	↗	165,8
Itàlia	gener-agost	286,4	↗	14,5
Estats Units d'Amèrica	gener-agost	275,6	↗	22,8
Mobles	gener-agost	3.280,0	↗	37,4
Mèxic	gener-agost	1.161,2	↗	15,2
Panamà	gener-agost	788,7	↗	92.473,3
Emirats Àrabs Units	gener-agost	521,2	↗	651,5
Aruba	gener-agost	279,0	↗	39.307,1
Total exportacions indústria manufacturera²	gener-agost	447.878,6	↗	17,7
Total exportacions²	gener-agost	602.994,4	↗	9,7

Font: ICEX, elaboració pròpia.

¹El total de cada un dels sectors no suposa la suma dels països que s'esmenten en aquesta taula.

²El "total exportacions" no suposa la suma dels sectors que s'esmenten en aquesta taula.

3 Construcció

Taula 16. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)														
Anual					Trimestral									
2009	2010	2011	2012	2013	2012				2013 (p)				2014 (a)	
			(p)	(a)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
-8,6	-6,3	-4,4	-5,5	-5,4	-4,8	-5,1	-5,7	-6,2	-6,1	-5,5	-5,2	-4,7	-4,1	-3,1

Font: Conselleria Economia i Competitivitat.

a: avanç. p: provisional.

Els resultats de la construcció a les Illes Balears confirmen el revifament que es preveia a partir dels indicadors avançats de mesos enrere. Malgrat això, l'alentiment que presenten aquests indicadors previs a l'activitat condueix a un escenari en què la recuperació del sector seguirà un ritme lent. Així, el valor afegit brut del sector continua amb taxes interanuals negatives en el segon trimestre (-3,1%), i enllaça així més

de sis anys de caigudes. La previsió per al conjunt del 2014 és d'una reducció aproximada de tres punts percentuals, retrocés que s'estendrà al 2015, tot i que a un ritme força més moderat (inferior al punt percentual). Si es confirmen aquestes dades, l'activitat de la construcció s'haurà reduït un 30% des que va començar la crisi econòmica.

Taula 17. Indicadors de la construcció

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Assalariats	setembre	20.590	↗	7,3
Autònoms	setembre	12.808	↗	4,4
Contractes de treball	setembre	2.627	↗	21,1
Certificats de final d'obra	juliol	148	→	0,7
Mallorca				
Assalariats	setembre	15.684	↗	8,0
Autònoms	setembre	9.946	↗	4,5
Contractes de treball	setembre	2.007	↗	30,2
Menorca				
Assalariats	setembre	1.480	↗	8,9
Autònoms	setembre	1.109	↗	5,3
Contractes de treball	setembre	191	↗	31,7
Pitiüses				
Assalariats	setembre	3.426	↗	3,4
Autònoms	setembre	1.753	↗	3,2
Contractes de treball	setembre	429	↘	-11,0

Font: Ibestat, OTIB, TGSS.

Un paràmetre que es considera a l'hora d'analitzar l'evolució d'una activitat econòmica és el consum dels productes que s'empren per dur a terme aquesta activitat. En el cas de la construcció, el consum de ciment presenta una correlació elevada, si bé es disposa de la informació amb un any de retard. La darrera dada disponible correspon al setembre del 2013, per la qual cosa encara no s'ha publicat la informació referida a cap dels mesos d'enguany. En els primers nou

mesos del 2013 es consumiren a les Illes Balears 186,6 milers de tones de ciment, un 15,0% menys que en el mateix període del 2012. L'evolució d'aquesta magnitud és molt semblant a la del conjunt estatal, on el descens del consum de ciment entre el gener i el setembre del 2013 se xifra en un 20,7%. Segons les dades publicades per l'Ibestat, el nombre de certificats de final d'obra a les Illes Balears gairebé arriba a 800 en els primers set mesos d'enguany, un 16,3% menys

que en el mateix període del 2013. Així mateix, el total d'edificis certificats fins al juliol descendeix de manera similar (-15,8%). L'obra acabada en la primera meitat del 2014 també retrocedeix en el sector residencial. Els habitatges pels quals s'expedeix el certificat d'acabament entre el gener i el juliol sumen 805, una quarta part menys que fins al juliol del 2013. Paral·lelament, el valor de la liquidació de l'execució material de les obres d'aquests habitatges es redueix un 9,9%.

La progressió a l'alça de la construcció es fa palesa en les millores en el mercat laboral. D'una banda, l'ocupació en el sector augmenta respecte del 2013, tant l'afiliació a la Seguretat Social com el nombre de persones que s'inclouen en l'EPA. En el primer cas, segons les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social, les altes emmarcades en la branca de la construcció enllacen vuit mesos de creixements, i el darrer dia de setembre es registra un augment d'un 6,1%. La millora és generalitzada en tots els règims, i s'incrementen els assalariats (7,3%) i els autònoms (4,4%). Per illes, es produeixen increments a Mallorca (6,6%), a Menorca (7,3%) i a Eivissa (3,9%), i únicament a Formentera es redueix

el nombre d'afiliats a la Seguretat Social (-4,4%). Al mes de setembre, els centres de treball de les empreses de la construcció mantenen els increments (2,7%). Quant a les dades de l'EPA, en el segon trimestre hi ha a les Illes Balears 41.200 ocupats en la construcció, un 6,2% més en termes interanuals, la qual cosa representa la tercera taxa positiva consecutiva. En canvi, a Espanya encara es perd ocupació en aquest sector (un -5,3% en el segon trimestre). D'altra banda, hi ha 25.401 nous contractes de treball signats relacionats amb la construcció en els nou primers mesos del 2014, xifra que és un 10,8% superior a la del 2013. La contractació es concentra en la construcció d'edificis (un 12,7% més) i en les activitats de construcció especialitzada, i augmenta a totes les illes, especialment a Menorca (22,3%). Finalment, l'atur registrat en la construcció també evoluciona favorablement. Així, segons dades del SOIB, el nombre d'aturats en la construcció el darrer dia del setembre és d'11.478 persones, un -18,2% respecte del 2013. A Mallorca i a Menorca la reducció s'acosta al 20%, mentre que a Eivissa i a Formentera la variació de l'atur és més moderada (un -10,0% i un -3,4%, respectivament).

Taula 18. Indicadors avançats de la construcció

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T_{t-12} (%)	
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	juliol	55.736	↗	16,4
Nombre de projectes	agost	213	→	0,3
Nombre d'habitatges	agost	44	↘	-9,0
Llicències municipals d'obra (nombre d'habitatges)	abril	64	↘	-15,8
Nombre de transaccions de sòl urbà	2n trim	131	↗	34,7
Licitació pública (milers d'€)	agost	22.195	↗	37,3
Mallorca				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	juliol	36.075	↗	16,1
Nombre de projectes	agost	144	↘	-3,4
Nombre d'habitatges	agost	27	↘	-4,8
Menorca				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	juliol	9.171	↗	47,6
Nombre de projectes	agost	24	↗	5,2
Nombre d'habitatges	agost	2	↗	71,3
Pitiüses				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	juliol	10.490	↗	10,5
Nombre de projectes	agost	45	↗	6,6
Nombre d'habitatges	agost	15	↘	-5,6

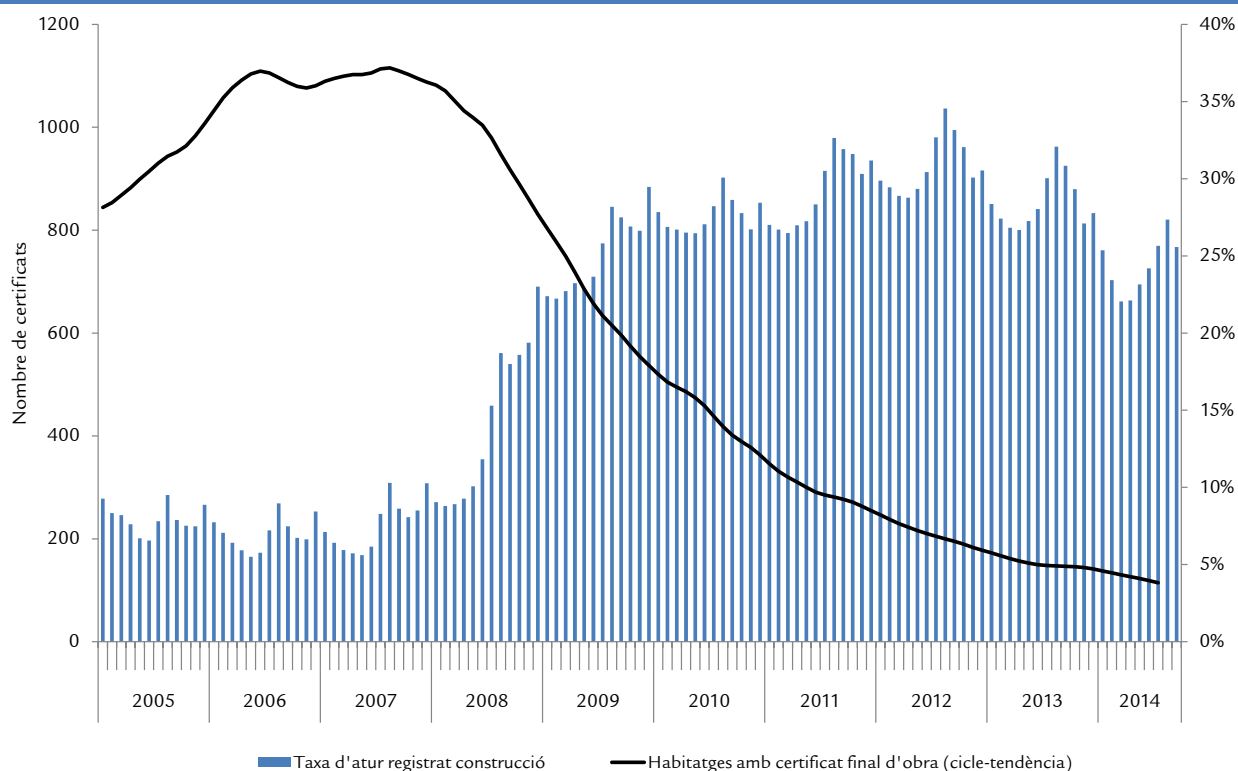
Font: COAIB, Ministeri de Foment, elaboració pròpia.

Dades deflactades amb l'Índex de preus de la construcció (base 2010).

Els indicadors avançats que es mostren en la taula adjunta frenen les variacions positives respecte de períodes anteriors, però, tot i aquest alentiment, continua el predomini de les taxes positives. Així, el nombre d'expedients visats pel Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears pràcticament arriba a tres mil fins a l'agost (2.977 projectes), la qual cosa implica un augment relatiu d'un 5,2% interanual. A més, aquests projectes creixen en importància, atès que, respecte dels expedients del 2013, el pressupost presentat augmenta un 15,8% i els metres quadrats declarats un 7,5%. Per illes, els projectes visats augmenten amb força a Menorca (un 9,1% més que entre el gener i l'agost del 2013), tot i que també creixen a les Pitiüses (6,3%) i a Mallorca (9,1%). La major part dels projectes són de caire residencial i representen el 60% dels visats del Col·legi. Ara bé, també cal destacar els projectes relacionats amb el turisme, que fins a l'agost són 150 i gairebé dupliquen el pressupost dels mateixos mesos del 2013. Així les coses, més d'una cinquena part de les

inversions en obres que es duren a terme els propers mesos s'emmarquen en l'activitat turística. Les llicències d'obra atorgades pels ajuntaments en el primer quadrimestre del 2014 impliquen un increment net d'un 56,4% interanual, fins a arribar a 546. Malgrat que aquesta xifra sigui la més elevada dels darrers quatre anys, és molt lluny dels màxims assolits l'any 2007, quan era vuit vegades superior. Segons les dades del Ministeri de Foment, l'obra pública licitada a les Illes Balears entre el gener i l'agost d'enguany arriba a 130,8 milions d'euros, cosa que representa un increment d'un 4,1% respecte del 2013. L'augment es produeix gràcies a l'edificació, la qual és un 67,2% superior a la d'un any ençà, mentre que l'enginyeria civil retrocedeix un 7,8%. Les inversions de l'Estat i de la Seguretat Social a les Illes Balears en forma d'obra pública es quadrupliquen entre el gener i l'agost respecte dels mateixos mesos del 2013. En canvi, la licitació oficial dels ens territorials, que representa el 70% de l'obra pública, es redueix un 20,3% interanual.

Gràfic 8. Indicadors del sector de la construcció

Font: Ministeri de Foment, SOIB, TGSS, elaboració pròpia.

4 Serveis

Taula 19. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)													
Anual				Trimestral									
2010	2011	2012	2013	2012				2013 (p)				2014 (a)	
			(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
-0,1	1,2	0,6	1,0	0,8	0,4	0,7	0,7	0,7	1	1,3	1,1	0,9	1,3

Font: Conselleria d'Economia i Competitivitat.

a: avanç. p: provisional.

En el segon trimestre del 2014, a les Illes Balears el **VAB del sector dels serveis** creix, en termes interanuals, per sobre del ritme observat els trimestres anteriors i se situa en l'1,3%, quatre dècimes superior a la taxa del primer trimestre. El sector terciari, juntament amb l'agropesquer, és l'únic que registra valors positius. A Espanya, també en termes interanuals, l'evolució del sector des de la perspectiva del PIB mostra en el segon trimestre un dinamisme lleugerament superior al de les Balears. Així, la taxa interanual del PIB espanyol creix sis dècimes percentuals respecte de la del primer trimestre i queda en l'1,5%. Per sectors, el comerç, el transport i el turisme són les activitats que aporten més al PIB estatal de serveis (més d'una tercera part), i també són les que registren l'increment interanual més important (2,8%), atès que la taxa del primer trimestre d'enguany augmenta més d'un punt percentual. Les activitats professionals també avancen de manera important i situen la taxa en el 2,2% interanual. Contràriament, les activitats financeres i d'assegurances continuen a la baixa i retrocedeixen un 1,6%.

EL VAB DELS SERVEIS CREIX, EN TERMES INTERANUALS, PER SOBRE DEL RITME OBSERVAT ELS TRIMESTRES ANTERIORS.

Al mes de setembre, a les Illes Balears el nombre de treballadors del sector dels serveis **afiliats a la Seguretat Social** és de 391.168, la qual cosa significa un creixement interanual d'un 4,4%. El sector, considerant tots els règims de cotització, guanya 16.349 cotitzadors i l'augment més significatiu es produeix en el règim general (4,6%). Les activitats d'hostaleria (6.623 nous afiliats), les de comerç a l'engròs i al detall (1.893) i les administratives i de serveis auxiliars (1.694) presenten, en valors absoluts, els creixements més elevats, i entre totes tres reuneixen el 62,5% dels nous cotitzadors de les Balears. També es poden mencionar els

augmentos d'afiliació en les activitats sanitàries i de serveis socials (1.460) i en l'educació (1.349). En termes percentuals, a banda de les activitats assenyalades, són destacables els increments en les activitats immobiliàries (8,8%) i en les d'informació i comunicacions (8,1%). El contrapunt el trobam en les activitats financeres i d'assegurances, que perden un 3,0% d'afiliats, i en les activitats de les llars i de personal domèstic, que perden gairebé un 1,0% d'afiliats.

Totes les illes incrementen el nombre de cotitzadors, especialment Eivissa i Formentera, que augmenten, respectivament, un 10,3% i un 11,5% interanuals. En termes absoluts, Mallorca concentra el 61,4% de la nova afiliació (10.040), xifra que representa un creixement interanual d'un 3,4%. Finalment, Menorca augmenta de manera més moderada un 2,8%.

Els **indicadors d'activitat del sector dels serveis** (IASS) del mes d'agost a les Illes Balears, tant l'índex de la xifra de negoci com el d'ocupació, confirmen la tendència a l'alça observada el darrer any i mig. El primer indicador, relatiu a la **facturació de les empreses**, manté la progressió positiva per dissetè mes consecutiu i la taxa interanual és del 3,2%, dues dècimes superior a la registrada al juliol i una de les més altes de l'Estat. La mitjana de l'índex dels dos primers quadrimestres a les Illes Balears creix un 3,8% interanual, mentre que a Espanya es frena un 1,0%. Algunes comunitats autònomes també milloren les vendes de manera significativa, com ara les Canàries (5,6%) i Andalusia (3,9%). En canvi, altres, després d'alguns mesos amb registres positius, retornen als valors negatius, com ara Castella i Lleó (-1,2%), Castella-la Manxa (-0,9%) i Aragó (-0,6%).

Les activitats professionals, científiques i tècniques, pel que

fa a la xifra de negoci de les Balears, són les que registren el creixement interanual més elevat (9,8%), seguides del transport i emmagatzematge (6,8%) i de l'hostaleria (4,3%). La resta d'activitats avancen en la facturació

més moderadament, i, per exemple, en el cas del comerç l'increment és només d'un 0,1%.

L'ÍNDEX D'Ocupació CONTINUA A L'ALÇA I REGISTRA UNA TAXA INTERANUAL DEL 5,0%.

Taula 20. Indicadors dels serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Afiliats a la Seguretat Social	setembre	391.168	↗	4,4
Mallorca	setembre	308.144	↗	3,4
Menorca	setembre	24.281	↗	2,8
Pitiüses	setembre	57.938	↗	10,3
Índex xifra de negoci activitat dels serveis	agost	152,56	↗	3,2
Transport i emmagatzematge	agost	133,17	↗	6,8
Hostaleria	agost	257,70	↗	4,3
Informació i comunicacions	agost	76,36	→	1,3
Activitats professionals, científiques i tècniques	agost	119,82	↗	9,8
Activitats administratives i serveis auxiliars	agost	195,99	↗	4,1
Matriculació d'automòbils de turisme per a lloguer (inclou tot terrenys) ¹	setembre	41	↗	4,7

Font: ANFAC, Ibestat, TGSS, elaboració pròpia.

¹ Variació interanual del cicle-tendència.

L'altre indicador d'activitat del sector, l'índex d'ocupació, continua a l'alça i al setembre registra una taxa interanual del 5,0%, una de les més altes dels darrers anys juntament amb les del juny i el juliol. Si es considera la mitjana dels primers vuit mesos de l'any la variació és d'un 3,3%. La taxa del conjunt de l'Estat es manté positiva per cinquè mes

consecutiu i se situa al mes d'agost en l'1,7%. A l'arxipèlag, l'ocupació augmenta de forma significativa en l'hostaleria (8,8%) i més moderadament en les altres activitats del sector, entre les quals destaquen les d'informació i comunicacions (3,0%) i les de comerç (2,4%).

4.1. Comerç

Taula 21. Indicadors del comerç

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
IASS (volum de negoci) - Comerç	agost	152,56	↗	3,2
Índex de vendes al detall ¹	setembre	107,78	↗	6,0
Índex d'ocupació del comerç al detall	setembre	104,75	→	1,2
Afiliats a la SS activitat comerç i reparació	setembre	76.881	↗	2,5
Mallorca	setembre	60.369	↗	2,1
Menorca	setembre	5.933	↗	2,9
Pitiüses	setembre	10.579	↗	4,7

Font: Ibestat, INE, TGSS.

¹ Preus constants de 2010.

D'acord amb els indicadors d'activitat del sector dels serveis (IASS), durant el mes d'agost la **xifra de negoci** del sector del comerç s'incrementa un 0,1% respecte del mateix mes del 2013. Aquest valor queda sensiblement per sota de la taxa interanual espanyola, que, tot i que perd vigor respecte del registre dels mesos anteriors, queda en l'1,0%. A les Balears l'índex d'ocupació en el comerç continua progressant a l'alça i a l'agost situa la taxa de variació interanual en el 2,4%. A Espanya, l'ocupació també es manté a l'alça i la variació és d'un 0,9%.

LA FACTURACIÓ DE LES EMPRESES DE COMERÇ AL DETALL TORNA A REPUNTAR AMB FORÇA.

Durant el mes de setembre, la **facturació de les empreses de comerç al detall** a les Illes Balears, després de tres mesos amb taxes de creixement moderades o fins tot lleugerament negatives, torna a repuntar amb força, i l'índex general de la xifra de negoci registra una variació interanual d'un 6,0%, 5,4 punts percentuals per sobre de la taxa registrada a l'agost i una de les més altes de l'Estat, juntament amb la de les Canàries (7,1%). La taxa estatal, que va ser negativa els dos mesos anteriors, avança gairebé quatre punts percentuals respecte del valor del mes d'agost i se situa en el 2,9%. Si prenem en consideració els nou primers mesos del 2014 comparats amb el període equivalent del 2013, la variació mitjana de les Balears arriba al 2,2%, mentre que la d'Espanya és del 0,3%.

Quant a l'ocupació, a les Balears la variació interanual del setembre se suma a la seqüència de disset mesos amb valors positius i creix un 1,2%, nou dècimes per sota de la que es registra a l'agost. A Espanya l'ocupació en el sector continua recuperant-se i aquest mes la taxa interanual és d'un 0,5%. La variació de la mitjana dels tres primers trimestres respecte del mateix període de l'any passat és d'un 1,8% a les Balears i d'un -0,1% a Espanya.

Els resultats dels **indicadors de confiança empresarial** corresponents al quart trimestre d'enguany revelen que el 28,6% dels gestors de les empreses del sector del comerç valoren de manera favorable la marxa del negoci durant el tercer trimestre del 2014 i que el 21,8% ho fan de manera desfavorable. En ambdós casos, les respostes són lleugerament més favorables que la mitjana de tots els sectors econòmics (el 25,3% i el 22,9%, respectivament). La diferència entre els dos percentatges, el balanç de situació, se situa en 6,8 punts, 4,4 punts per sobre de la mitjana de tots els sectors i 12,2 punts millor que el balanç del comerç corresponent a l'octubre del 2013.

Pel que fa a les expectatives per a aquest trimestre, el 10,2% dels gestors enquestats consideren que la marxa del negoci serà favorable (la mitjana de tots els sectors econòmics és de l'11,1%) i el 28,6% indiquen que serà desfavorable, la segona valoració menys pessimista de tots els sectors. Això no obstant, el balanç d'expectatives és negatiu i queda en -18,4 punts, si bé és sensiblement més optimista que la mitjana de tots els sectors econòmics (-20,9) i 18,5 punts superior al saldo del quart trimestre del 2013. Finalment, l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del comerç progressa per sobre de la mitjana de tots els sectors (137,4 punts) i, en termes interanuals, és el segon sector—després del de la construcció— que presenta el creixement més intens.

L'ÍNDEX DE CONFIANÇA EMPRESARIAL HARMONITZAT (ICEH) DEL COMERÇ PROGRESSA PER SOBRE DE LA MITJANA DE TOTS ELS SECTORS.

Al setembre, a les Illes Balears el sector del comerç tenia 76.881 **treballadors en alta laboral a la Seguretat Social**—55.679 en el règim general i 21.202 en el d'autònoms—, la qual cosa representa, respecte del mateix mes del 2013, un increment d'un 2,5% en el total d'afiliats. Totes les illes guanyen afiliació i, en termes interanuals, l'avanç és més significatiu a les Pitiüses: Formentera augmenta un 12,5%

el nombre d'afiliats i Eivissa un 4,1%. Considerat en valors absoluts, Mallorca concentra la major part dels nous cotitzadors, que augmenten un 2,0% interanual. A Menorca l'afiliació també repunta respecte del 2013 i presenta una variació d'un 2,9%. En el conjunt de l'arxipèlag, les activitats corresponents al comerç al detall absorbeixen gairebé el 61,0% dels nous afiliats i representen un augment d'un 2,2% interanual. Finalment, les relatives al comerç a l'engròs i a la venda i reparació de vehicles coincideixen en un increment interanual d'un 3,2%.

D'altra banda, a final de setembre, el Parlament de les Illes Balears aprova la nova Llei del comerç, que regula, entre altres aspectes, la declaració de zones de gran afluència turística, els dies festius d'obertura comercial, la determinació de les superfícies, diferenciades segons l'illa de grans establiments comercials, el comerç electrònic i les vendes en línia, la venda ambulants i, finalment, articula mesures de simplificació administrativa.

4.2. Turisme. Hostaleria

Taula 22. Establiments turístics a les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Pernoctacions	ag	12.740.212	↘	-2,3	gen-ag	46.218.431	↘	-4,5
Establiment hotelier	ag	10.343.765	↘	-2,5	gen-ag	38.382.142	↘	-4,9
Apartament turístic	ag	2.256.979	↘	-2,2	gen-ag	7.310.106	↘	-3,2
Rural	ag	139.468	↗	17,4	gen-ag	526.183	↗	7,1
Viatgers	ag	1.887.673	→	-0,8	gen-ag	7.430.158	↘	-2,3
Establiment hotelier	ag	1.558.102	→	-0,1	gen-ag	6.259.588	↘	-2,1
Apartament turístic	ag	300.231	↘	-5,8	gen-ag	1.053.972	↘	-3,8
Rural	ag	29.340	↗	23,4	gen-ag	116.598	↗	6,6
Estada Mitjana	ag	6,7	→	-1,5	gen-ag	6,2	↘	-2,3
Establiment hotelier	ag	6,6	↘	-2,4	gen-ag	6,1	↘	-2,8
Apartament turístic	ag	7,5	↗	3,9	gen-ag	6,9	→	0,6
Rural	ag	4,8	↘	-4,9	gen-ag	4,5	→	0,5

Font: INE.

Tot i que el nombre de turistes arribats a les Illes Balears s'incrementa i el passatge dels aeroports és superior al de l'any passat, les **pernoctacions** en establiments turístics retrocedeixen fins a l'agost. Així, en els vuit primers mesos del 2014 el nombre de nits passades en hotels i apartaments és de 46,2 milions, un 4,5% menys que en el mateix període del 2013. Amb l'única excepció del mes d'abril, influït per l'efecte estacional de la Setmana Santa, tots els mesos del 2014 presenten variacions interanuals negatives. Les pernoctacions en establiments hotelers, que representen més del 80% del total, mostren un descens acumulat d'un 4,9% respecte dels primers vuit mesos del 2013. Destaca el retrocés del turisme nacional (-11,2%), si bé nou de cada deu nits corresponen a estrangers (-4,3%). D'altra banda, els apartaments turístics també redueixen fins a un 3,2% interanual el nombre de nits venudes. En aquest tipus d'establiment, el turisme d'origen espanyol compensa parcialment la caiguda, amb un augment de les pernoctacions d'un 4,1% fins a l'agost. Quant

al turisme rural, les pernoctacions superen el mig milió, xifra que és un 7,1% més elevada que la suma del gener a l'agost del 2013. Un altre cop torna a destacar el turisme domèstic, que incrementa les pernoctacions en un 20,2%.

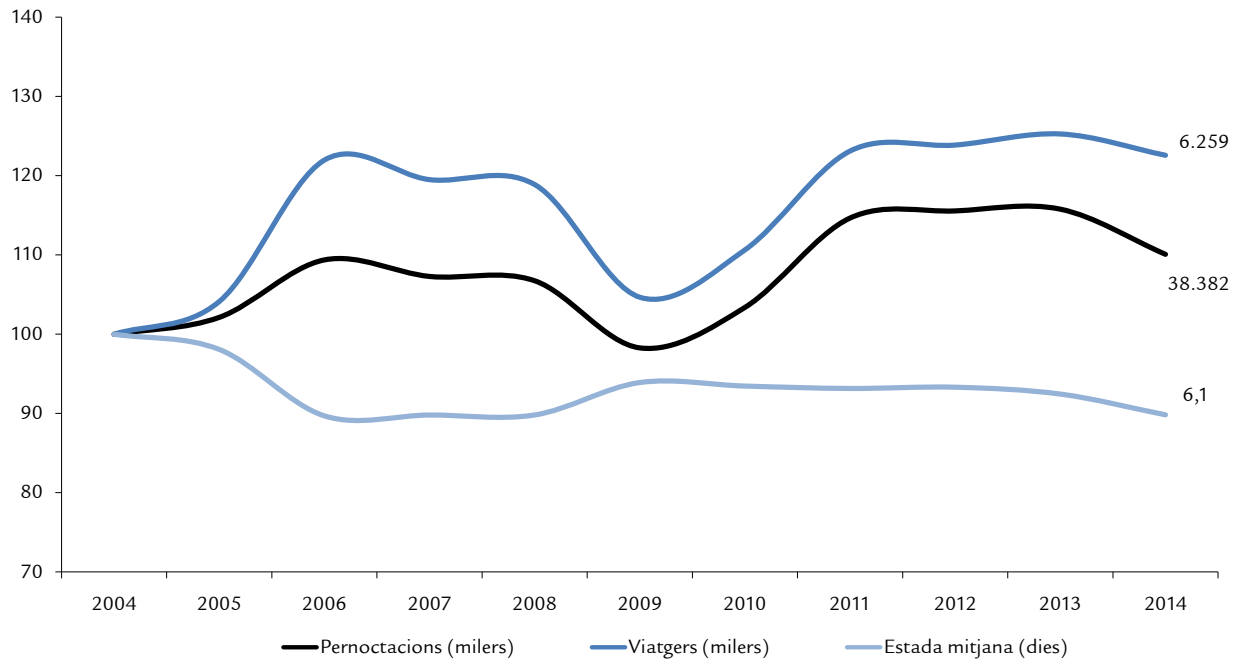
FINS A L'AGOST DEL 2014 EL NOMBRE DE PERNOCTACIONS TOTALES DISMINUEIX UN 4,5% INTERANUAL.

El nombre de **viatgers** allotjats en establiments turístics entre el gener i l'agost evoluciona de manera paral·lela al de pernoctacions, però les reduccions registrades són més suaus. Així, en els vuit primers mesos del 2014 hi ha gairebé 7,5 milions de viatgers, un -2,3% respecte dels mateixos mesos del 2013. Aquest descens és molt semblant al dels establiments hotelers (-2,1%), que allotgen 6,3 milions de persones entre gener i agost. El nombre de clients estrangers dels hotels pràcticament es manté (-0,9%), però la reducció dels viatgers nacionals és notable (-10,0%). Una part del turisme

nacional es decanta per l'opció dels apartaments turístics, ja que en aquesta tipologia d'allotjament els viatgers espanyols augmenten un 2,7% interanual. Malgrat això, el retrocés del nombre de viatgers residents a l'estranger (-4,7%) fa que el total en apartaments turístics sigui més baix que un any ençà (-3,8%). Els clients que opten per allotjar-se en un establiment de turisme rural són minoritaris a les Balears (menys del 2%), però respecte de l'any passat la xifra s'incrementa un 6,6% i augmenten tant els nacionals (16,7%) com els estrangers (5,0%).

Una disminució en el nombre de pernoctacions més forta que la registrada en els viatgers redueix l'estada mitjana un 2,3% i passa de 6,4 dies del gener a l'agost del 2013 a 6,2 dies en els mateixos vuit mesos del 2014. Els viatgers allotjats en apartaments turístics hi pernocten pràcticament una setmana (6,9 dies, un 0,6% més que l'any anterior) i els qui opten per un hotel s'hi allotgen una mica més de 6 dies (6,1 dies). Els viatgers de turisme rural presenten l'estada mitjana més curta (4,5 dies), tot i que resulta més llarga que la del 2013 (0,5%)

Gràfic 9. Pernoctacions, viatgers i estada mitjana a hotels de les Illes Balears.
Acumulat gener-agost (Índex 2004=100)

Font: INE, elaboració pròpia.

En el gràfic anterior es reflecteix la reducció del nombre de pernoctacions i de viatgers que ha tingut lloc als establiments hotelers fins al mes d'agost del 2014. Malgrat això, els

resultats dels vuit primers mesos del 2014 són superiors als dels anys anteriors al 2011 i l'estada mitjana no mostra variacions significatives.

Taula 23. Establiments turístics per illes

	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Mallorca								
Pernoctacions								
Establiment hotelier	agost	7.697.852	➔	-1,9	gen-ag	29.655.968	⬇	-5,3
Apartament turístic	agost	1.205.622	⬇	-5,7	gen-ag	4.225.367	⬇	-6,8
Rural	agost	111.477	⬆	17,4	gen-ag	436.406	⬆	5,6
Viatgers								
Establiment hotelier	agost	1.129.975	➔	0,6	gen-ag	4.724.446	⬇	-3,0
Apartament turístic	agost	148.891	⬇	-5,8	gen-ag	567.949	⬇	-8,8
Rural	agost	23.225	⬆	22,3	gen-ag	94.280	⬆	3,2
Estada mitjana (dies)								
Establiment hotelier	agost	6,8	⬇	-2,4	gen-ag	6,3	⬇	-2,3
Apartament turístic	agost	8,1	➔	0,1	gen-ag	7,4	⬆	2,2
Rural	agost	4,8	⬇	-4,1	gen-ag	4,6	⬆	2,4
Menorca								
Pernoctacions								
Establiment hotelier	agost	892.167	⬆	4,7	gen-ag	2.777.335	⬆	3,1
Apartament turístic	agost	441.500	⬆	4,6	gen-ag	1.180.847	⬇	-4,1
Viatgers								
Establiment hotelier	agost	125.501	⬆	6,6	gen-ag	419.529	⬆	4,3
Apartament turístic	agost	59.891	⬇	-4,4	gen-ag	172.371	⬇	-3,1
Estada mitjana (dies)								
Establiment hotelier	agost	7,1	➔	-1,8	gen-ag	6,6	➔	-1,2
Apartament turístic	agost	7,4	⬆	9,5	gen-ag	6,9	➔	-0,9
Pitiüses								
Pernoctacions								
Establiment hotelier	agost	1.753.746	⬇	-8,2	gen-ag	5.948.841	⬇	-6,6
Apartament turístic	agost	609.857	➔	0,2	gen-ag	1.903.892	⬆	6,6
Viatgers								
Establiment hotelier	agost	302.626	⬇	-5,0	gen-ag	1.115.615	➔	-0,8
Apartament turístic	agost	91.449	⬇	-6,9	gen-ag	313.653	⬆	6,6
Estada mitjana (dies)								
Establiment hotelier	agost	5,8	⬇	-3,4	gen-ag	5,3	⬇	-5,8
Apartament turístic	agost	6,7	⬆	7,6	gen-ag	6,1	➔	0,0

Font: INE i lbestat.

Els principals tipus d'establiments turístics de **Mallorca** perden viatgers i pernoctacions en els dos primers quadrimestres del 2014. Malgrat que al mes d'agost el nombre de viatgers allotjats en hotels es recupera en termes interanuals (0,6%), la xifra acumulada des del gener retrocedeix un 3,0%. Les pernoctacions hoteleres a Mallorca, les quals minven un 5,3%, presenten descensos tant pel que fa al turisme espanyol (-13,4%) com a l'estranger (-4,7%). La demanda d'apartaments turístics a l'illa més gran de les Balears també presenta una reducció del nombre de nits (-6,8%) i del de persones allotjades (-8,8%), però en aquest cas la minva

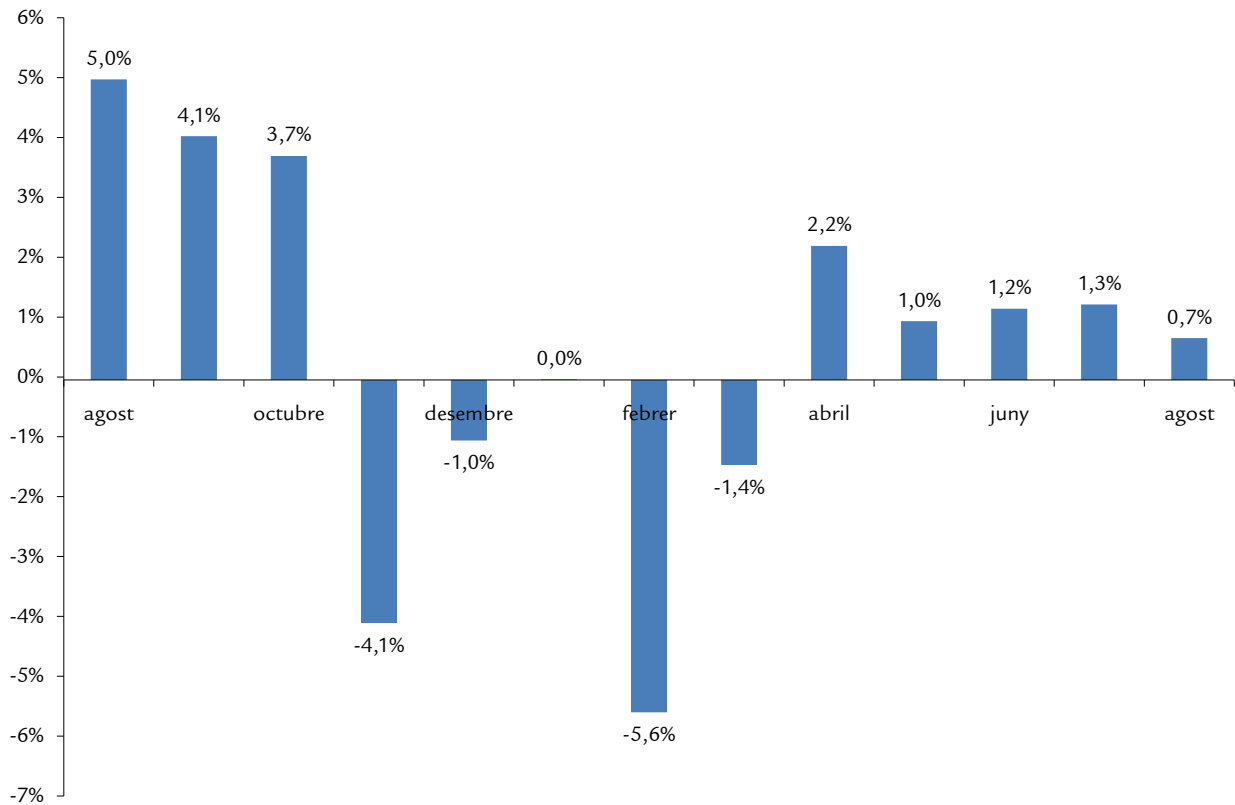
és a causa exclusivament del turisme estranger (un -10,2% en viatgers), atès que els visitants nacionals s'incrementen un 21,5%. El turisme rural a Mallorca millora els resultats de l'any 2013, tant pel que fa al mes d'agost com en la xifra acumulada d'ençà del mes de gener. A **Menorca**, l'evolució segons el tipus d'allotjament és dispar. D'una banda, en els hotels s'incrementen els viatgers (un 4,3%) en els dos primers quadrimestres i, com que es manté l'estada mitjana, també s'hi incrementen les pernoctacions (3,1%). En canvi, els apartaments turístics de l'illa més septentrional redueixen ambdues magnituds (un -4,1% de pernoctacions i un -3,1%

de viatgers). A **Eivissa** i **Formentera** s'inverteixen aquests resultats i el nombre de pernотacions en apartaments augmenta un 6,6%, mentre que les nits venudes en hotels es

redueixen un 6,6%.

ELS RESULTATS HOTELERS MILLOREN A MENORCA, MENTRE QUE A LES PITIÜSES DESTAQUEN ELS APARTAMENTS TURÍSTICS.

Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears (agost 2013 a agost 2014)

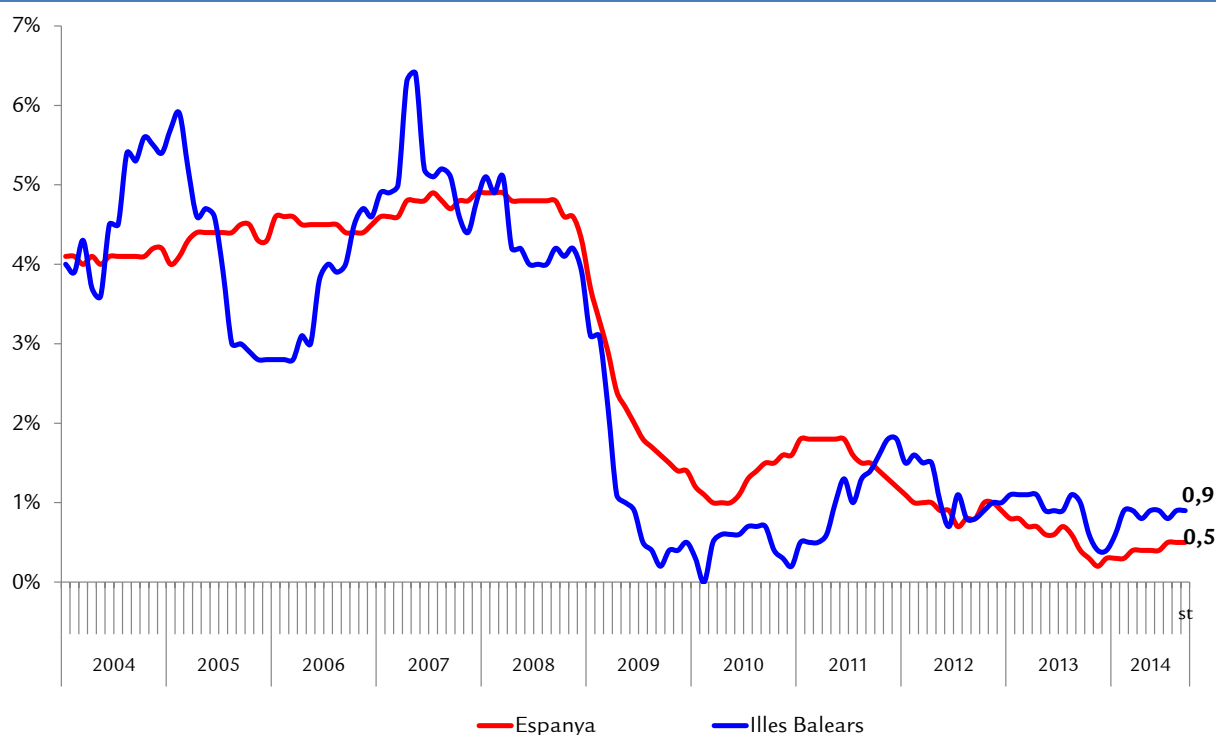

Font: INE.

Segons les dades publicades per l'INE, els preus hotelers tant de les Illes Balears com d'Espanya enllacen cinc mesos de pujades interanuals i tanquen el mes d'agost amb un encariment d'un 0,7% i un 2,5%, respectivament. Respecte de la rendibilitat dels establiments hotelers, els ingressos per

habitació disponible del mes d'agost d'enguany a les Illes Balears són de 92,27 euros, import que implica un increment d'un 4,6% respecte del 2013. En el conjunt d'Espanya els ingressos arriben a 66,70 euros (una variació interanual d'un 8,2%).

Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants, bars i cafeteries

Quant als preus de l'oferta complementària, en el gràfic anterior s'observa l'evolució que ha seguit el subgrup de restaurants, bars i cafeteries. La variació interanual dels preus a les Illes Balears es manté des de principi d'any lleugerament inferior al punt percentual, mentre que en el

conjunt estatal roman entorn d'un 0,5%. Així, els preus de l'oferta complementària a l'arxipèlag balear gairebé sumen dos anys amb taxes més elevades que a la resta del territori nacional.

Taula 24. Turistes arribats a les Illes Balears per país de residència

	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Illes Balears	setembre	1.956.200	↗	5,7	gen-set	12.123.979	↗	3,4
Espanya	setembre	259.568	↗	26,2	gen-set	1.944.822	↗	9,7
Alemanya	setembre	628.449	↗	2,1	gen-set	3.538.130	→	-0,4
Regne Unit	setembre	531.269	→	1,1	gen-set	3.098.267	→	1,7
Mallorca	setembre	1.362.032	↗	4,3	gen-set	8.511.290	→	1,3
Espanya	setembre	118.349	↗	40,7	gen-set	929.695	↗	9,4
Alemanya	setembre	559.798	↗	2,3	gen-set	3.168.369	→	-1,5
Regne Unit	setembre	328.716	↗	4,4	gen-set	1.960.741	↗	3,6
Menorca	setembre	160.545	→	-1,0	gen-set	1.074.472	→	1,2
Espanya	setembre	47.205	→	0,8	gen-set	378.446	→	-0,7
Regne Unit	setembre	73.674	→	-0,4	gen-set	422.695	↘	-2,1
Pitiüses	setembre	433.623	↗	13,3	gen-set	2.538.217	↗	12,4
Espanya	setembre	94.014	↗	25,8	gen-set	636.681	↗	17,6
Regne Unit	setembre	128.879	↘	-5,7	gen-set	714.831	→	-1,3
Itàlia	setembre	52.790	↗	4,6	gen-set	348.526	↗	12,5

Font: Ibestat.

Segons les dades publicades per l'Ibestat, durant els tres primers trimestres del 2014 arriben 12,1 milions de **turistes** a les Illes Balears, cosa que representa un 3,4% més que en el mateix període de l'any 2013. Aquest augment es produeix gràcies a l'acceleració del turisme domèstic, el qual s'incrementa un 9,7%, i al manteniment de la resta de mercats emissors. El turisme alemany i el britànic representen més

de la meitat del total de visitants i la variació interanual és d'un -0,4% i un 1,7%, respectivament. Les taxes acumulades dels nou primers mesos del 2014 són positives a totes les illes, especialment a Eivissa i Formentera, on el nombre de visitants creix un 12,4% i fins al setembre supera la xifra de 2,5 milions de turistes.

4.3. Turisme. Transport i comunicacions

Taula 25. Afiliats a la Seguretat Social

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Transport i emmagatzematge	setembre	24.927	↗	3,5
Mallorca	setembre	19.242	↗	2,2
Menorca	setembre	1.462	→	0,8
Pitiüses	setembre	4.117	↗	10,2
Informació i comunicació	setembre	6.597	↗	8,1
Mallorca	setembre	5.907	↗	8,6
Menorca	setembre	253	↗	2,8
Pitiüses	setembre	410	↗	3,8

Font: TGSS.

L'evolució del nombre d'afiliats fins al setembre del 2014 en la branca de transport i emmagatzematge presenta resultats positius. De la mateixa manera, el nombre de treballadors en l'activitat d'informació i comunicacions augmenta respecte al setembre del 2013. Així, tal com mostra la taula 25, els afiliats en aquesta segona branca superen la xifra de 6.500 persones, la qual cosa suposa una variació d'un 8,3% respecte a la xifra de l'any anterior. Així mateix, els afiliats en transport i emmagatzematge són gairebé 25.000 el darrer

dia de setembre, cosa que en termes relatius representa un increment d'un 3,5% respecte de l'any anterior. Cal destacar que l'afiliació a la Seguretat Social en la branca de transport i emmagatzematge s'incrementa un 10,2% interanual a les Pitiüses, si bé totes les illes mostren creixements en la xifra d'afiliats. En el cas de l'afiliació en la branca d'informació i comunicacions l'increment més elevat es produeix a Mallorca (8,6%).

Taula 26. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	gener-setembre	13.865.103	↗	2,7
Espanya	gener-setembre	3.498.929	↗	3,6
Alemanya	gener-setembre	3.866.233	→	0,8
Regne Unit	gener-setembre	3.201.193	→	1,2
Itàlia	gener-setembre	584.013	↗	11,0
Suïssa	gener-setembre	469.072	↗	13,1
França	gener-setembre	369.560	↗	7,3
Mallorca	gener-setembre	9.878.036	→	1,3
Espanya	gener-setembre	1.965.701	↗	2,3
Alemanya	gener-setembre	3.509.831	→	0,1
Regne Unit	gener-setembre	2.038.840	→	1,6
Itàlia	gener-setembre	159.518	↗	15,6
Suïssa	gener-setembre	403.268	↗	11,5
França	gener-setembre	262.676	↗	2,3
Menorca	gener-setembre	1.194.984	↗	2,5
Espanya	gener-setembre	545.205	↗	4,3
Alemanya	gener-setembre	59.599	↘	-11,4
Regne Unit	gener-setembre	417.315	→	-1,3
Itàlia	gener-setembre	86.637	↗	11,9
Suïssa	gener-setembre	6.745	↘	-17,2
França	gener-setembre	19.621	↗	478,8
Pitiüses	gener-setembre	2.792.083	↗	8,1
Espanya	gener-setembre	988.023	↗	5,8
Alemanya	gener-setembre	296.803	↗	13,2
Regne Unit	gener-setembre	745.038	→	1,7
Itàlia	gener-setembre	337.858	↗	8,7
Suïssa	gener-setembre	59.059	↗	31,1
França	gener-setembre	87.263	↗	3,6

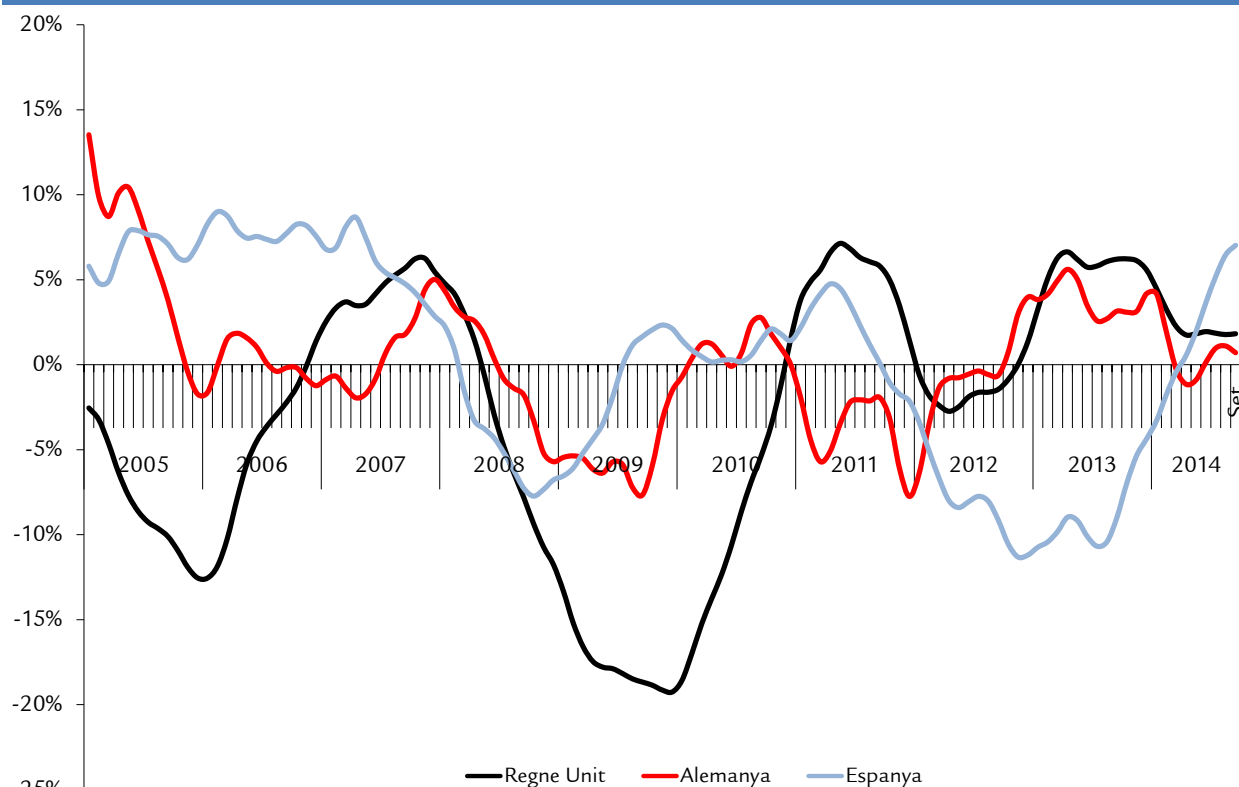
Font: AENA.

El nombre de passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria en els primers nou mesos del 2014 presenta un augment d'un 2,7% respecte al mateix període de l'any anterior. Així, fins al mes de setembre arriben més de 13,8 milions de passatgers als aeroports de les Balears. Mentre que els dos principals mercats emissors presenten increments més aviat discrets —Alemanya un 0,8% i el Regne Unit un 1,2%—, altres països, com ara Suïssa (13,1%), Itàlia (11,0%) o França (7,3%), mostren uns resultats molt positius. Pel que fa al mercat nacional i després de dos anys amb importants

reduccions a causa de la crisi econòmica a Espanya, durant aquests primers nou mesos de l'any el passatge domèstic es revifa notablement. D'aquesta manera, segons les xifres acumulades d'aquest període els viatges de passatgers nacionals creixen un 3,6%, i durant el mes de setembre retornen a les xifres registrades durant el 2008, segons les dades proporcionades pel Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.

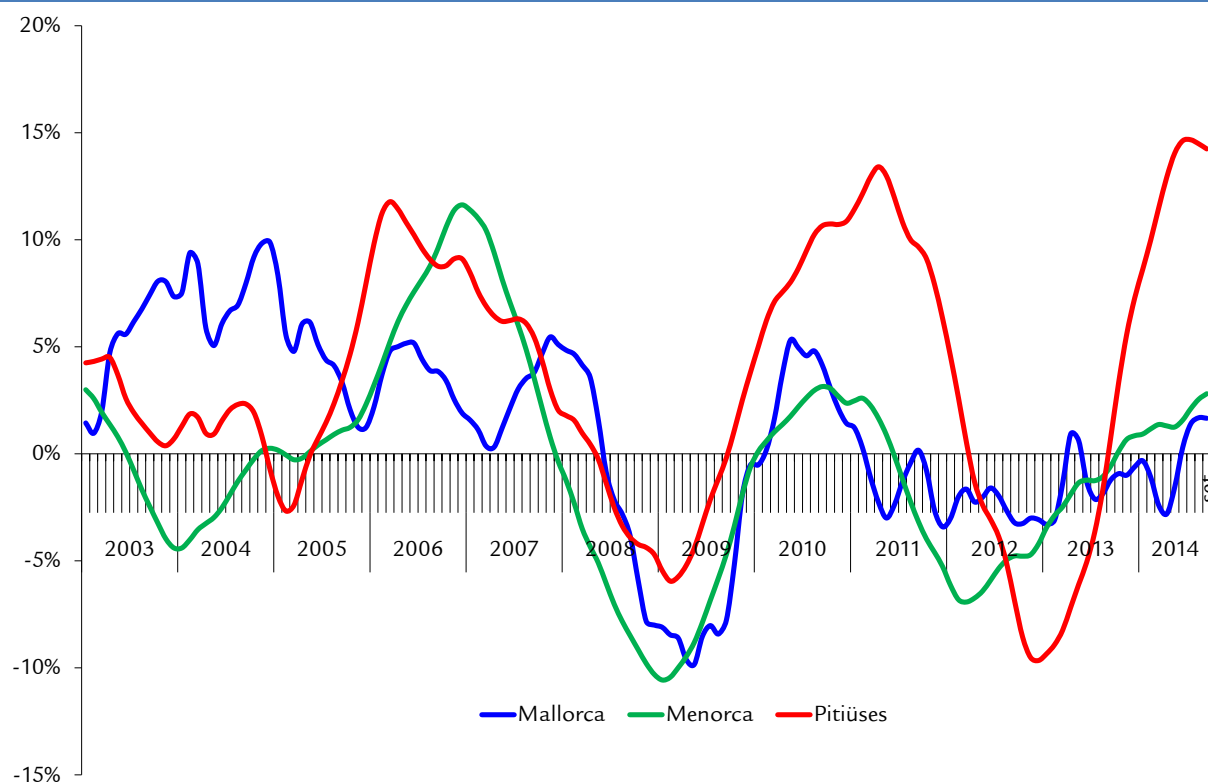
ES MANTÉ LA TENDÈNCIA A L'ALÇA EN L'ARRIBADA DE PASSATGE DOMÈSTIC.

Gràfic 12. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Cicle tendència

Font: AENA, elaboració pròpia.

Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència

Font: AENA, elaboració pròpia.

Pel que fa a l'evolució del trànsit aeri per illes, els passatgers arribats durant els tres primers trimestres del 2014 creixen discretament a Mallorca (1,3%), a causa de l'estancament del passatge germànic (0,1%) i del petit repunt del britànic (1,6%), els dos més importants a l'illa. Tanmateix, el passatge domèstic s'incrementa un 2,3%. Durant els nou primers mesos de l'any els vols d'origen internacional a l'aeroport de Son Sant Joan representen el 80% del total, davant el 20% dels vols domèstics. A Menorca es produeix un increment d'un 2,5% en el nombre total de passatgers arribats per via aèria entre gener i setembre. Ara bé, aquest augment és gràcies al passatge domèstic, que creix un 4,3%, atès que el passatge germànic (-11,4%) i el britànic (-1,3%) presenten una evolució negativa. També cal esmentar l'increment dels passatgers amb origen en els aeroports francesos i italians, que sembla que consoliden la seva presència a l'illa. Finalment, l'aeroport d'Eivissa presenta l'increment més elevat en el nombre de passatgers arribats (8,1%) en el període de gener a setembre. En aquesta illa, tot el passatge creix respecte dels registres del 2013, i més significativament el suís (31,1%) i el germànic (13,2%).

Els aeroports de les Balears reben cada vegada més entrades de passatgers en companyies aèries de baix cost. Així, de gener a agost del 2014 aquestes companyies transporten 3,6 milions de passatgers, la qual cosa suposa un augment d'un 8,9% respecte a les xifres acumulades del mateix període de l'any anterior, segons dades difoses per l'Institut d'Estudis Turístics. A més, al mes d'agost les Balears són la comunitat autònoma, darrere Catalunya, amb més entrades de passatgers en companyies de baix cost, amb el 22,5% del total d'Espanya.

Segons les dades publicades per l'INE, el metropolità de Palma transporta 735 mil passatgers en els primers vuit mesos del 2014. Aquesta xifra representa que el nombre de viatgers es manté estable respecte del mateix període de l'any anterior (0,3%). Així mateix, els usuaris del transport en autobús de Palma, durant el període de gener a agost, sumen 25,4 milions, la qual cosa suposa un augment d'un 1,1% interanual.

EN ELS PRIMERS VUIT MESOS DE L'ANY AUGMENTA DE MANERA SIGNIFICATIVA EL NOMBRE DE CREUERISTES ARRIBATS A LES BALEARS.

Taula 27. Passatgers arribats per via marítima

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears				
Línea regular	agost	916.920	↗	4,3
Creuers turístics	agost	229.801	↗	4,6
Mallorca				
Línea regular	agost	181.505	→	1,2
Creuers turístics	agost	166.611	↗	3,7
Menorca				
Línea regular	agost	37.906	↗	2,6
Creuers turístics	agost	16.638	↘	-25,1
Pitiüses				
Línea regular (excepte de Formentera a Eivissa)	agost	76.245	↘	-15,2
Línea regular Formentera	agost	310.632	↗	8,4
Creuers turístics	agost	46.552	↗	26,9

Font: Ports de Balears.

Durant el mes d'agost del 2014, els passatgers que arriben per via marítima a les Balears evolucionen positivament, tant pel que fa a les rutes regulars (4,3%) com als que arriben en creuers turístics (4,6%). Hi ha divergències per illes, atès que Menorca i Formentera mostren un comportament a l'alça en les arribades en línies regulars al mes d'agost, mentre que es mantenen a Mallorca i es redueixen al port d'Eivissa.

Quant als creueristes, al mes d'agost arriben més turistes a Mallorca i a les Pitiüses, mentre que minven de manera significativa a Menorca (-25,1%). Les dades acumulades fins a l'agost del 2014 mostren una tendència positiva, amb un increment d'un 6,3% respecte dels mateixos mesos de l'any anterior. Segons les previsions de l'Autoritat Portuària per al 2015, al port de Palma hi haurà 617 escales de creuers,

un 29,9% més que el 2014 (475). El port d'Eivissa, per la seva part, rebrà 117 escales de creuers turístics, xifra que representa un 7,3% més que les previsions de tancament del

2014. En canvi, el port de Maó preveu l'arribada de 71 escales durant el 2015, xifra que està per sota de les 87 que s'esperen de gener a desembre del 2014.

Taula 28. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades

	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Illes Balears				
Marítim	agost	1.227	↗	5,3
Aeri	setembre	1.488	↗	6,3
Mallorca				
Marítim	agost	871	↗	2,1
Aeri	setembre	1.143	↗	9,9
Menorca				
Marítim	agost	86	↗	12,0
Aeri	setembre	143	↘	-4,1
Pitiüses				
Marítim Eivissa	agost	241	↗	16,3
Marítim Formentera	agost	29	↗	3,0
Aeri Eivissa	setembre	201	↘	-3,7

Font: Ministeri de Foment, Ports de Balears, elaboració pròpia.

El transport marítim de mercaderies, que inclou la major part de les que arriben a les Illes Balears, augmenta al mes d'agost (5,3%) respecte del mateix mes del 2013. Es produeixen increments a totes les illes pel que fa a les mercaderies transportades per via marítima durant l'agost i de manera més accentuada a les Pitiüses (14,7%) i Menorca (12,0%), seguides de Mallorca (2,1%). En termes acumulats de gener a agost, el total de mercaderies embarcades i desembarcades als ports de les Balears arriba a 8,75 milions de tones, un 9,9% més que en el mateix període del 2013.

LES MERCADERIES TRANSPORTADES PER VIA AÈRIA AUGMENTEN PER PRIMERA VEGADA DES DE L'AGOST DEL 2010.

El transport de mercaderies per via aèria s'incrementa durant el mes de setembre un 6,3% respecte del mateix mes de l'any anterior. Es tracta del primer augment interanual de tones transportades per via aèria que es produeix des de l'agost del 2010. Aquest canvi de tendència té lloc exclusivament a Mallorca (9,9%), atès que les mercaderies transportades per via aèria es redueixen a Menorca (-4,1%) i a les Pitiüses (-3,7%) respecte al setembre del 2013.

4.4. Mediació financera

Taula 29. Indicadors de mediació financera

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Nombre d'hipoteques constituïdes	agost	1.113	↘	-7,5
Mallorca	agost	1.001	↗	11,0
Menorca	agost	50	↘	-13,9
Pitiüses	agost	62	↘	-25,5
Import de noves hipoteques (milions d'€)	agost	144,0	↗	13,1
Nombre d'efectes impagats	agost	1.443	↘	-31,6
Import d'efectes impagats (milions d'€)	agost	2,5	↘	-28,2
% efectes impagats sobre vençuts	agost	2,3		
Nombre de deutors en concurs de creditors ¹	2n trim	66	↘	-23,3
Dipòsits (milions d'€)	2n trim	19.911	→	-1,2
Crèdits (milions d'€)	2n trim	35.546	↘	-7,1
Nombre d'oficines d'entitats financeres	2n trim	953	↘	-6,6
Afiliats a la SS activitat mediació financera ¹	setembre	7.284	↘	-3,0
Mallorca ¹	setembre	6.889	↘	-3,4
Menorca ¹	setembre	158	↗	6,8
Pitiüses ¹	setembre	229	↗	3,2

Font: BE, lbestat, INE, TGSS, elaboració pròpia.

¹ Taxa de variació interanual.

A final d'octubre, com a passa prèvia a l'entrada en vigor del Mecanisme Únic de Supervisió (MUS), prevista per al 4 de novembre, el Banc Central Europeu (BCE) duu a terme les proves de solvència i de qualitat dels actius de les principals entitats de la zona euro. Totes les entitats espanyoles superen l'avaluació. Tot i els bons resultats, també per a la majoria d'entitats de la zona euro sotmeses a l'examen, persisteixen els dubtes en relació amb la represa del crèdit per a llars i empreses i, sobretot, amb l'afermament de la recuperació econòmica a la zona euro.

TOTES LES ENTITATS ESPANYOLES SUPEREN LES PROVES DE SOLVÈNCIA I QUALITAT DELS ACTIUS.

El **nombre d'oficines bancàries** continua disminuint a causa del procés de reestructuració en el qual està immers el sector. En el segon trimestre del 2014 hi ha a les Balears 953 oficines bancàries, 12 menys que en el primer trimestre i 71 menys que un any enrere, i amb una tendència que segueix a la baixa des de l'any 2009. En el conjunt de l'Estat s'aprecia la mateixa tendència a la baixa i en el segon trimestre hi ha 32.733 oficines, 3.585 menys que un any abans. Paral·lelament al tancament d'oficines es redueix el nombre d'afiliats en les activitats financeres i d'assegurances. Al setembre, a les Balears hi ha 7.284 **afiliats a la Seguretat Social**, un 3,0% menys que en el mateix mes del 2013. Per illes, i en termes percentuals, Formentera registra la disminució

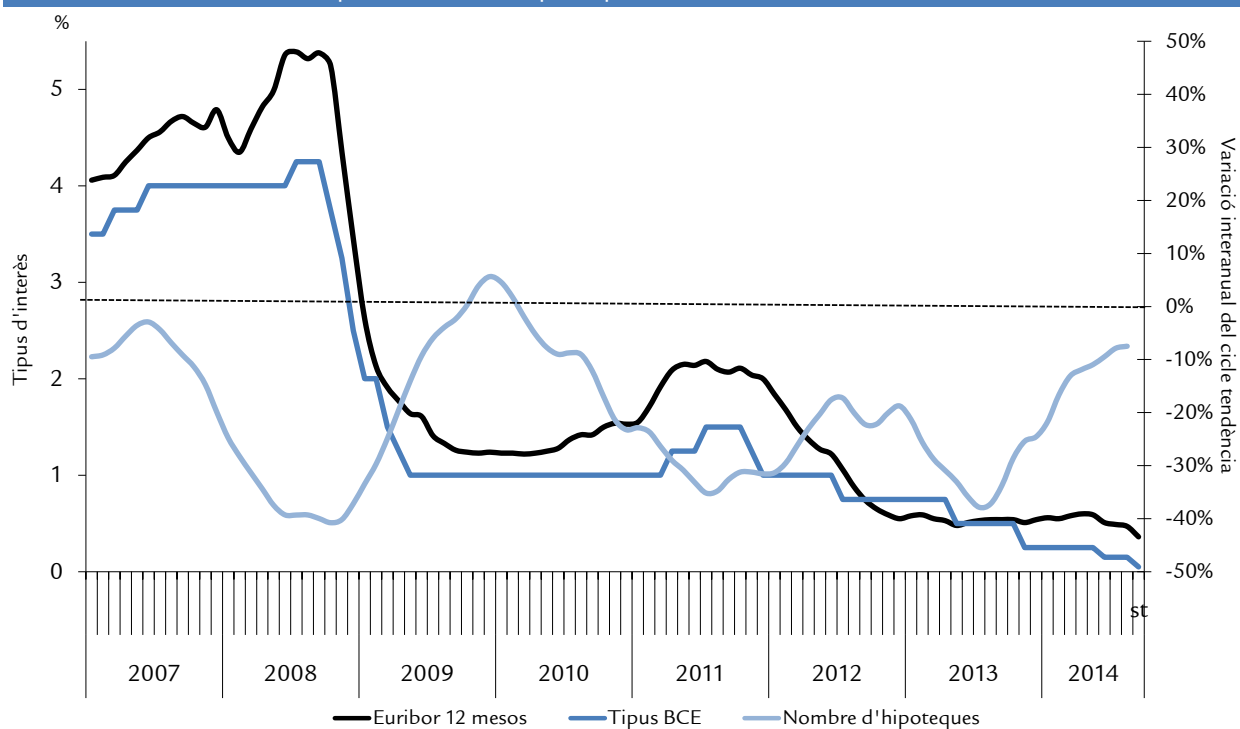
més perceptible, amb una taxa de variació interanual d'un -6,7%. Mallorca, que concentra gairebé el 95,0% de tots els afiliats del sector, perd en un any 395 cotitzadors (-3,4%). Per contra, Menorca i Eivissa guanyen afiliació i la variació interanual se situa, respectivament, en un 6,8% i un 3,9%.

A principi de setembre, el Banc Central Europeu abaixa **el tipus d'interès oficial** de la zona euro al 0,05%, el seu mínim històric, per respondre al risc de deflació i per facilitar el crèdit bancari. Al mes de juny, el BCE ja abaixà el tipus d'interès al 0,15% des del 0,25% anterior. A partir del maig d'enguany, el cost associat a la hipoteca per a les llars i per a les empreses comença a disminuir i l'**euríbor** a dotze mesos passa del 0,604% del mes d'abril al 0,362% del mes de setembre.

EL BCE ABAIXA EL TIPUS D'INTERÈS OFICIAL DE LA ZONA EURO AL 0,05%, EL SEU MÍNIM HISTÒRIC.

Els darrers mesos els dipòsits bancaris i el crèdit concedit han seguit camins gairebé oposats. D'una banda, els dipòsits han seguit una trajectòria ascendent d'ençà de final del 2012, que només s'ha refrenat en el segon trimestre d'enguany, i, de l'altra, els crèdits han evolucionat a la baixa des de final del 2010 i, especialment, durant el 2013, any en què es desplomaren i registraren taxes de variació interanual negatives per sota del -12,0%.

Gràfic 14. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques

Font: BE, Euribor, INE, elaboració pròpia.

El volum total de **dipòsits**, tant a Espanya com a les Illes Balears, modera la tendència a l'alça que va mostrar durant el 2013. A les Balears, entre l'abril i el juny del 2014, l'import total suma 19.911 milions d'euros i representa, respecte del mateix trimestre del 2013, un augment d'un 1,5% interanual. Els dipòsits de les administracions públiques —que equivalen al 2,6% del total— augmenten un 29,2% i els d'altres sectors residents s'incrementen un 1,0%. A Espanya, el ritme de creixement dels dipòsits durant aquest segon trimestre és semblant al de les Balears. L'import total és d'1,22 bilions d'euros i la taxa interanual és d'un 1,3%.

En canvi, el **crèdit** concedit a les Illes Balears en el segon trimestre de l'any disminueix un 6,7% en termes interanuals, i es modera així el ritme de caiguda observat en els trimestres precedents. L'import total arriba a 35.546 milions d'euros, el 91,1% dels quals té com a destinataris les llars i les empreses. La part destinada al sector privat disminueix un 7,5% respecte del segon trimestre de l'any passat. La resta del crèdit concedit és per al finançament de les administracions públiques i augmenta un 2,6% interanual respecte del crèdit total concedit a l'àmbit nacional, el percentatge que es concedeix a les Illes Balears es manté en el 2,4%. A Espanya el volum total del crèdit comptabilitza 1,46 bilions d'euros, fet que suposa un descens interanual d'un 5,9%.

Les darreres dades provisionals de **constitució d'hipoteques** corresponents al mes d'agost registren un fort augment, tant en el nombre d'hipoteques com en l'import subscrit. Tot i això, tenint en compte les dades acumulades al llarg del 2014, el mercat hipotecari encara mostra signes de feblesa. Al mes d'agost el nombre d'hipoteques contractades, rústiques i urbanes, és de 1.113, xifra que representa un augment d'un 93,6% respecte del mes d'agost del 2013. L'import hipotecat també creix considerablement (un 73,6% interanual) i arriba a 144 milions d'euros. En el cas concret dels habitatges, a l'agost se subscriuen 629 hipoteques (83,4%) per un import de 56,5 milions d'euros (66,5%). Tenint en compte els resultats acumulats dels primers vuit mesos de l'any, la variació del nombre d'hipoteques (6.831) respecte del mateix període del 2013 se situa en un -4,3%. L'import contractat durant aquests dos quadrimestres és de 947,2 milions d'euros i suposa un increment interanual d'un 3,2%. Així mateix, l'import mitjà de les hipoteques augmenta gairebé un 8,0%, amb 138,7 mil euros.

Per tipus de finca, el principal increment es produeix en les rústiques (13,4%), encara que només representen el 8,0% del total. Les hipoteques urbanes es redueixen un 5,6% interanual i, en aquest grup, les d'habitatges cedeixen un 0,6%.

Durant aquests dos quadrimestres, Mallorca (-4,4%) i, sobretot, Menorca (-12,9%) registren una disminució important del nombre d'hipoteques, si bé en ambdós casos s'incrementen lleugerament les hipoteques constituïdes sobre habitatges, i també l'import subscrit. Les Pitiüses, en el còmput acumulat de gener a agost, augmenten les hipoteques un 3,9% en relació amb el mateix període de l'any passat i, en canvi, redueixen les que es constitueixen sobre habitatges (-6,7%).

El nombre d'**efectes impagats** usats com a via de finançament empresarial continua en descens i s'arriba a 1.443 efectes comercials l'agost del 2014 (un -16,9% interanual), dels quals 1.067 són efectes impagats en cartera i la resta s'han rebut en gestió de cobrament. Així, la ràtio entre els efectes impagats sobre els vençuts queda en el 2,3%. Aquest mes d'agost, l'import dels efectes impagats arriba gairebé a 2,5 milions d'euros (un -28,2% interanual), import que representa el 2,0% de l'import de tots els efectes.

El crèdits morosos d'empreses i llars sobre el total de préstecs concedits continuen en nivells alts per al conjunt d'Espanya

—per sobre del 13,0% des de l'octubre de l'any passat—, i l'agost del 2014 la **ràtio de morositat** és del 13,2%.

EL NOMBRE DE DEUTORS CONCURSATS EN EL SEGON TRIMESTRE DISMINUEIX UN 23,3%.

Durant el segon trimestre d'enguany, el nombre total de **deutors concursats** a les Illes Balears, d'acord amb les dades de l'Ibestat, és de 66, mentre que en el mateix trimestre del 2013 foren 86 (un -23,3% interanual). Dels deutors concursats, el 90,9% entren en concurs voluntàriament, i considerant la seva naturalesa jurídica, 13 són persones físiques i 53 són classificats com a empreses. Per sectors productius, la majoria dels concursos d'empreses es registren en el sector de la construcció (34,0%), seguit del comerç i l'hostaleria, ambdós amb un 17,0%. En el conjunt de l'Estat el nombre de deutors concursats també disminueix considerablement, concretament un -30,0% en relació amb el segon trimestre de l'any passat. Gairebé el 93,0% dels processos són voluntaris i, quant a l'activitat econòmica, el 25,0% del total correspon a empreses del sector de la construcció.

4.5. Serveis empresarials i activitats immobiliàries

Taula 30. Indicadors dels serveis empresarials i immobiliaris

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Índex d'activitat dels serveis empresarials				
Índex de xifra de negoci				
Activitats professionals, científiques i tècniques	agost	119,8	↗	9,8
Activitats administratives i serveis auxiliars	agost	196,0	↗	4,1
Índex d'ocupació				
Activitats professionals, científiques i tècniques	agost	99,7	→	0,0
Activitats administratives i serveis auxiliars	agost	120,8	→	1,4
Afiliats a serveis empresarials	setembre	50.516	↗	5,4
Mallorca	setembre	42.425	↗	5,1
Menorca	setembre	2.421	→	1,6
Pitiüses	setembre	5.670	↗	9,2
Afiliats a activitats immobiliàries	setembre	3.691	↗	8,8
Mallorca	setembre	2.796	↗	9,0
Menorca	setembre	264	↗	11,4
Pitiüses	setembre	631	↗	6,9

Font: Ibestat, TGSS.

D'acord amb les dades dels indicadors d'activitat del sector dels serveis (IASS) publicades per l'Ibestat, el mes d'agost del 2014 la variació interanual de l'índex de la xifra de negoci dels serveis empresarials a les Illes Balears és d'un 9,8% en

activitats professionals, científiques i tècniques, i d'un 4,1% en activitats administratives i serveis auxiliars. D'aquesta manera, la primera activitat es recupera respecte al mes de juliol, quan va presentar una variació interanual negativa.

Quant a l'índex d'ocupació dels serveis empresarials, es manté estable en les activitats professionals, científiques i tècniques durant el mes d'agost respecte d'un any enrere, després de presentar signes negatius en gran part dels mesos d'enguany. En canvi, per a les activitats administratives i serveis auxiliars es manté la tendència a l'alça de l'índex d'ocupació en termes interanuals iniciada el gener del 2013.

El mes de setembre del 2014, hi ha a les Illes Balears 50.516 persones afiliades en el sector dels serveis empresarials, i la variació interanual és d'un 5,4%; es consolida així la tendència positiva encetada a l'inici del 2013. Aquest increment en l'afiliació es produeix a totes les illes, però de manera més accentuada a les Pitiüses (9,2%).

EN EL PRIMER SEMESTRE DE L'ANY AUGMENTA EL NOMBRE DE SOCIETATS MERCANTILS CONSTITUÏDES A LES ILLES BALEARS.

Pel que fa al nombre de societats mercantils, fins al mes d'agost s'havien constituït 2.098 societats a les Illes Balears, un 5,9% més que en els vuit primers mesos de l'any passat. D'aquestes, 2.089 són societats limitades i la resta es constitueixen com a societats anònimes. El capital subscrit suma 87 milions d'euros en els primers vuit mesos de l'any, un 28% més que en el mateix període de l'any 2013. A més, el nombre de societats mercantils dissoltes disminueix entre el gener i l'agost respecte de l'any passat. Així, fins a l'agost del 2014 són 543 les empreses dissoltes, un 4,6% menys que fins a l'agost del 2013.

Quant als deutors en concurs de creditors, a les Illes Balears el nombre s'eleva a 123 en els sis primers mesos de l'any, mentre que foren 471 en el mateix període de l'any passat, segons dades provisionals publicades per l'Ibestat. Dels processos concursals, 21 corresponen a persones físiques sense activitat empresarial (6 menys que en el primer semestre del 2013), i la resta, a empreses (342 menys), gairebé totes de responsabilitat limitada. Entre les empreses concursades, el 30,4% del total es concentren en la construcció, seguides de les dedicades al comerç (19,6%) i a l'hostaleria (11,8%). En termes interanuals, destaca la reducció d'empreses que es declaren en concurs de creditors, i entre aquestes, les dedicades a activitats dels serveis empresarials (activitats professionals i tècniques i activitats administratives i auxiliars), que sumen 142 empreses concursades menys que en el primer semestre de l'any 2013, seguides de les empreses dedicades a l'hostaleria (47 menys). Per xifra de negoci, de les 102 empreses concursades el primer semestre de l'any, les que facturen fins a dos milions d'euros (69 empreses) són les més damnificades. El 36,3% de les empreses concursades tenen entre un i cinc assalariats, i un 15,7% són empreses

sense assalariats.

Segons l'índex de confiança empresarial publicat per l'Ibestat, l'opinió dels empresaris de les Illes Balears sobre l'evolució dels seus negocis millora amb vista al quart trimestre de l'any respecte d'un any enrere. Així, l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) augmenta un 8,6% interanual. Les expectatives són positives per als empresaris de totes les illes, sobretot en el cas de Menorca (12,3%), on la variació interanual s'accelera. Els empresaris de Menorca passen a ser els més optimistes en termes interanuals en comparació dels de Mallorca i les Pitiüses, amb un balanç d'expectatives positiu en el darrer trimestre de l'any. Per sectors, destaca la construcció, amb una variació interanual de l'ICEH d'un 16,3%, que gairebé duplica el 8,6% de variació per al conjunt dels sectors, i a certa distància hi ha la millora en l'índex del comerç (8,8%). Respecte del tercer trimestre, tots els sectors presenten variacions negatives, excepte la construcció (0,5%). En comparació, en el conjunt de l'Estat, en el darrer trimestre de l'any l'augment de la confiança dels empresaris és lleugerament superior al de les Illes Balears, amb una reactivació d'un 9,0% en l'ICEH. Tanmateix, el valor de l'índex és superior a les Balears (129,3 punts) que en el conjunt d'Espanya (123,2 punts).

LA COMPRAVENDA D'HABITATGES AUGMENTA AL MES D'AGOST PER SISÈ MES CONSECUTIU.

El mercat immobiliari augmenta el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social i el de comptes de cotització. Així, al setembre es comptabilitzen 1.111 centres de treball dedicats a activitats immobiliàries a les Illes Balears, un 10,1% més que un any enrere, amb variacions positives a totes les illes, excepte a Formentera (que passa de 10 a 9). D'altra banda, l'afiliació és de 3.691 persones el darrer dia del mes de setembre a les Balears, un 8,8% més que el mateix mes del 2013. S'incrementen persones afiliades a totes les illes, encara que a les dues illes majors l'augment és superior que a les Pitiüses.

La compravenda d'habitatges experimenta a l'agost el sisè mes consecutiu amb increments interanuals (un 15,7%). El augment és degut a la compravenda d'habitatges de segona mà (47,8%), atès que les transmissions d'habitatges nous cauen un 24,0%, el tercer retrocés mensual consecutiu. Així, durant els primers vuit mesos del 2014 es registren 6.179 compravendes d'habitatges, un 17% més que en el mateix període de l'any passat, de les quals 2.573 són sobre habitatges nous (un 2,5% més que un any enrere) i 3.606 són compravendes d'habitatges de segona mà (un 30,2% més).

Després de quatre mesos de retrocessos, el nombre d'hipoteques constituïdes (1.113) presenta a l'agost una variació interanual positiva a les Illes Balears amb un increment d'un 93,6%. Aquest fet va acompanyat d'una pujada de l'import hipotecat d'un 73,6% en el mateix mes. El resultat positiu mensual del nombre d'hipoteques, que canvia el signe negatiu dels quatre mesos anteriors, no és suficient per capgirar les xifres acumulades del gener a l'agost. Així, en aquests vuit mesos la variació interanual és d'un -4,3%, amb un total de 6.831 hipoteques. L'import hipotecat acumulat en el mateix període (947,2 milions d'euros) presenta en canvi una variació positiva d'un 3,2%. Les hipoteques

constituïdes augmenten a totes les illes durant el mes d'agost en termes interanuals, excepte a Menorca (-2,0%). De la mateixa manera, les xifres del vuitè mes del 2014 mantenen una variació positiva en l'import hipotecat a Mallorca i a les Pitiüses, però a Menorca minven un 39,4%. La variació acumulada en els primers vuit mesos de l'any és negativa a totes les illes pel que fa a les hipoteques, excepte a les Pitiüses (3,9%). No obstant això, les taxacions d'habitatges, que la majoria de les entitats financeres exigeixen abans de concedir una hipoteca, presenten a les Illes Balears una variació interanual positiva d'un 21,6% durant el segon trimestre (un total de 2.878 valoracions).

Taula 31. Indicadors del mercat de l'habitatge

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Compravenda d'habitatges	agost	657	↗	15,7
Habitatges nous	agost	193	↘	-24,0
Habitatges de segona mà	agost	464	↗	47,8
Preu mitjà de l'habitatge lliure (euros/m²)	2n trim	1.901	↗	3,6
Habitatge lliure fins a 2 anys d'antiguitat	2n trim	2.083,2	→	-1,6
Habitatge lliure més de 2 anys d'antiguitat	2n trim	1.811,6	↗	4,0
Nombre d'hipoteques sobre habitatges	juliol	752	→	1,3
Import d'hipoteques sobre habitatges (milions d'€)	juliol	93.266	↘	-4,6
Import mitjà d'hipoteques sobre habitatges (euros)	juliol	124.024	↘	-5,9
Mallorca				
Preu mitjà de l'habitatge lliure (euros/m²)				
Palma de Mallorca	2n trim	1.461,4	↘	-5,1
Manacor	2n trim	1.309,8	→	0,3
Inca	2n trim	1.077,0	↘	-5,9
Calvià	2n trim	2.284,5	↘	-8,2
Menorca				
Preu mitjà de l'habitatge lliure (euros/m²)				
Maó	2n trim	1.304,2	↘	-8,3
Ciutadella de Menorca	2n trim	1.538,1	↘	-9,7
Pitiüses				
Preu mitjà de l'habitatge lliure (euros/m²)				
Eivissa - vila	2n trim	2.369,3	↘	-4,4
Santa Eulària del Riu	2n trim	2.311,7	↗	8,8

Font: Ibestat a partir de dades de l'INE i del Ministeri de Foment.

En el segon trimestre de l'any 2014 el preu de l'habitatge se situa en 1.901,0 euros per metre quadrat a les Illes Balears, un 3,6% més que en el mateix període de l'any anterior. Aquest preu roman per sobre de la mitjana nacional (1.459,3 euros/m²), la qual disminueix respecte del segon trimestre de l'any passat fins a un 2,9%, segons dades del Ministeri de Foment. Respecte del trimestre anterior, el preu mitjà augmenta en el cas de les Illes Balears un 1,5%, alhora que es manté en el conjunt nacional. A les Illes Balears l'habitatge de segona mà s'encareix un 4,0% interanual i un 1,5% respecte

del trimestre anterior. Ara bé, el preu mitjà de l'habitatge nou disminueix en termes interanuals (-1,6%), tot i que augmenta intertrimestralment (1,0%). En l'àmbit nacional, el preu mitjà de l'habitatge nou experimenta variacions similars a les de les Balears. Pel que fa al preu de l'habitatge en els principals municipis de més de 25.000 habitants, s'observa que disminueix durant el segon trimestre en termes interanuals a les principals ciutats de les illes, com ara Palma (-5,1%), Maó (-8,3%) i Eivissa (-4,4%).

4.6. Altres serveis

Taula 32. Ocupats en altres serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Activitats sanitàries i serveis socials	setembre	32.984	↗	4,6
Altres serveis socials	setembre	25.315	↗	4,7
Administració pública	setembre	18.803	→	-0,2
Educació	setembre	17.114	↗	8,6
Serveis de la llar	setembre	13.100	→	-0,9
Mallorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	setembre	27.950	↗	4,1
Altres serveis socials	setembre	19.161	↗	3,3
Administració pública	setembre	15.326	→	-0,5
Educació	setembre	15.531	↗	8,7
Serveis de la llar	setembre	10.316	→	-1,6
Menorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	setembre	1.877	↗	2,3
Altres serveis socials	setembre	1.721	→	0,7
Administració pública	setembre	1.856	→	1,9
Educació	setembre	653	↗	9,2
Serveis de la llar	setembre	879	↘	-5,6
Pitiüses				
Activitats sanitàries i serveis socials	setembre	3.135	↗	10,5
Altres serveis socials	setembre	4.344	↗	12,7
Administració pública	setembre	1.621	→	0,1
Educació	setembre	915	↗	4,9
Serveis de la llar	setembre	1.904	↗	6,0

Font: TGSS.

Al mes de setembre, a les Illes Balears hi ha 32.984 persones afiliades en **activitats sanitàries i serveis socials**, cosa que representa una variació interanual d'un 4,6%. La variació interanual és positiva a totes les illes, especialment a Eivissa (10,9%).

Segons dades de l'Observatori del Treball de les Illes Balears, entre el gener i el setembre del 2014 hi ha menys facultatius sanitaris en atur demandants d'ocupació a les Balears i es registren més contractes. Així, segons la mitjana dels primers nou mesos de l'any 2014, els demandants aturats que cerquen feina en activitats sanitàries són 238 (141 metges i 97 infermers), un 34,4% menys que un any enrere. Alhora, els

contractes augmenten un 15,6% fins al setembre, repartits entre infermers (1.472 nous contractes) i metges (1.208 nous contractats).

LA DESPESA SANITÀRIA DE LES ILLES BALEARS AUGMENTA UN 1,8% EL 2014.

Segons dades del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, el pressupost total inicial per al 2014 destinat a la despesa sanitària de les Illes Balears és de 1.195,02 milions d'euros (1.164,18 milions d'euros per a despeses corrents i la resta per a despeses financeres i de capital), un 2,3% del pressupost sanitari total nacional. Això suposa que enguany

es destina un 1,8% més que l'any passat a aquesta activitat pública, encara que l'any passat la xifra destinada caigué un 3,9%.

A les Illes Balears la despesa farmacèutica mitjançant recepta oficial del Sistema Nacional de Salut acumulada fins a l'agost d'enguany és de 118,6 milions d'euros, un 3,7% més que l'acumulada del gener a l'agost del 2013, segons dades del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat. Es facturen 11,1 milions de receptes en els primers vuit mesos de l'any, 239,3 mil més que en el mateix període de l'any passat. Així, la despesa mitjana per recepta oficial facturada és de 10,7 euros (un 1,4% més interanual), molt semblant a la mitjana nacional. Augmenta, per tant, la despesa farmacèutica en termes interanuals després del retrocés continu que ha experimentat entre el gener i l'agost des de l'any 2010. S'ha de tenir en compte que a partir de l'octubre del 2013 s'estableix l'obligació d'abonar fins al 10% (amb un màxim de 4,20 euros) dels medicaments de dispensació ambulatoria en els hospitals, arran de la Resolució de 10 de setembre de 2013 de la Direcció General de Cartera Bàsica de Serveis del Sistema Nacional de Salut i Farmàcia (BOE núm. 255, de 19 de setembre). També, el 14 d'abril d'enguany es publica el Projecte d'ordre per la qual s'actualitzarà el sistema de preus de referència de medicaments en el Sistema Nacional de Salut.

El setembre del 2014, el nombre d'afiliats en el conjunt d'activitats que formen la branca d'altres serveis socials és de 25.315 persones a les Illes Balears. En termes interanuals, si es compara amb el mateix mes del 2013, l'evolució també és positiva a totes les illes, especialment a les Pitiüses (12,7%). La variació mensual presenta, per primera vegada el 2014, xifres negatives a totes les illes després de les xifres positives de la resta de l'any.

Respecte a les sol·licituds de prestació per dependència a les Illes Balears, dia 30 de setembre de 2014 s'han presentat 19.755 sol·licituds, segons dades de la Conselleria de Família i Serveis Socials: el 79,4% a Mallorca, l'11,0% a Menorca i el 9,6% a les Pitiüses. Sol·licita aquesta prestació l'1,78% de la població balear. S'han resolt 18.539 sol·licituds, de les quals 13.945 són de sol·licitants amb dret a prestació i 11.206 pertanyen a persones que ja en tenen una. En termes interanuals, el total de sol·licitants amb dret a prestació és un 7,3% inferior al nombre d'enguany i s'han rebut un 1,5% menys de sol·licituds.

La pensió contributiva mitjana a les Illes Balears (que inclou els casos de jubilació, incapacitat permanent, viudetat i orfandat) és a dia 1 de setembre del 2014 de 801,53 euros, segons el Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, un 1,9% més que la del mateix període del 2013. Així, se situa per sota de la mitjana nacional, que és de 873,20 euros.

D'aquestes prestacions, la pensió mitjana per jubilació és de 918,45 euros a les Illes Balears, que, malgrat que és un 2,2% més elevada que ara fa un any, encara està per sota de la mitjana nacional (1.002,99€). Quant a les pensions no contributives o assistencials, a les Illes Balears la mitjana mensual per jubilació de setembre és de 367,82 euros, un 1,2% més que la del mateix mes de l'any passat, i la d'invalidesa, de 396,86 euros, un 3,3% menys en termes interanuals. Al contrari de les anteriors, aquestes pensions mitjanes no contributives estan per sobre de la mitjana estatal, ja que en el mateix mes són de 353,33 euros la de jubilació i de 393,28 euros la d'invalidesa. Segons el Projecte de pressuposts generals de l'Estat per a 2015, les pensions es revaloren un 0,25% per a l'any que ve, el mínim previst per la reforma de les prestacions que va entrar en vigor l'1 de gener mitjançant la Llei reguladora del factor de sostenibilitat i de l'índex de revaloració del sistema de pensions de la Seguretat Social.

Al mes de setembre hi ha 17.114 persones afiliades en la branca de l'educació a les Illes Balears. La variació interanual és positiva (8,6%) des de l'agost de l'any passat. L'afiliació augmenta a Mallorca en termes interanuals des de fa més d'un any, mentre que a Menorca i a les Pitiüses els afiliats augmenten des del gener del 2013.

LA TAXA D'ABANDONAMENT ESCOLAR DISMINUEIX 0,5 PUNTS PERCENTUALS EN EL SEGON TRIMESTRE DE L'ANY A LES ILLES BALEARS.

Segons dades del Ministeri d'Educació, Cultura i Esports, a l'inici del curs escolar 2013-2014 hi havia un total de 175.017 alumnes matriculats en els centres educatius públics i concertats de les Illes Balears, un 0,8% menys que a l'inici del curs escolar anterior. Respecte al curs anterior han abandonat el sistema educatiu un total de 1.385 alumnes, la gran majoria per retornar als seus països d'origen. Segons les dades provisionals del curs 2013-2014, del total d'alumnes matriculats fins a batxillerat a les Illes Balears (175.017), 41.149 són d'educació infantil, 66.142 d'educació primària, 41.227 d'ESO i 12.285 de batxillerat. Per al curs acadèmic 2014-2015 hi ha hagut 18.041 sol·licituds de plaça (alumnes que volen canviar de centre i alumnes que s'incorporen per primera vegada al sistema educatiu), un 1,6% més que el curs anterior. El nombre d'alumnes matriculats a les Balears per al curs 2014-2015, segons les dades de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats, és de 152.467, repartits entre educació infantil (34.476), primària (65.695), ESO (40.681) i batxillerat (11.615).

La taxa d'abandonament escolar dels joves de 18 i 24 anys que han acabat com a màxim la primera etapa de l'educació secundària és del 30,99% (el 33,52% en el cas dels homes i el 28,27% en el de les dones) en el segon trimestre del 2014, segons dades de l'Ibestat. S'ha de tenir en compte que el

2014 es revisa la Classificació nacional d'educació vigent des del 2000 i es presenta la nova CNED-2014, que introdueix variacions respecte de la classificació anterior. Respecte del primer trimestre del 2014, disminueix l'abandonament escolar a les Illes Balears, que fou del 31,52%. Segons les dades del Ministeri d'Educació, Cultura i Esports, el 2013 la mitjana anual d'abandonament prematur de les Balears va ser del 29,7%, per sobre de la mitjana nacional (23,5%). Tant a les Balears com en el conjunt d'Espanya la taxa d'abandonament masculina supera àmpliament la femenina. En qualsevol cas, la taxa de les Illes Balears gairebé triplica la mitjana comunitària (l'11,9%, segons dades de l'Eurostat). Cal recordar que un dels objectius europeus en educació de l'Estratègia Europa 2020 és aconseguir una taxa d'abandonament escolar inferior al 10% en el conjunt de la Unió Europea i, per a Espanya, inferior al 15%.

El setembre del 2014, el nombre de treballadors de l'**Administració pública** és de 18.803 persones, un 0,2% menys que en el mateix mes de l'any anterior per al conjunt de les Illes Balears. Respecte al mes d'agost del 2014, disminueix el nombre d'afiliats a la Seguretat Social a totes les illes, excepte a Menorca (0,8%), però especialment a les Pitiüses: un -5,8% a Eivissa i un -14,3% a Formentera.

Segons dades de la Conselleria d'Administracions Públiques, el personal efectiu del Govern de les Illes Balears a 1 de gener de 2014 suma 27.802 persones, 145 menys que el gener del 2013, però 79 més que a 1 de juliol del 2013. Per àrees d'activitat, els efectius que fan feina a les conselleries i les entitats autònomes sumen 3.539 persones (un -2,2% interanual), 11.840 persones fan feina a la docència no

universitària (siguin docents o no ho siguin) i 12.423 pertanyen a institucions sanitàries. Cal afegir-hi també, com a empleats públics de les Illes Balears, els efectius que pertanyen a altres organismes públics. Així, i segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques que recullen el total d'empleats públics, a 1 de gener de 2014 hi ha 11.044 treballadors que pertanyen a l'Administració pública estatal (164 menys que l'any anterior), 13.976 a l'Administració local (257 menys) i 1.754 a les universitats (7 menys que un any abans). Juntament amb els 27.802 que pertanyen a l'Administració autonòmica, sumen un total de 54.576 efectius al servei de les administracions de les Illes Balears el primer dia del 2014 (559 menys que el gener del 2013). El Projecte de pressuposts generals de l'Estat per a l'any 2015 preveu el manteniment de les retribucions per als empleats públics. La taxa de reposició passa del 10% al 50% només per a determinats col·lectius, com ara personal sanitari i docent i cossos de seguretat de l'Estat.

Pel que fa a l'afiliació dels **serveis de la llar**, l'entrada en vigor el gener del 2012 de la Llei 27/2011, d'1 d'agost, sobre actualització, adequació i modernització del sistema de Seguretat Social, per la qual el règim especial de la llar s'integra en el règim general, provocà un augment de l'afiliació a partir del juny del 2012. A partir del juny del 2014, una vegada passat l'efecte de la integració, es perd el ritme alcista. Així, al setembre es registra una variació interanual negativa de quasi un punt percentual (-0,9%) per al conjunt de les Illes Balears. Mentre que a Mallorca i a Menorca minven els afiliats (un -1,6% i un -5,6%, respectivament), a les Pitiüses augmenten un 6,0% interanual durant el setembre del 2014.

III. MERCAT LABORAL

1

Context. Espanya i la UE-28

Taula 33. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-28)

Indicador	Illes Balears			Espanya			Europa (UE-28)		
	Període: 2T14			Període: 2T14			Període: 2T14		
	Darrera dada	Cicle-tendència T _{t-12} (%)		Darrera dada	Cicle-tendència T _{t-12} (%)		Darrera dada	Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Persones actives (milers)	619,8	↘	-2,1	22.975,9	→	-1,3	243.081,1	→	-0,1
Taxa d'activitat (%)	66,8	→	-1,4	59,6	→	-0,4	57,6	→	-0,1
Taxa d'ocupació (de 16 anys i més) (%)	54,1	→	0,3	45,0	→	0,7	51,8	→	0,3
Persones ocupades (milers)	501,8	→	0,0	17.353,0	→	1,0	218.673,1	→	0,5
Homes	265,7	↘	-2,4	9.441,0	→	1,1	118.498,1	→	0,5
Dones	236,1	↗	2,7	7.912,1	→	1,1	100.175,0	→	0,7
Persones menors de 25 anys	23,5	↘	-13,4	741,8	→	-1,4	18.001,5	→	-1,1
Persones de 25 a 54 anys	407,0	→	1,2	14.107,3	→	0,9	162.595,0	→	-0,1
Persones de 55 anys i més	71,2	↘	-4,5	2.503,9	↗	2,8	33.182,9	↗	4,2
Persones estrangeres	106,4	↘	-2,9	1.868,0	↘	-6,7	15.764,1	↗	3,0
Persones en atur (milers)	118,0	↘	-5,1	5.622,9	↘	-7,3	24.408,0	↘	-6,6
Homes	68,7	→	-1,1	2.932,2	↘	-8,9	13.163,3	↘	-7,5
Dones	49,3	↘	-19,8	2.690,7	↘	-5,5	11.244,7	↘	-4,9
Persones menors de 25 anys	18,5	↘	-14,4	840,7	↘	-13,3	4.954,5	↘	-9,4
Persones de 25 a 54 anys	83,2	↘	-13,8	4.171,9	↘	-7,7	16.739,6	↘	-6,2
Persones de 55 anys i més	16,3	↗	34,5	610,5	↗	5,5	2.614,0	→	-1,3
Persones estrangeres	30,7	↘	-4,4	968,3	↘	-12,9	2.987,2	↘	-8,3
Taxa d'atur (%)	19,0	↘	-2,1	24,5	→	-1,6	10,1	→	-0,7
Homes	20,6	→	0,0	23,7	→	-1,8	10,0	→	-0,8
Dones	17,3	↘	-4,6	25,4	→	-1,3	10,1	→	-0,6
Persones menors de 25 anys	44,1	→	1,4	53,1	↘	-2,9	21,6	→	-1,6
Persones de 25 a 54 anys	17,0	↘	-3,3	22,8	→	-1,6	9,3	→	-0,6
Persones de 55 anys i més	18,6	↗	4,6	19,6	→	0,4	7,3	→	-0,4
Persones estrangeres	22,4	→	0,6	34,1	→	-1,6	15,9	→	-0,1
Taxa de temporalitat (%)	27,6	→	1,7	24,0	→	1,1	14,1	→	0,3
Homes	30,1	↗	4,1	23,5	→	1,5	13,6	→	0,3
Dones	25,1	→	-0,7	24,5	→	0,7	14,6	→	0,3
% persones autoocupades	18,2	→	-1,3	17,4	→	-0,5	10,7	→	0,0

Font: Eurostat, INE, OTIB.

Nota: la variació de les taxes es dona com a diferència de punts percentuals respecte al mateix període de l'any anterior.

Durant el segon trimestre del 2014 el PIB de la zona euro experimenta, per tercer trimestre consecutiu, un creixement positiu en termes interanuals (0,7%). Ara bé, els discrets resultats que presenten les economies amb més pes, com ara Alemanya o França, han il·lustrat el creixement de la zona euro en aquest període. Les previsions a curt termini són que es mantindrà la recuperació, tot i que molt feble i molt influenciada per les elevades xifres d'atur i de deute públic d'alguns estats membres i per les tensions internacionals. Tot plegat fa que la Comissió Europea prevegi per a la Unió Europea taxes d'atur per damunt del 10%, tant per al 2014 (10,5%) com per al 2015 (10,1%).

Malgrat la debilitat de l'economia, es manté la tendència a l'alça del mercat de treball. Així, durant el segon trimestre del 2014, tot i que el nombre d'actius baixa lleugerament (-0,2%), les persones ocupades augmenten per tercer trimestre consecutiu (0,6%), fet que situa la taxa d'ocupació en el 51,8%, tres dècimes per sobre del valor d'ara fa un any. Quant al perfil dels ocupats, s'ha incrementat el nombre d'homes (0,5%), de dones (0,6%), de més grans de 55 anys (4,1%) i d'estrangers (3,2%). En canvi, perden ocupats els menors de 25 anys (-1,0%) i, més lleugerament, els treballadors de 25 a 54 anys (-0,1%).

Pel que fa a les dades d'atur, el nombre de persones desocupades a la Unió Europea cau considerablement per tercer trimestre consecutiu (-6,8%). La taxa d'atur, doncs, s'escurça fins al 10,1% en el segon trimestre de l'any, set dècimes menys que el 2013. Per primera vegada, l'atur es redueix en tots els grups sociodemogràfics. Per sexe, el descens és més intens entre els homes que entre les dones (un -7,6% i un -5,9%, respectivament). Per grups d'edat, el nombre d'aturats es redueix sobretot entre els menors de 25 anys (-9,8%), seguits dels de 25 a 54 anys (-6,8%) i dels més grans de 55 anys (-1,2%). L'atur també retrocedeix entre els estrangers (-8,5%). Malgrat això, les taxes dels més joves (21,6%) i dels estrangers (15,9%) superen àmpliament la taxa del conjunt de població.

A Espanya, en aquest trimestre es manté la tendència a l'alça del PIB, amb un creixement d'un 1,2% interanual. Els indicadors del mercat de treball, influïts per l'evolució positiva de l'economia, presenten un millor comportament. Tot i que el nombre d'actius i la taxa d'activitat encara mostren variacions negatives interanuals, van perdent intensitat. Així, el nombre de persones actives es retalla un 1%, i la taxa d'activitat se situa en el 59,6%, quatre dècimes menys que en el mateix trimestre del 2013. Hi ha 17.353.000 persones ocupades, xifra que suposa un augment d'un 1,1% respecte d'un any enrere. La taxa d'ocupació assoleix, doncs, el 45,0% en el segon trimestre. Tots els col·lectius augmenten el nombre d'ocupats, excepte els joves (-1,2%) i els estrangers (-5,6%).

També és favorable l'evolució de les dades d'atur, que es redueixen per tercer trimestre consecutiu. El nombre d'aturats durant el segon trimestre és de 5.622.900 persones, un 7% menys que en el mateix trimestre del 2013. Això situa la taxa d'atur en el 24,5%, 1,6 p. p. més baixa que fa tot just un any. Tots els col·lectius registren descensos de la taxa, excepte el grup de més de 55 anys, que augmenta 0,4 p. p. Una altra vegada es fa palès que els joves i els estrangers són els grups més vulnerables, ja que han de fer front a taxes d'atur del 53,1% i del 34,1%, respectivament.

A les Illes Balears, els actius es redueixen més intensament que en el conjunt d'Espanya i a la Unió Europea, amb un total d'un -1,6% interanual. Paral·lelament, la taxa d'activitat cau 1,4 p. p. respecte del mateix trimestre del 2013. No obstant això, la taxa d'activitat de les Balears (66,8%) és la més alta de totes les comunitats autònomes, i supera també la mitjana espanyola (59,6%). D'una banda, a les Illes Balears hi ha 501.800 ocupats, un 1,0% més que un any ençà. En termes interanuals, tots els grups sociodemogràfics perden ocupats, excepte les dones (que augmenten un 4,0%) i les persones de 25 a 54 anys (2,5%). Destaca especialment la destrucció de llocs de treball entre els menors de 25 anys (-13,9%) i els estrangers (-3,9%). En canvi, la taxa d'ocupació creix 0,3 p. p. respecte del segon trimestre del 2013 i arriba al 54,1% de la població activa de les Illes Balears, per la qual cosa es col·loca com la comunitat autònoma amb la taxa més alta.

De l'altra, hi ha 118.000 persones en atur durant aquest segon trimestre a les Illes Balears. Altre cop i per quart trimestre consecutiu experimenten un descens d'un 11,4%. Tots el col·lectius retallen interanualment el nombre d'aturats, excepte el de més de 55 anys, que augmenta un 38,1% el darrer any. Destaca la reducció de l'atur entre les dones (-22,5%) i entre les persones de 25 a 54 anys (-17,6%). La taxa d'atur assoleix el 19,0%, 2,1 p. p. menys que en el segon trimestre del 2013, fet que situa les Illes Balears com la cinquena comunitat autònoma amb la taxa més baixa, per sota de la mitjana nacional (24,5%). En termes interanuals, la taxa d'atur decreix entre les dones (-4,6 p. p.) i les persones de 25 a 54 anys (-3,3 p. p.), i es manté entre els homes (0,0 p. p.). Una vegada més els joves són el grup amb la taxa d'atur més elevada (44,1%), que duplica àmpliament la del conjunt de la població.

Les dades de l'EPA permeten analitzar el nombre d'ocupats i d'aturats respecte del sector econòmic a les Illes Balears. En el segon trimestre del 2014 tots els sectors, excepte els serveis (-0,1%), incrementen l'ocupació en termes interanuals: l'agricultura (9,1%), la indústria (10,8%) i, finalment, la construcció (6,2%). Alhora, tots els sectors registren descensos importants del nombre d'aturats. Destaquen sobretot les reduccions de la indústria (-61,9%), l'agricultura (-50,0%), els serveis (-17,1%) i, de manera més moderada, la construcció (-5,1%).

2 Ocupació i atur a les Illes Balears

Taula 34. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears

	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} ^t (%)	
Total de persones d'alta a la Seguretat Social¹	setembre	456.398	↗	4,0
Assalariats	setembre	351.809	↗	4,2
Autònoms i altres règims especials	setembre	104.589	↗	3,8
Homes	setembre	238.647	↗	4,0
Dones	setembre	217.751	↗	4,0
Estrangers UE-28	setembre	44.028	↗	5,7
Estrangers no UE	setembre	36.821	↘	-3,1
Persones en atur registrades	setembre	65.093	↘	-9,1
Homes	setembre	33.166	↘	-12,3
Dones	setembre	31.927	↘	-5,7
Persones menors de 25 anys	setembre	6.507	↘	-8,1
Persones de 25 a 54 anys	setembre	45.216	↘	-11,5
Persones de 55 anys i més	setembre	13.370	→	0,8
Estrangers UE-28	setembre	3.949	↘	-4,8
Estrangers no UE	setembre	7.823	↘	-16,4
Persones en atur registrades fa més de 12 mesos	setembre	25.465	↘	-8,5
Total contractes registrats	setembre	31.106	↗	12,4
Contractes indefinits	setembre	3.550	↗	24,9
Contractes temporals	setembre	27.404	↗	11,0
Contractes a temps parcial	setembre	12.198	↗	6,9
Contractes fixos discontinus	setembre	1.109	↗	42,3

Font: TGSS, SOIB, OTIB.

¹ Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social.

La consolidació dels bons resultats del mercat de treball amb què es tancà l'any 2013 es manté durant els primers nou mesos de l'any. Així, les dades d'atur registrat del mes de setembre mantenen la tendència a la baixa i marquen un nou descens per vint-i-tresè mes consecutiu. Per la seva banda, l'afiliació manté el dinamisme amb un creixement interanual d'un 4,2% el darrer dia del mes de setembre. Els resultats del conjunt d'Espanya presenten aquest mateix comportament i ja encadenen dotze mesos de reducció de l'atur i nou de creació d'ocupació neta.

El mes de setembre del 2014 acaba amb 65.093 persones en situació d'atur a les Illes Balears, fet que representa un descens d'un 10,1% respecte del mateix mes de l'any 2013. És

el vint-i-tresè mes consecutiu en què es registra una reducció de l'atur en termes interanuals. En el conjunt d'Espanya, també disminueix l'atur (-5,8%), que se situa en 4.447.650 persones. De fet, totes les comunitats autònomes mostren reduccions de l'atur en termes interanuals.

L'ATUR REGISTRAT CAU AL SETEMBRE PER VINT-I-TRESÈ MES CONSECUTIU A LES ILLES BALEARS.

Per col·lectius, el descens relatiu interanual de l'atur registrat més important es produeix entre els homes (un -13,2% interanual), que representen el 51,0% del total de persones en situació d'atur; els més grans de 25 anys (-10,3%), i els estrangers no comunitaris (-18,4%). De fet, el conjunt

d'estrangers acumula gairebé quatre anys de reduccions de l'atur, i han passat de representar el 25,1% del total de les persones aturades el setembre del 2010 al 18,1% durant el mateix mes del 2014. En el cas dels joves menors de 25 anys, ja són més de dos anys de descensos en el nombre de persones en situació d'atur. El grup de 25 a 54 anys també registra durant el setembre, i per vint-i-tresè mes consecutiu, una minva de la desocupació. En canvi, les persones de 55 anys i més continuen mostrant increments, tot i que de cada vegada són més suaus. Quant a la durada de la demanda d'ocupació, i per dotzè mes consecutiu, s'observa una reducció entre les persones que porten més d'un any inscrites com a demandants en el SOIB (-8,9%), i també en la resta de durades.

Pel que fa als sectors econòmics, i respecte del setembre del 2013, el descens més important de l'atur té lloc en la construcció (-18,2%), que ja encadena quatre anys en xifres negatives, i en la indústria, amb una minva d'un 14,2% interanual (en xifres negatives durant dos anys consecutius). Les segueixen la resta dels serveis que no són ni hostaleria ni comerç (-10,3%); el comerç, el qual redueix la desocupació un 9,8% i enllaça vint mesos de descensos, i l'hostaleria (-5,1%), que registra una disminució més intensa respecte d'un any enrere. En canvi, l'atur augmenta en termes interanuals entre els treballadors de l'agricultura (8,3%), si bé aquesta activitat només representa el 2,1% del total de les persones en situació d'atur.

Durant el mes de setembre del 2014 es registren 31.106 nous **contractes**, un 14,3% més que durant el mes d'agost i un 16,1% per sobre de la xifra del mateix mes del 2013. En el conjunt de l'Estat, la contractació creix un 17,4%

interanual. En comparació de l'any anterior, augmenten més els contractes indefinits (28,9%) que els de caire temporal (14,3%). Així mateix, el percentatge de contractes indefinits sobre el total de contractes continua sent superior a les Balears (11,4%) que en el conjunt de l'Estat (8,5%). L'augment més significatiu es produeix entre els contractes fixos discontinus (52,1%) i els indefinits a temps complet (33,3%). La contractació creix en tots els sectors respecte del mateix mes de l'any 2013. Els increments relatius interanuals més elevats s'observen en els contractes a treballadors de l'hostaleria (32,2%) i de la indústria (28,1%).

El 30 de setembre del 2014 es tanca amb 456.398 persones en alta a la **Seguretat Social** a les Illes Balears, fet que suposa un increment d'un 4,2% en termes interanuals i el dissetè mes consecutiu en xifres positives si no es compta el mes de setembre del 2013. El setembre del 2014 ja augmenta el nombre de persones ocupades a totes les comunitats autònomes, tret de Castella-la Manxa. D'aquesta manera, el conjunt de l'Estat suma nou mesos consecutius de creixements interanuals de l'afiliació, que en aquest novè mes de l'any és d'un 2,0%. El creixement de l'afiliació del darrer dia del mes de setembre a les Balears és més intens en el règim especial del mar (6,2%), seguit del règim general (4,5%), de l'especial de treballadors autònoms, que augmenta un 3,9% interanual, i, finalment, del règim especial agrari (1,1%). En canvi, minva l'afiliació entre els treballadors del règim especial de la llar (-1,0%). Per col·lectius, l'afiliació augmenta tant entre els homes (4,3%) com entre les dones (4,1%), i de manera més accentuada entre els joves menors de 25 anys (6,6%) i els estrangers comunitaris (6,8%). En canvi, disminueix l'ocupació en el col·lectiu d'estrangers no comunitaris (-2,7%).

Taula 35. Indicadors del mercat laboral per illes

	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Mallorca				
Població activa ¹	setembre	412.954	➔	1,3
Afiliats a la Seguretat Social ²	setembre	359.890	↗	3,4
Aturats registrats	setembre	53.064	↘	-9,6
Taxa d'atur registrat (%) ³	setembre	12,8	➔	-1,7
Contractes registrats	setembre	24.084	↗	9,3
Menorca				
Població activa ¹	setembre	35.562	➔	-0,4
Afiliats a la Seguretat Social ²	setembre	30.652	➔	1,7
Aturats registrats	setembre	4.910	↘	-9,6
Taxa d'atur registrat (%) ³	setembre	13,8	➔	-1,9
Contractes registrats	setembre	2.021	↗	11,9
Eivissa				
Població activa ¹	setembre	68.225	↗	7,1
Afiliats a la Seguretat Social ²	setembre	61.407	↗	8,5
Aturats registrats	setembre	6.818	↘	-6,0
Taxa d'atur registrat (%) ³	setembre	10,0	➔	-1,5
Contractes registrats	setembre	4.701	↗	23,7
Formentera				
Població activa ¹	setembre	4.729	↗	7,9
Afiliats a la Seguretat Social ²	setembre	4.428	↗	8,3
Aturats registrats	setembre	301	↘	-3,6
Taxa d'atur registrat (%) ³	setembre	6,4	➔	-1,1
Contractes registrats	setembre	300	↗	13,8

Font: TGSS, SOIB, OTIB.

¹ Població activa = aturats + afiliats del mateix mes.² Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social.³ Taxa d'atur calculada a partir de l'atur registrat i la població activa. Variació com a diferència de punts percentuals respecte del mateix mes de l'any anterior.

Al setembre l'atur es redueix a totes les illes, especialment a Menorca (-11,9%), que ja encadena vint-i-tres mesos consecutius de caigudes interanuals, seguida de Mallorca (-10,4%), Formentera (-8,0%) i Eivissa (-6,4%). Així, la taxa d'atur registrat del mes de setembre està per sota del 15% a totes les illes. Formentera marca la ràtio més baixa, amb el 6,4%, seguida d'Eivissa (10,0%), Mallorca (12,8%) i Menorca (13,8%). La ràtio entre aturats i actius disminueix a totes les illes respecte d'ara fa un any, però sobretot a Menorca, que decreix 1,9 p. p.

EIVISSA I FORMENTERA MOSTREN TAXES D'ATUR PER SOTA DEL 10% DURANT EL SETEMBRE.

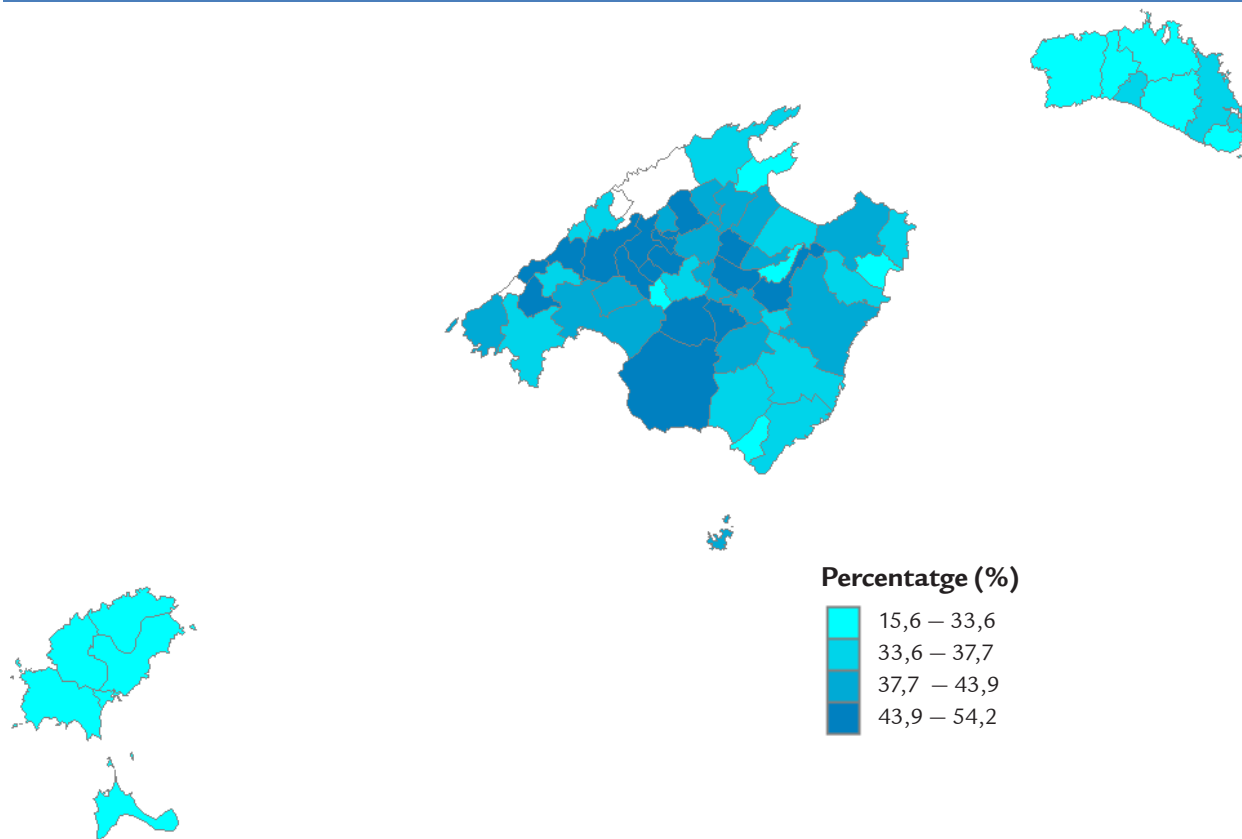
La contractació del mes de setembre és més elevada que la del mateix mes del 2013 a totes les illes, especialment a les Pitiüses: Formentera (59,6%) i Eivissa (34,5%). Malgrat això, el nombre de contractes signats també repunta amb força a Menorca (un 20,4% interanual) i a Mallorca (12,4%). Destaquen els grans increments de contractació en l'hostaleria a Formentera (90,1%) i Eivissa (80,6%), en la indústria a Mallorca (32,9%) i en el comerç a Menorca (41,7%). Alhora,

la contractació en la construcció i l'agricultura minva a les illes més petites.

L'afiliació a la Seguretat Social experimenta un augment interanual a totes les illes durant el mes de setembre, encara

que d'una manera més significativa a les Pitiüses (un 9,7% en ambdues illes). Mallorca, per la seva banda, presenta un increment d'un 3,5% respecte al mes de setembre del 2013. Finalment, el creixement a Menorca (2,2%) és més discret.

Gràfic 15. Percentatge de persones en situació d'atur de llarga durada (més de 1 any).
Setembre 2014

Font: OTIB i lbestat.

3 Costs laborals

Taula 36. Cost i jornada laboral

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Cost total per assalariat i mes (€)	2n trimestre	2.321,4	➔	-0,8
Cost laboral per hora efectiva (€)	2n trimestre	17,0	↗	2,5
Indústria i energia	2n trimestre	18,9	↗	4,9
Construcció	2n trimestre	16,3	↗	4,6
Serveis	2n trimestre	17,0	↗	2,0
Hores efectives per assalariat / mes	2n trimestre	136,2	↘	-3,3
Indústria i energia	2n trimestre	141,2	↘	-2,7
Construcció	2n trimestre	149,7	➔	-0,5
Serveis	2n trimestre	134,8	↘	-3,5
Increment salarial pactat en convenis (%)	setembre	1,1	➔	0,5

Font: INE, MEYSS.

En el segon trimestre del 2014 el **cost laboral per treballador** a les Illes Balears se situa de mitjana en 2.321,36 euros, fet que suposa un descens d'un 0,8% respecte del mateix trimestre del 2013. En el conjunt nacional és de 2.580,64 euros, i es manté respecte d'un any ençà (-0,1%). Les comunitats autònomes amb els augments interanuals més elevats del cost laboral són Cantàbria (4,3%), Astúries (2,0%) i el País Basc (1,2%). A l'altre extrem se situen comunitats autònomes com La Rioja (-2,2%), Castella i Lleó (-2,1%), Aragó (-1,5%) o Catalunya (-1,3%), amb els descensos del cost laboral més intensos. La diferència entre la comunitat autònoma amb el cost laboral més elevat per treballador, Madrid (3.038 euros), i la que registra l'inferior, Extremadura (2.154 euros), se situa a prop dels nou-cents euros.

EL COST LABORAL PER TREBALLADOR A LES ILLES BALEARS MINVA DURANT EL SEGON TRIMESTRE DESPRÉS DE DOS TRIMESTRES CONSECUTIUS D'AUGMENTS.

En el cost laboral total s'inclouen les cotitzacions obligatòries, les indemnitzacions i les prestacions socials, a més del cost salarial. Aquesta darrera partida és de 1.715,8 euros (aproximadament el 74% del cost laboral total) i presenta un descens d'un 1,2% respecte del segon trimestre del 2013, tal com es pot veure en el gràfic. El sector de la indústria continua tenint el cost salarial més elevat (1.953,7€), amb un increment d'un 0,7% respecte d'un any ençà. En segon lloc se situa el sector dels serveis (1.693,0€), els costos salarials del qual es redueixen en termes interanuals (-2,0%).

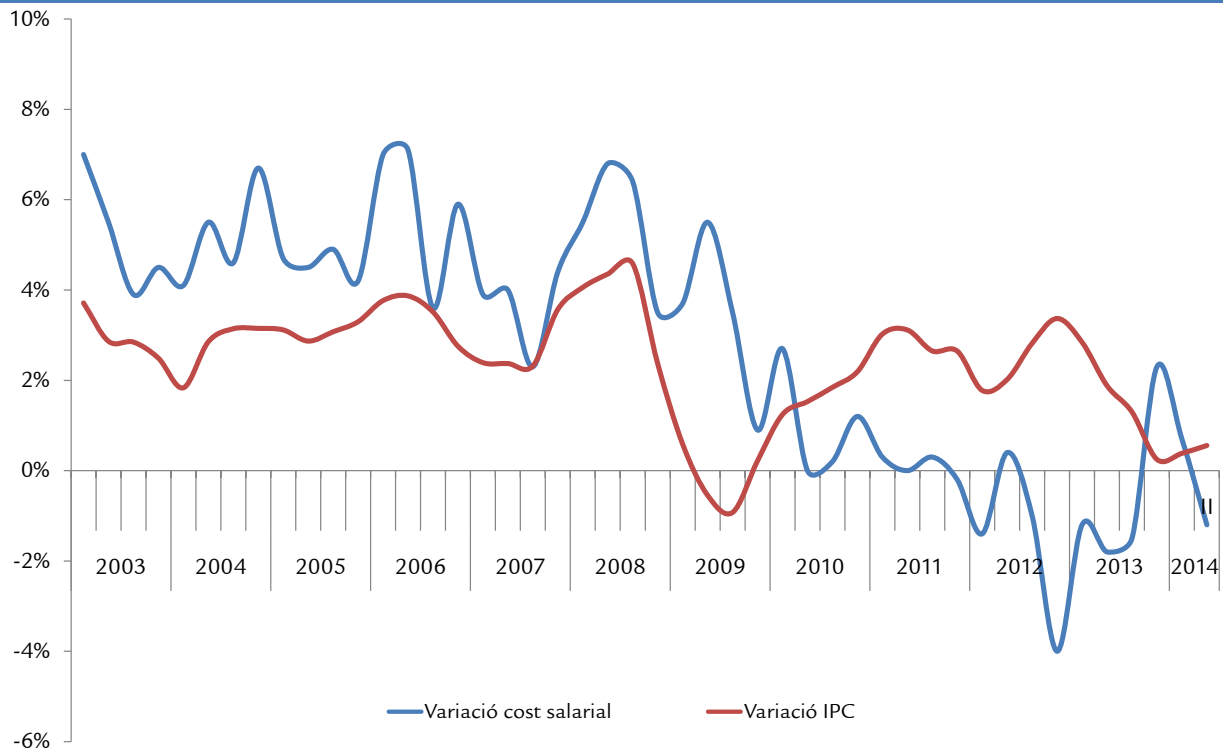
Quant al sector de la construcció, el salari mitjà arriba a 1.780,6 euros i s'anota un augment d'un 7,5% respecte del segon trimestre del 2013, en línia amb el revifament de la força laboral emmarcada en aquesta activitat. Els costos laborals per hora efectiva s'incrementen respecte de l'any passat (concretament un 2,5%) i se situen en 17,0 euros a les Illes Balears. Aquesta xifra està per sota de la del conjunt nacional (19,7€), que augmenta un 3,5%. De fet, totes les comunitats autònomes mostren increments en el cost laboral per hora efectiva, els més accentuats dels quals són els de Madrid (6,5%), Extremadura (6,3%) i Astúries (6,2%). Per sectors, l'augment més important es produeix en la indústria, que encareix el cost per hora un 4,9% i arriba a 18,9 euros de mitjana per hora efectiva. A més, el sector secundari continua sent la branca amb el cost més alt. El sector dels serveis, per la seva banda, amb una mitjana de 17,0 euros per hora efectiva, presenta un augment d'un 2,0% en termes interanuals. Finalment, el sector de la construcció encareix el cost per hora un 4,6%, que el situa en 16,3 euros per hora efectiva durant el segon trimestre de l'any. Les hores efectives treballades a les Illes durant el segon trimestre del 2014 són 136,2 per treballador i mes, un 3,3% per sota del registre d'un any ençà, si bé roman de llarg per sobre de la mitjana nacional (131,2 hores). Les Illes Balears són de fet la comunitat autònoma amb el nombre més elevat d'hores efectives treballades, tant a jornada completa (151,6 hores) com a jornada a temps parcial (99,0 hores). En tots els sectors disminueix el total d'hores efectives treballades, si bé la reducció més accentuada es produeix en els serveis

(4,9 hores menys per treballador) i en el sector de la indústria i l'energia (3,9 hores menys que un any enrere).

L'increment salarial pactat en convenis col·lectius a les Illes Balears se situa al setembre en un 1,1%, amb la qual cosa es duplica l'increment del conjunt nacional (0,56%). Durant els primers nou mesos del 2014 s'han subscrit nou convenis a les Balears, un més que en el mateix període de l'any anterior. Dels nou convenis subscrits, sis són d'empresa i afecten 427 treballadors, i els altres tres corresponen a altres àmbits amb 103.020 treballadors afectats. En el conjunt d'Espanya també

es produeix un increment del nombre de convenis subscrits respecte del mateix període de l'any passat, que passa de 1.211 a 1.319 convenis, i també augmenten els treballadors afectats. Les dades estadístiques fins al mes de setembre recullen, entre d'altres, el conveni col·lectiu del sector del transport discrecional i turístic de viatgers per carretera de les Illes Balears, que es va publicar en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* el passat 7 de juny, i el conveni de l'hostaleria, publicat en el BOIB dia 31 de juliol. Aquest darrer conveni afecta gairebé una quarta part del total de treballadors de les Illes Balears.

Gràfic 16. Incrementos salarials i inflació a les Illes Balears

Font: INE.

4

Accidents de treball

Taula 37. Accidents de treball

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Total accidents de treball	setembre 2013-agost 2014	13.715	↗	3,7
Índex d'incidència del total d'accidents ¹	setembre 2013-agost 2014	4.091,2	→	1,8
Accidents lleus	setembre 2013-agost 2014	4.065,0	→	1,7
Accidents greus	setembre 2013-agost 2014	25,7	↗	20,6
Accidents mortals	setembre 2013-agost 2014	0,6	↘	-50,9
Indústria	setembre 2013-agost 2014	6.420,5	→	-1,6
Construcció	setembre 2013-agost 2014	8.838,7	↗	8,1
Serveis	setembre 2013-agost 2014	3.692,4	→	1,1
Mallorca ²	setembre 2013-agost 2014	4.270,7	→	1,7
Menorca ²	setembre 2013-agost 2014	4.144,9	↘	-4,1
Pitiüses ²	setembre 2013-agost 2014	5.571,6	↗	8,5

Font: Direcció General de Treball i Salut Laboral, TGSS.

¹ L'índex d'incidència es calcula com la relació entre el nombre d'accidents de treball en jornada per cada cent mil treballadors amb les contingències cobertes.

² No es disposa del nombre de persones amb les contingències cobertes per illes, raó per la qual es presenta una aproximació amb els treballadors d'alta al règim general de la Seguretat Social.

L'índex d'incidència dels accidents durant la jornada de treball se situa en 4.091,2 incidències durant el període dels dotze mesos compresos entre setembre del 2013 i l'agost del 2014, segons les dades provisionals de la Direcció General de Treball i Salut Laboral. Així les coses, han patit un accident 4.091 treballadors per cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes. Respecte del mateix període de l'any anterior, l'índex d'incidència s'incrementa un 1,8% i continua així la tendència ascendent que es va iniciar a final del 2013.

Del total d'accidents registrats a les Balears, el 99,36% són de caràcter lleu; el 0,63%, greus, i la resta (0,01%), mortals (2 accidents). Respecte de l'any anterior, es produeix un augment entre els accidents de caràcter lleu (3,6%) i els de caràcter greu (22,9%), mentre que disminueixen els mortals, que passen de 4 a 2 en aquest període.

LA SINISTRALITAT LABORAL AUGMENTA I CONTINUA LA TENDÈNCIA ASCENDENT INICIADA A FINAL DEL 2013.

Del total d'accidents registrats durant el període de dotze mesos estudiat fins a l'agost del 2014, 321 accidents es produeixen en el sector agrícola (el 2,3% sobre el total); 1.238, en el sector industrial (9,0%); 1.953, en la construcció (14,2%), i els restants 10.203, en el sector dels serveis (74,4%). Tanmateix, els índexs d'incidència més elevats es produeixen en la construcció (8.839 accidents per cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes) i en la indústria (6.421). El nombre d'accidents en jornada de treball augmenta en la construcció (8,9%), en el sector agrícola (6,6%) i en els serveis (3,6%), mentre que disminueix en el sector de la indústria (-3,3%).

IV. DEMANDA

1 Preus

Taula 38. Variació interanual de l'IPC (setembre 2014)

Illes Balears	Variacions		Repercussió de l'IPC
	Interanual	Acumulada (gener-setembre)	Acumulada (gener-setembre)
Índex general	0,3	-0,3	-
Aliments, begudes no alcohòliques	-0,5	0,3	0,049
Begudes alcohòliques i tabac	0,3	0,2	0,006
Vestit i calçat	0,2	-12,3	-0,833
Habitatge	1,8	1,3	0,172
Parament de la llar	0,2	-0,4	-0,026
Medicina	-1,1	-1,4	-0,044
Transport	-0,3	0,2	0,033
Comunicació	-5,9	-4,2	-0,167
Lleure i cultura	0,8	-0,6	-0,042
Ensenyament	1,9	0,5	0,008
Hotels, cafès i restaurants	0,9	3,2	0,327
Altres béns i serveis	1,8	1,6	0,178
Inflació subjacent	0,3	-0,7	-

Font: INE.

Durant el mes de setembre, els preus pugen moderadament a les Illes Balears i la variació interanual del seu principal indicador, l'IPC, se situa en el 0,3%, tres dècimes per sobre de la taxa del mes d'agost (0,0%) i la més alta de l'Estat. Els grups amb més acceleració en la taxa anual són el d'habitatge —que incrementa la taxa de l'agost 1,4 punts percentuals—, el d'aliments i begudes no alcohòliques i el de vestit i calçat.

Continuant amb la pauta observada els darrers mesos, els grups de consum més inflacionistes a les Balears durant el mes de setembre són el d'ensenyament (1,9%) i el d'habitatge i el d'altres béns i serveis, ambdós amb variacions interanuals d'un 1,8%. A l'altre extrem, els grups que menys s'encareixen són un altre cop el de comunicacions (-5,9%), el de medicina (-1,1%) i el d'aliments i begudes no alcohòliques (-0,5%).

La inflació acumulada en els tres primers trimestres de l'any es redueix un 0,3%. Tal com es veu en la taula 38, la repercussió més negativa en aquesta taxa es produeix en el grup del vestit i el calçat (-0,8 p.p.). Els preus dels productes emmarcats dins comunicació també contribueixen amb dues dècimes

negatives a l'evolució dels preus des del desembre del 2013. D'altra banda, el grup d'hotels, cafès i restaurants compensa l'abaratiment dels preus i presenten una repercussió de 0,3 p.p. positius. El grup de l'habitatge i el d'altres béns i serveis gairebé arriben a una repercussió de 0,2 p.p. cada un.

A Espanya, la taxa interanual del mes d'agost confirma la dada de l'indicador avançat i queda en un -0,2%, i encadena així un trimestre amb taxes negatives. Catalunya, La Rioja i el País Basc coincideixen en un augment interanual d'un 0,1%, mentre que la resta de comunitats autònomes registren baixades en els nivells de preus, entre les quals destaquen la de les Canàries (-0,8%) i la de Castella-la Manxa (-0,6%). Al conjunt de l'Estat, la variació acumulada des de principi d'any és inferior a la de les Balears i queda en un -0,9%.

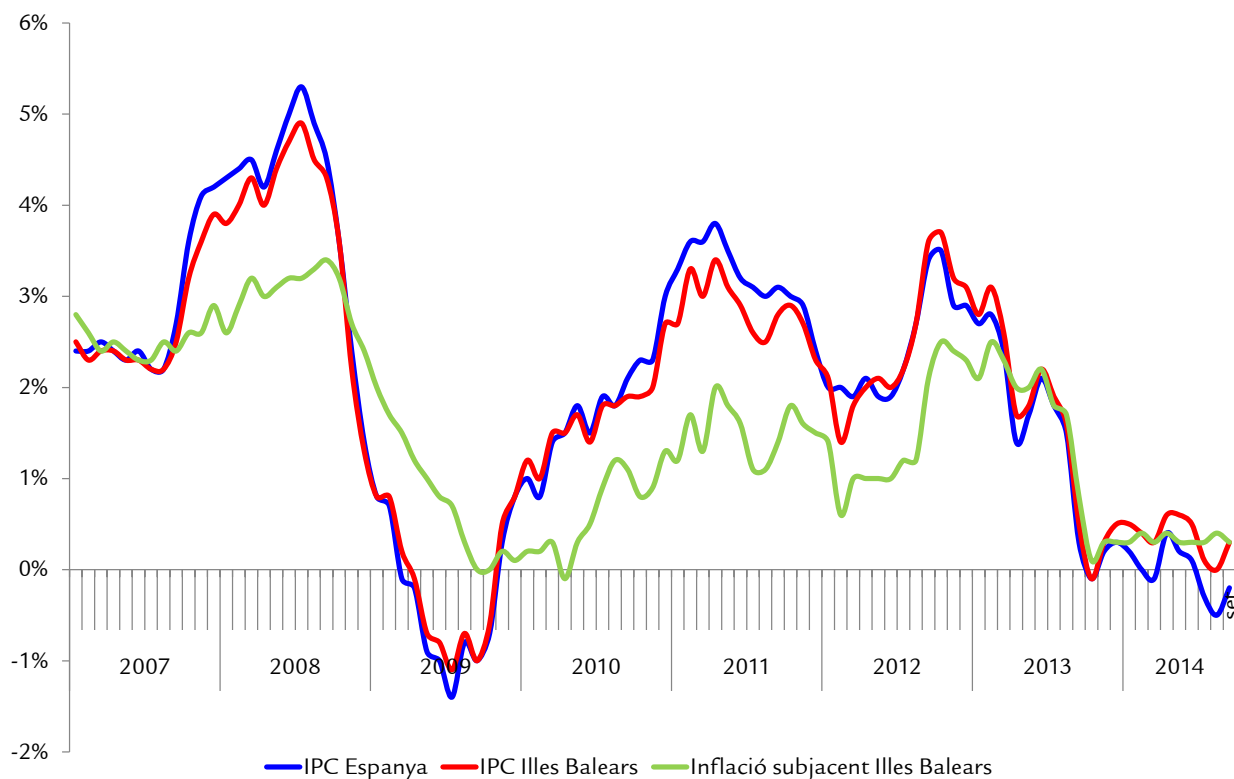
LA TAXA INTERANUAL DE L'IPC SE SITUA A LES ILLES BALEARS EN UN 0,3%, LA MÉS ALTA DE L'ESTAT.

La inflació subjacent a les Illes Balears es manté estable, amb una taxa de variació interanual d'un 0,3%, mentre que

l'espanyola registra el primer valor negatiu (-0,1%) d'ençà de l'abril del 2010. D'altra banda, l'índex de preus de consum a impostos constants espanyol (IPC-IC) també registra una variació interanual negativa per tercer mes consecutiu i queda en un -0,2%. Tot i haver enllaçat alguns mesos amb

taxes negatives, l'FMI preveu que Espanya tancarà el 2014 amb el mateix nivell de preus del 2013, i per al 2015 estima un encariment dels béns i els serveis de consum superior al mig punt percentual, allunyant així un escenari deflacionista.

Gràfic 17. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum

Font: INE.

A Espanya, la taxa interanual de l'índex de preus harmonitzat (IPCH) és d'un -0,3%. D'altra banda, la inflació interanual de la mitjana dels països de la zona euro continua a la baixa i se situa en un 0,3%, una dècima menys que el valor registrat al mes d'agost. En el conjunt de la Unió Europea, Romania i Finlàndia, amb taxes de l'1,8% i de l'1,5%, respectivament, registren la inflació interanual més alta,

mentre que, a l'altre extrem, Bulgària i Grècia perllonguen la seqüència deflacionista i registren taxes del -1,4% i el -1,1%, respectivament.

Finalment, d'acord amb l'estimació de l'IPC avançat del mes d'octubre, la inflació interanual a Espanya se situa en el -0,1%.

2 Consum intern

Taula 39. Indicadors de consum

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Consum carburants automoció (quilolitres)	setembre	71.790,7	↗	3,3
Matriculació de turismes ¹	setembre	1.637	↗	25,2
Índex de vendes al detall ²	setembre	107,783	↗	6,0
Mallorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	setembre	53.941,0	↗	2,3
Matriculació de turismes ¹	setembre	1.345	↗	28,0
Menorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	setembre	5.144,9	→	1,8
Matriculació de turismes ¹	setembre	80	↗	19,4
Pitiüses				
Consum carburants automoció (quilolitres)	setembre	12.704,8	↗	5,5
Matriculació de turismes ¹	setembre	212	↗	12,2

Font: CLH, DGT, INE, elaboració pròpia.

¹ Variació interanual de la sèrie original.

² Preus constants any 2010 (índex 2010=100).

Tal com constatarem en els números precedents, les dades dels indicadors conjunturals relatius al consum mostren en els darrers mesos una certa inflexió positiva que es reflecteix, per exemple, en una despesa superior en consum final, en l'augment de les vendes al detall o en l'increment de la matriculació de turismes.

D'acord amb les darreres dades disponibles de la Comptabilitat nacional trimestral d'Espanya corresponents al segon trimestre del 2014, la **renda nacional bruta** continua, en termes interanuals, lleugerament a la baixa i és de 258,6 mil milions d'euros, gairebé un 6,0% superior a la del primer trimestre d'enguany i un 0,2% inferior a la del segon trimestre del 2013. D'altra banda, la **despesa en consum final** continua la tendència a l'alça ja observada en períodes anteriors i aquest segon trimestre augmenta, respecte del mateix de l'any passat, un 1,9%. El creixement del seu principal component —la despesa en consum final de les llars— és encara més intens (148,7 mil milions), amb una variació positiva d'un 2,9%. La despesa de les administracions públiques també repunta i arriba a 54,3 mil milions d'euros, amb una variació interanual d'un 1,1%.

LA CONFIANÇA DELS CONSUMIDORS REGISTRA UN INCREMENT D'1,6 PUNTS AL SETEMBRE.

L'indicador mensual de **confiança dels consumidors** (ICC), després dels lleus retrocessos del juliol i de l'agost, reprèn la progressió a l'alça i al setembre s'incrementa 1,6 punts respecte de la dada de l'índex del mes d'agost. L'avanç es produeix per la millora de les expectatives (3,8 punts respecte del mes anterior i se situa, per tercera vegada al llarg del 2014, per sobre de 100 punts), que compensen el retrocés de 0,7 punts en la percepció de la situació actual. L'avanç de l'indicador és encara més significatiu si es compara amb el del mes de setembre del 2013, atès que augmenta 19,5 punts. Dels dos índexs que formen l'indicador, el relatiu a la valoració de la situació actual és el que presenta la millora més important, ja que augmenta, en termes interanuals, un 41,0%. L'altra variable, l'índex d'expectatives, presenta també un increment destacable (19,7%), motivat per l'evolució positiva dels seus tres components: l'evolució de la situació econòmica, l'evolució de l'ocupació i la situació futura de les llars.

La pròrroga del Programa d'Incentius al Vehicle Eficient (PIVE), actualment en la sisena convocatòria, és un dels factors que ha permès la millora en la **matriculació de vehicles**, tant en el conjunt de l'Estat com a les Balears, i en aquest segon cas d'una manera molt destacable d'ençà de

l'abril d'enguany. Les darreres dades corresponents al mes de setembre ho confirmen amb 540 matriculacions més que un any enrere. En total, a les Balears aquest mes es matriculen 2.369 vehicles, dels quals 1.637 són turismes, i representen increments interanuals respectius d'un 29,5% i d'un 25,2% per al conjunt de la comunitat autònoma. Quant als turismes, en termes percentuals són destacables els increments de matriculacions a Mallorca (28,0%), on es matriculen més del 80,0% del total de turismes, i a Menorca (un 19,4% més interanual). Eivissa registra també un increment d'un 13,3%, mentre que Formentera és l'única illa on es produeix un retrocés interanual, tant en el nombre de turismes (-12,5%) com en el total de vehicles (-42,1%). Si prenem en consideració les dades acumulades dels primers tres trimestres de l'any, la matriculació a les Balears, comparada amb el mateix període de 2013, augmenta un 14,8% i, en el cas dels turismes, un 14,1%.

ES MATRICULEN 2.369 VEHICLES A LES BALEARS, AMB UN INCREMENT INTERANUAL D'UN 29,5 %.

Les vendes al detall, com s'ha vist en l'apartat corresponent, reprenen el dinamisme perdut i al setembre la xifra de negoci de les empreses de **comerç al detall** es recupera fins a situar la variació interanual en un 6,0%, més de cinc punts percentuals per sobre de la taxa registrada a l'agost. La variació acumulada dels tres primers trimestres és d'un 2,2%. A Espanya la taxa interanual del setembre també repunta fins a un 2,9%, mentre que la relativa als primers nou mesos de l'any queda en el 0,3%.

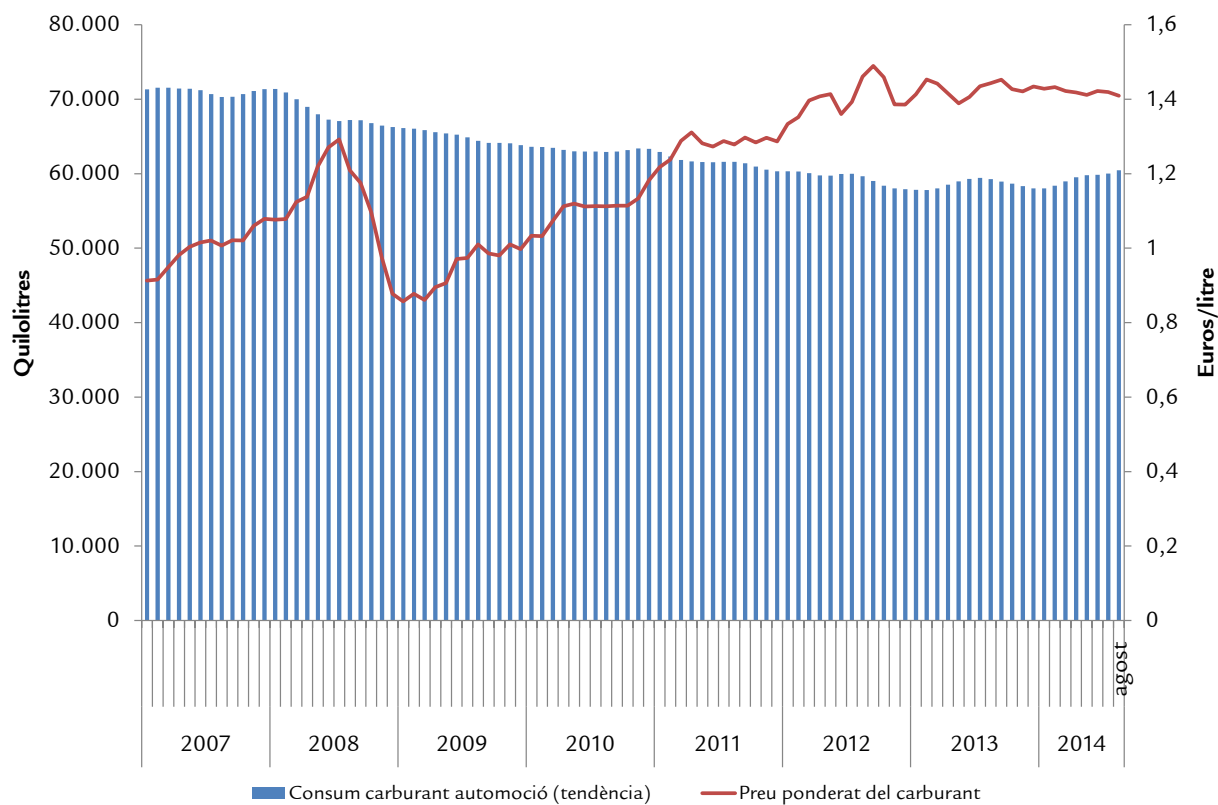
Al setembre, la **demanda d'energia elèctrica** augmenta considerablement en el conjunt de la comunitat autònoma —un 11,2% interanual— a causa de les altes temperatures registrades especialment durant les tres primers setmanes

del mes. El total acumulat al llarg dels tres primers trimestres del 2014 es redueix un 0,6% respecte del consum del mateix període del 2013. Totes les illes redueixen la demanda elèctrica d'ençà del gener, excepte Eivissa, que l'incrementa un 3,0%.

La demanda total de **productes petrolífers** en el conjunt de l'Estat, tant al mes d'agost com en el còmput acumulat dels primers vuit mesos de l'any, disminueix sensiblement. A l'agost, si es tenen en compte tots els tipus de productes petrolífers, a Espanya es produeix una disminució del consum d'un 5,4% interanual, mentre que les dades acumulades reflecteixen una reducció més moderada (-1,1%). Durant aquests dos primers quadrimestres, el consum de carburant per a automoció, que inclou les benzines i el gasoil del tipus A i que representa el 78,0% del total consumit a l'Estat, arriba a 17,0 milions de tones, la qual cosa significa un increment interanual d'un 0,9%. A l'agost, el consum de productes petrolífers a les Illes Balears minva considerablement (-15,6%) a causa de la menor demanda de gasoil del tipus C (-69,9%) i de fuel (-25,1%). Pel que fa als carburants per a automoció —que representen més de les tres quartes parts de tota la demanda de les Balears—, el consum també retrocedeix un 0,4%. A l'arxipèlag, si consideram el consum acumulat de carburants d'automoció durant els dos primers quadrimestres (399,2 milers de tones), l'increment respecte del mateix període de l'any passat és d'un 0,4%.

D'altra banda, durant el mes de setembre, el consum de carburant d'automoció a les Balears, expressat en unitats de volum, arriba a 71.790 quilolitres, un 10,2% més que el setembre del 2013. Totes les illes registren augments estimables en termes interanuals. Les Pitiüses presenten el més elevat (13,0%), mentre que els de Mallorca i de Menorca són, respectivament, d'un 9,7% i un 9,0%.

Gràfic 18. Consum i preu dels carburants de l'automoció (benzina 95 i gasoil A) a les Illes Balears

Font: CLH, Minetur i elaboració pròpia.

3 Consum de no residents

Taula 40. Consum dels residents a l'estranger

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Enquesta de despesa turística (Ibestat)				
Despesa total (milions d'€)	gener-agost	8.970	➔	-0,3
Despesa mitjana per persona (€)	gener-agost	882	⬇	-3,2
Despesa mitjana diària (€)	gener-agost	109	⬇	-2,2
Compres i extraccions d'efectiu amb targeta emesa a l'estranger (milions d'€)				
Total	abril-juny	855,6	⬆	9,4
Alemanya	abril-juny	233,7	⬆	7,1
Regne Unit	abril-juny	207,0	⬆	10,9
Suïssa	abril-juny	46,6	⬆	9,8
França	abril-juny	51,3	⬆	5,1
Itàlia	abril-juny	40,1	⬆	17,5
Suècia	abril-juny	31,1	⬆	12,4
Àustria	abril-juny	17,4	⬆	21,2
Noruega	abril-juny	24,8	➔	0,4
Holanda	abril-juny	18,8	⬆	9,9
Dinamarca	abril-juny	15,6	⬆	10,8
Bèlgica	abril-juny	15,6	⬆	27,3
Portugal	abril-juny	4,9	⬇	-48,3
Estats Units	abril-juny	27,5	⬆	12,5
Irlanda	abril-juny	13,6	⬇	-3,4
Rússia	abril-juny	13,1	⬆	2,1
Resta	abril-juny	94,4	⬆	16,9

Font: 4B-Euro6000-ServiRed i Ibestat.

En les xifres acumulades del gener a l'agost del 2014 la **despesa** que fan els turistes a les Illes Balears es manté estable (-0,3%) en termes interanuals. Es produeixen diferències entre els turistes estrangers i els nacionals, atès que els primers redueixen la despesa total efectuada (-2,3%) i els segons la incrementen un 14,3%. Aquestes diferències s'expliquen per l'augment més elevat de turistes nacionals arribats a les Balears, atès que la despesa mitjana per persona dels nacionals (725 euros) se situa per sota de la que efectuen els estrangers (913 euros).

LA DESPESA TURÍSTICA FINS A L'AGOST ES MANTÉ ESTABLE RESPECTE AL MATEIX PERÍODE DEL 2013.

Les compres i les disposicions d'efectiu que es fan amb **targetes emeses a l'estranger** s'incrementen de manera significativa en el segon trimestre del 2014. Així, l'import total corresponent de l'abril al juny de l'any augmenta un 9,4% interanual i arriba a 856 milions d'euros. Cal recordar que enguany la Setmana Santa tingué lloc al mes d'abril i,

per tant, se celebrà en el segon trimestre de l'any, mentre que el 2013 fou al mes de març. La majoria de les operacions corresponen a compres (595 milions d'euros), mentre que la resta, 260,5 milions, són extraccions d'efectiu en caixers automàtics. La compra mitjana disminueix lleugerament en aquest trimestre respecte de l'any anterior, i passa de 115,5 euros el 2013 a 114,3 el 2014. Els principals mercats emissors de turisme de les Illes Balears, l'alemany i el britànic, incrementen la despesa efectuada mitjançant targeta de crèdit i presenten creixements interanuals en el segon trimestre d'un 7,1% i un 10,9%, respectivament. S'incrementa significativament la despesa en compres i disposicions per a gairebé tots els països analitzats, i en especial per a mercats emissors tan importants per a les Illes Balears com ara Itàlia, Suïssa, Suècia i Bèlgica. Tan sols dos dels mercats emissors analitzats disminueixen la seva despesa: el portuguès, que la redueix un 48,3%, i l'irlandès, que ho fa un 3,4%. S'ha de recordar que l'origen de l'entitat emissora no necessàriament coincideix amb l'origen del titular.

4 Recaptació fiscal

Taula 41. Recaptació Tributària a les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)	
Tributs totalment cedits				
Impost sobre Successions i Donacions	setembre	6.187	↗	4,4
Impost sobre Transmissions Patrimonials	setembre	18.313	↗	18,8
Impost sobre Actes Jurídics Documentats	setembre	6.069	↗	20,0
Taxa de joc	setembre	5.585	↘	-7,7
Tributs parcialment cedits				
Impost sobre la Renda de les Persones Físiques	agost	58.530	↘	-4,9
Impost sobre el Valor Afegit	agost	17.053	↗	6,4
Imposts especials de fabricació	agost	3.026	↘	-6,1
Tributs no cedits				
Impost sobre Societats	agost	112.581	↗	11,2
Impost sobre la Renda dels No Residents	agost	7.574	↗	21,6

Font: AEAT, Conselleria d'Hisenda i Pressuposts.

Dades en milers d'euros.

A les Illes Balears les principals figures tributàries incrementen la recaptació acumulada des del mes de gener. Així, les quotes de l'IVA i les retencions de l'IRPF, els impostos amb més pes en la recaptació, estiren a l'alça els ingressos per compte dels tributs que són competència compartida amb l'Estat, els quals en conjunt augmenten gairebé una quarta part respecte del 2013. Quant als tributs que depenen exclusivament de la Comunitat Autònoma, la taxa de joc manté els nivells de recaptació d'un any ençà, mentre que la resta presenta increments que de mitjana se xifren en un 16,6%. En els tributs que són competència exclusiva de l'Estat destaca l'impost de societats, atès que les quotes satisfetes el 2014 dupliquen les del 2013. La recaptació per renda que prové dels no residents també millora respecte de l'any passat, si bé de manera més moderada.

De conformitat amb les dades publicades pel Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, els ingressos acumulats fins al juliol per operacions no financeres arriben a 2.413 milions d'euros a les Illes Balears. L'execució pressupostària de la Comunitat Autònoma presenta un total de despeses de 2.417 milions d'euros i, per tant, en els set primers mesos del 2014 els comptes de

l'Administració autonòmica pràcticament estan equilibrats pressupostàriament (4 milions d'euros de dèficit). Les Illes Balears són l'única comunitat autònoma que s'acosta a aquesta situació en el setè mes del 2014, i disposa així de marge per complir l'objectiu d'estabilitat pressupostària fixat per a tot el 2014 (un dèficit de l'1,0% del PIB).

AL JULIOL, LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS EQUILIBRA ELS COMPTES.

De conformitat amb les dades publicades per l'Agència Tributària, les quotes per l'impost sobre el valor afegit declarades a les Illes Balears sumen entre gener i agost 540 milions d'euros, la qual cosa implica un increment d'un 31,3% interanual. Cal comentar que la diferència entre les quotes repercutides i les suportades durant el mes de maig del 2014 és deu vegades superior a la del mateix mes del 2013. A més, a l'agost, quan tradicionalment la diferència era negativa, el 2014 és positiva. En els vuit primers mesos del 2014 les retencions a compte de l'impost de la renda sobre les persones físiques augmenten un 21,9% comparades amb les del 2013 i arriben així a 996 milions d'euros. El nombre d'altres de treballadors que s'han registrat a la Seguretat

Social compensa així la reducció dels salaris, tal com que es comenta en l'apartat del mercat laboral. Contràriament a les dues figures tributàries anteriors, els **imposts especials de fabricació** redueixen la recaptació en els dos primers quadrimestres del 2014. Fins a l'agost, l'import ingressat per aquest concepte per part de les empreses amb seu a les Illes Balears arriba a 9,3 milions d'euros, un 43,8% menys que en els mateixos mesos del 2013.

L'**impost sobre transmissions patrimonials** és de lluny la figura impositiva més important en termes de recaptació a les Illes Balears respecte dels tributs de competència autonòmica. D'ençà de principi d'any s'han ingressat per aquest concepte 190,5 milions d'euros, un 22,4% més que el 2013. El revifament del mercat immobiliari a les Balears i un lleuger encariment del preu de l'habitatge expliquen aquest fort augment. L'**impost de successions i donacions** presenta la segona recaptació més elevada dels tres primers trimestres del 2014, amb prop de 51,8 milions d'euros. En el mateix període del 2013 no s'arribà a 50 milions i, consegüentment, es produeix una taxa anual de creixement d'un 5,2%. Quant

a l'impost sobre **actes jurídics documentats**, es reflecteix el dinamisme empresarial dels primers mesos del 2014 i la recaptació entre el gener i el setembre del 2014 augmenta un 17,2% respecte dels mateixos mesos del 2013. Així, l'import corresponent als nou primers mesos arriba a 50,2 milions d'euros. La **taxa de joc**, amb un import total de 22,2 milions d'euros, repeteix els resultats de l'any anterior (-0,2%). L'**impost sobre el patrimoni**, que es va suprimir el 2008 i que posteriorment es recuperà, recull a les Illes Balears 45,8 milions d'euros fins al setembre, una xifra semblant a la del 2013.

Les declaracions a compte de l'**impost sobre societats**, un dels tributs que són competència exclusiva de l'Estat, presenten a les Illes Balears un saldo de 173 milions d'euros entre gener i agost d'enguany, un 128,5% més que l'any anterior. En el conjunt de l'Estat es produeix una reducció d'un 12,0%. Un altre dels tributs no cedits a la Comunitat Autònoma és l'**impost sobre la renda de no residents**. Fins al mes d'agost es recapten a les Illes Balears 42 milions d'euros, xifra que suposa un increment d'un 22,2% interanual.

5 Inversió

Taula 42. Indicadors d'inversió

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Societats mercantils creades	agost	167	↗	7,0
Augment net de capital (milers d'€) ¹	agost	-24.136	↗	7,0
Centres de treball inscrits a la SS (règim general)	setembre	42.959	↗	2,7
Mallorca	setembre	31.504	↗	2,7
Menorca	setembre	3.849	→	-1,5
Eivissa	setembre	6.954	↗	4,8
Formentera	setembre	639	↗	3,4
Import de noves hipoteques (milions d'€)	agost	144,0	↗	13,1
Mallorca	agost	131,4	↘	-2,3
Menorca	agost	3,8	↘	-16,0
Pitiüses	agost	8,7	↘	-30,5
Dipòsits (milions d'€)	1r trim	19.911	→	-1,2
Crèdits (milions d'€)	1r trim	35.546	↘	-7,1
Matriculació de vehicles de càrrega ²	agost	131	→	0,6
Matriculació de vehicles de lloguer	setembre	41	↗	4,7
Inversió estrangera (milions d'€)	3r trim	55,6	↗	6,5

Font: ANFAC, BE, DGT, INE, MINETUR, OTIB i elaboració pròpia.

¹ Capital de noves societats, més ampliacions de capital, menys reduccions de capital.

² Camions, furgonetes i tractors industrials.

Una de les possibles canalitzacions de la inversió és crear noves empreses. Al mes d'agost, el nombre de **societats mercantils** constituïdes a les Illes Balears arriba a 167, un 5,7% més que l'agost del 2013. El nombre de societats dissoltes és de 41, un 6,8% menys que un any abans. Aquest mes, a Espanya es constitueixen 5.104 societats (-10,1%) i se'n dissolen 1.120 (-14,0%). Al llarg dels dos primers quadrimestres de l'any, a les Balears es creen en total 2.098 societats mercantils, un 6,1% més que durant el mateix període de l'any passat. El nombre de societats dissoltes (543) també es redueix respecte dels mateixos dos quadrimestres del 2013. Tot i això, durant aquests vuit mesos l'augment net de capital —la diferència entre, d'una banda, el capital subscrit per les noves societats i les ampliacions de les existents i, de l'altra, les reduccions de capital de societats ja creades— minva un 63,2%. Espanya, en el període comprès entre el gener i l'agost, redueix lleugerament el nombre de societats constituïdes (-0,5%) i arriba a 64.696.

EL NOMBRE DE SOCIETATS MERCANTILS CREADES ARriba A 167, UN 5,7% MÉS QUE LES CONSTITUÏDES L'AGOST DE 2013.

Un altre indicador de la inversió que es fa és el nombre de comptes de cotització d'alta a la Seguretat Social. Així, el setembre del 2014, hi havia a les Illes Balears 42.959 **centres de treball** inscrits en el règim general. En relació amb el setembre del 2013, la xifra representa un increment d'un 2,5% de comptes de cotització. Per illes, destaquen en termes percentuals les Pitiüses: Eivissa registra un augment interanual d'un 5,2% i Formentera d'un 4,1%. També a Mallorca s'incrementen sensiblement, amb un 2,2%. Per contra, l'única illa que redueix el nombre de centres de treball és Menorca, amb una disminució interanual d'una dècima percentual. Considerant tots els règims de la Seguretat Social, el nombre de comptes de cotització en el conjunt de la comunitat autònoma augmenta un 1,1%.

A les Illes Balears, les dades provisionals de **constituïció d'hipoteques** reflecteixen, malgrat el fort augment del mes d'agost, un mercat hipotecari que encara surt d'una situació de feblesa. Aquest mes el nombre d'hipoteques contractades, rústiques i urbanes, és de 1.113, xifra que representa un augment d'un 93,6% respecte del mes d'agost del 2013. L'import hipotecat creix considerablement (73,6%) i arriba

a 144 milions d'euros. Una part important de la inversió que fan els consumidors es destina a habitatge. Quant a aquestes hipoteques, a l'agost se'n subscriuen 629 (83,4%) per un import de 56,5 milions d'euros, cosa que representa un increment interanual d'un 66,5%. Tenint en compte els resultats acumulats dels vuit primers mesos de l'any, la variació del nombre d'hipoteques (6.831) respecte del mateix període del 2013 se situa en un -4,3%. Finalment, l'import contractat durant aquests dos quadrimestres és de 947,2 milions d'euros i suposa un creixement interanual d'un 3,2%.

A L'AGOST EL NOMBRE D'HIPOTEQUES CONTRACTADES ÉS DE 1.113, AMB UN AUGMENT D'UN 93,6%.

D'acord amb les dades relatives a les entitats i els establiments financers de crèdit publicades pel Banc d'Espanya, durant el segon trimestre del 2014, l'import dels **crèdits** concedits a les Illes Balears torna a disminuir de manera important, encara que, comparat amb el desplom observat durant el 2013, el del trimestre actual resulta més suau. El total de l'import concedit al conjunt de les administracions públiques, les empreses i les llars és de 35.546 milions d'euros, la qual cosa representa una reducció interanual d'un 6,7%. Com ja suggerien les dades del primer trimestre, el finançament de les administracions públiques -3.157 milions d'euros-, presenta en el segon trimestre d'enguany un augment interanual més perceptible (2,6%). El crèdit al sector públic representa en aquest trimestre el 8,9% del crèdit total de les Balears, una de les proporcions més altes de tota la sèrie històrica i molt superior a la proporció que es manté en el conjunt de l'Estat, on només representa el 6,2% del finançament total. A les Balears, el 91,1% restant -32.388 milions d'euros- correspon a crèdits concedits al sector privat i suposa una minva interanual d'un 7,5%, la qual s'afegeix a la del primer trimestre del 2014 (-8,8%). En el conjunt de l'Estat s'observa en general la mateixa tendència: la dada referida al segon trimestre d'enguany comptabilitza 1,46 bilions d'euros en préstecs concedits al sector públic i al sector privat, xifra que suposa un descens interanual d'un -5,9%, 1,4 punts percentuals per sobre de la taxa del trimestre anterior (-7,3%). En el cas espanyol, es frena dràsticament la important reducció del crèdit a les administracions públiques dels quatre trimestres anteriors (-10,8%) i s'arriba a 90.119 milions d'euros, un 0,4% més

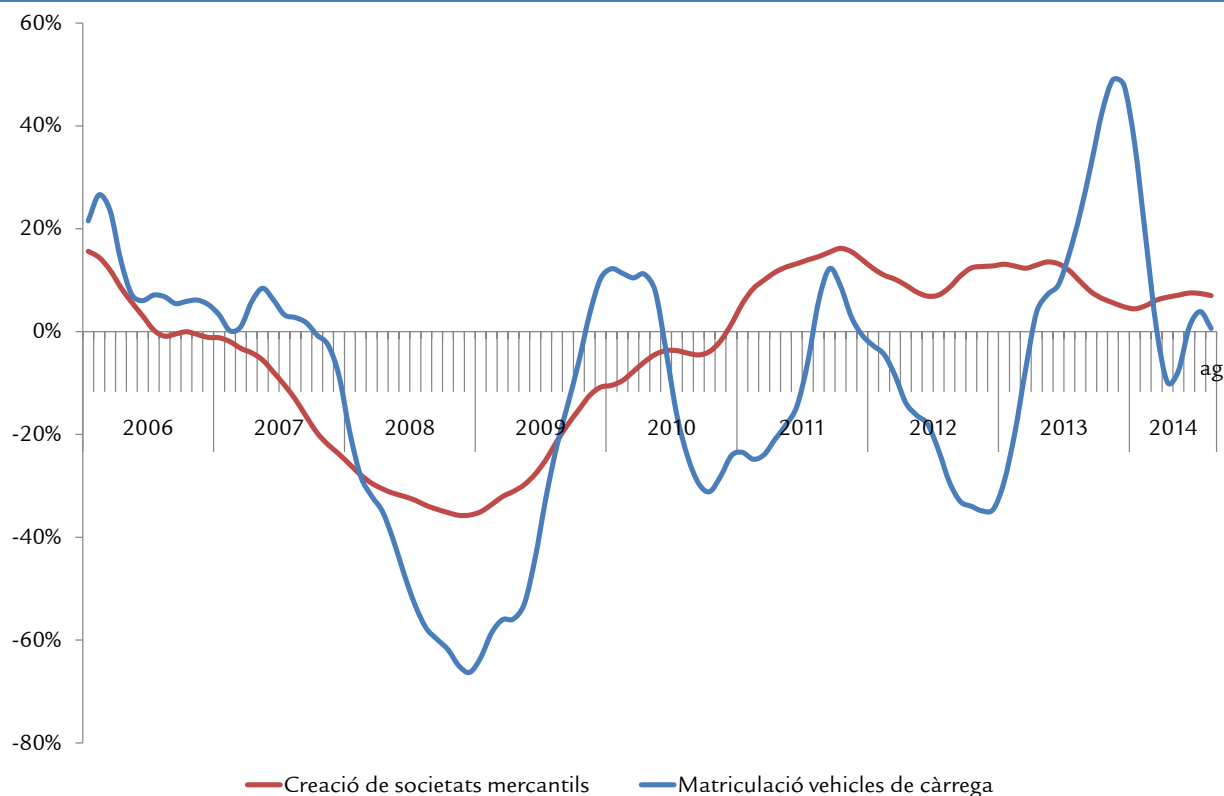
que en el segon trimestre del 2013. El crèdit al sector privat no es recupera i l'import concedit és d'1,37 bilions d'euros, amb una minva d'un 6,3% interanual.

L'IMPORT DELS CRÈDITS CONCEDITS TORNA A REGISTRAR UN DECREIXEMENT IMPORTANT.

En el conjunt de l'Estat espanyol, seguint l'estadística del Banc d'Espanya, el percentatge del finançament destinat a **activitats productives** és cada cop més baix. En el segon trimestre, l'import total és de 694 mil milions d'euros, que suposen una reducció d'un 9,1% en relació amb el mateix trimestre del 2013. Tots els sectors econòmics es ressenten de la reducció del crèdit, encara que, en termes percentuals, destaquen els retrocessos en la construcció (un -13,6% interanual) i en la indústria (un -9,8%). El crèdit al sector primari disminueix un 7,3% interanual, i el destinat a finançar els serveis, que representa gairebé tres quartes parts del total concedit, es redueix un 8,4%. En aquest sector, les activitats més afectades són les immobiliàries i les relatives als transports i les comunicacions, ambdues amb sengles reduccions d'un 18,7%. Les activitats de comerç i d'hostaleria afronten millor l'estretor del crèdit però també registren minves significatives, amb un 5,6% i un 6,2%, respectivament. Finalment, el crèdit per al finançament de serveis de mediació financera es recupera un 3,1% i el d'altres serveis ho fa un 1,0%.

La capacitat d'estalvi d'una economia pot incrementar els recursos destinats a la inversió productiva. L'evolució dels **dipòsits** en entitats de dipòsit, tant a Espanya com a les Illes Balears, segueix una direcció inversa a la dels crèdits. A les Balears, durant el segon trimestre del 2014, els dipòsits sumen 19.911 milions d'euros, xifra que representa, respecte del mateix trimestre del 2013, un augment més moderat (1,5%) que el que s'observà en els trimestres precedents. Concretament, els dipòsits de les administracions públiques, que perden pes i equivalen al 2,6% del total, augmenten un 29,2% i els d'altres sectors residents s'incrementen un 1,0%. A Espanya, el ritme de creixement dels dipòsits, si més no durant aquest segon trimestre, s'equipara al de les Balears. L'import total arriba a 1,22 bilions d'euros i la taxa interanual és de l'1,3%, sis dècimes percentuals superior a la del primer trimestre d'enguany.

Gràfic 19. Variació interanual de la tendència-cicle d'indicadors d'inversió a les Illes Balears

Font: DGT, INE, elaboració pròpia.

Pel que fa a la **matriculació de vehicles de càrrega**, durant el mes d'agost, el darrer amb dades disponibles, s'interromp la tendència a l'alça observada durant el juny i el juliol, i les matriculacions retrocedeixen un 9,0% interanual. Això no obstant, tenint en compte el total acumulat en el període comprès entre el gener i l'agost, la matriculació de camions, furgonetes i altres vehicles de càrrega s'incrementa a les Balears un 1,5% i arriba a 1.450 vehicles.

Durant el segon trimestre de 2014, la **inversió estrangera** a les Illes Balears, si la comparam amb la del primer trimestre d'enguany, augmenta gairebé una quarta part (24,6%) i l'import total arriba a 55,6 milions d'euros. En canvi, la comparació en termes interanuals reflecteix una reducció bastant significativa (-87,4%), fonamentalment perquè l'import de les inversions del segon trimestre del 2013 va ser excepcionalment elevat (442,7 milions). Considerant la suma dels dos primers trimestres, la inversió, respecte del mateix període de l'any passat, també cau un 85,5%. Pràcticament dues terceres parts (65,4%) de tota la inversió del segon trimestre es destina a activitats del sector immobiliari, com ara la promoció immobiliària i la construcció d'edificis (35,1%) i la compravenda o lloguer de béns immobiliaris per compte propi (25,7%). Aproximadament una quarta part de la inversió (25,4%) es destina a activitats vinculades al sector turístic (serveis d'allotjament, agències de viatges i operadors turístics...). Finalment, la inversió en la resta de sectors és relativament molt menor. El capital invertit

és majoritàriament de procedència alemanya (el 32,1% del total), dels Països Baixos (24,3%), del Regne Unit (12,2%) i, finalment, dels Estats Units d'Amèrica (11,4%).

A Espanya, l'import de les inversions estrangeres en el segon trimestre d'enguany també disminueix i és de gairebé 2.219 milions d'euros, un 48,1% menys que en el mateix període de l'any 2013. Comparant els imports acumulats durant els primers semestres d'enguany i de l'any passat, la inversió es redueix una tercera part (-33,0%). Durant aquest període els sectors econòmics destinataris de les inversions són principalment les activitats immobiliàries, especialment la compravenda i el lloguer d'immobles (19,1%), els serveis de comerç a l'engròs i de mediació comercial (8,9%), les activitats auxiliars dels serveis financers (7,9%) i els serveis d'inversió col·lectiva i altres serveis financers (7,5%).

Finalment, les **inversions espanyoles a l'estranger** sumen aquest segon trimestre 1.326 milions d'euros —bàsicament concentrades en serveis financers de mediació monetària (29,1%), en extracció de petroli cru (19,3%) i en producció d'alumini (8,2%)— i representen una reducció interanual d'un 64,3%. Tenint en compte la inversió exterior del primer semestre, la minva respecte del mateix semestre del 2013 és d'un 7,4%. Durant aquest mateix període, la inversió de les Illes Balears a l'exterior és pràcticament inapreciable (0,18 milions d'euros).

V. MEDI AMBIENT

Introducció

El 17 d'agost del 2014 entrà en vigor la Convenció de les Nacions Unides sobre la legislació dels usos dels cursos d'aigua internacionals per a fins diferents de la navegació. Aquest acord és necessari atès que el consum d'aigua creix a un ritme superior al de la població. Així, es preveu que el 2050 la demanda mundial d'aigua augmenti un 55% respecte del nivell actual, a causa, sobretot, de la creixent demanda de la indústria, la generació tèrmica (increment de centrals de carbó i gas), l'agricultura i l'ús domèstic. Cal destacar que només el 0,25% de l'aigua del planeta és potable i la majoria es concentra en glacials. La importància de les infraestructures aquíferes pren rellevància si es té en compte que 768 milions de persones no tenen accés a fonts millorades d'aigua i 2.500 milions no disposen de serveis millorats de sanejament.

El Dia Mundial de l'Aigua declarat per les Nacions Unides és el dia 22 de març. El 2014 el lema ha estat "Aigua i energia", per promoure la creació de les polítiques necessàries perquè l'aigua i l'energia sostenible estiguin a l'abast de tothom. Aigua i energia són dependents una de l'altra. D'una banda, la generació i la transmissió d'energia requereixen recursos hídrics, per exemple les fonts hidroelèctriques, nuclears i tèrmiques. L'Agència Internacional de l'Energia calcula que el 2010 es varen extreure 583.000 milions de metres cúbics d'aigua per produir energia i que el 2035 augmentarien un 20%. D'una altra, aproximadament el 8% de la generació d'energia global s'usa per a l'extracció, el tractament i el transport d'aigua als consumidors. Per tant, és imprescindible coordinar i planificar ambdós sectors, i també investigar per aconseguir més eficiència en l'ús de l'aigua i l'energia. De fet, l'escassetat d'aquest recurs pot marcar la reconversió de la indústria i condicionar l'agricultura i el turisme.

La petjada hídrica, un indicador que avalua el consum

d'aigua, té en compte els consums directes i indirectes d'aigua necessaris per produir un article. Segons la perspectiva considerada, es distingeixen diferents tipus d'indicadors. La petjada hídrica verda es refereix als consums associats a la humitat del sòl i les precipitacions, mentre que la petjada hídrica blava avalua el consum pres de rius, llacs i aquífers. D'altra banda, l'aigua gris dona una mesura de l'impacte sobre la qualitat de l'aigua, comparant la càrrega contaminant amb els estàndards ambientals. Espanya és el país més àrid de la Unió Europea i el cinquè del món amb petjada hídrica més elevada, 2.461 metres cúbics d'aigua per persona. Cal tenir en compte que la mitjana mundial entre els anys 1996 i 2005 és de 1.385 metres cúbics. L'agricultura espanyola és el principal consumidor d'aigua blava i verda. Aquest sector, que representà el 2,3% del PIB el 2009 i usà el 4,3% de la força laboral, empra el 85% del total de la petjada hídrica. Quant a la indústria, consumeix el 7% de l'aigua, contribueix en un 14% al PIB i ocupa el 16% de la població activa.

El mes de juliol del 2013 el Consell Balear de l'Aigua aprovà el nou Pla Hidrològic de les Illes Balears (PHIB) com a instrument d'ordenació dels recursos hídrics, el qual fou publicat mitjançant el Reial decret 684/2013, de 6 de setembre (BOE de 7 de setembre de 2013). Aquest Pla preveu una inversió de fins a 2.670 milions d'euros fins a l'any 2027, destinats preferentment a la reforma i l'ampliació de les depuradores, a les pèrdues d'aigua de la xarxa i a les dessalinitzadores de Ciutadella i Santa Eulàlia.

En aquest apartat de medi ambient, es tracta d'alguns dels indicadors que fan referència al cicle integral de l'aigua per a les Illes Balears i la seva relació amb l'economia: reserves hídriques, dessalinització d'aigua marina, subministrament i consum d'aigua, depuració d'aigües residuals, llots de les EDAR, qualitat dels recursos hídrics, eficiència energètica, cànon de sanejament i cost de l'aigua.

Taula 43. El cicle integral de l'aigua a les Illes Balears: indicadors bàsics

	Reserves hídriques ¹ (%)		Dessalatge ² (hm ³)		Subministrament (hm ³)		Consum urbà (hm ³)			Depuració (hm ³)		Llots EDAR (tn)	
	set. 2014	% var. interan.	2013	% var. interan.	2012	% var. interan.	2012	% var. interan.	Rendiment ³ (%)	2013	% var. interan.	2013	% var. interan.
Mallorca	48%	-7,7%	2,3	-32,8%	100,1	-2,6%	73,9	-1,9%	74%	73,41	3,6%	65.829,6	7,1%
Menorca	57%	9,6%	..	..	11,9	-2,4%	8,3	-1,8%	70%	6,94	-7,1%	7.207,8	-13,1%
Eivissa	37%	-19,6%	6,6	0,7%	17,7	4,8%	12,6	2,6%	71%	13,22	-1,7%	11.964,9	-14,2%
Formentera	..	..	0,6	314,3%	0,6	3,6%	0,5	3,2%	90%	0,45	-0,4%	1.224,0	51,1%
Illes Balears	48%	-5,9%	9,5	-6,4%	130,3	-1,6%	95,3	-1,3%	73%	94,01	1,9%	86.226,3	2,0%

Font: Direcció General de Recursos Hídrics; ABAQUA; Emaya; Calvià 2000; Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar; Aguas Son Tovell SA (Manacor); Ajuntament de Manacor; Empresa Municipal de Serveis SA (Alcúdia).

Notes: (..) Dades no disponibles. (1) Mitjana ponderada. (2) Dessaladores corresponents a ABAQUA. (3) El rendiment expressa el percentatge d'aigua subministrada a la xarxa que s'ha comptabilitzat o registrat com a consum. Es tracta, per tant, d'un indicador d'eficiència de la xarxa. El percentatge restant poden ser pèrdues reals (avaries, fugues,...) o pèrdues aparents (errors de mesura, aigua no registrada,...).

El cicle integral de l'aigua comprèn des de la captació, el transport, la potabilització i el tractament de l'aigua recollida del medi natural fins a la distribució i la posterior recollida i depuració per retornar-la al medi. El darrer pas del cicle de l'aigua és el tractament final dels llots acumulats en les basses de les depuradores. La sostenibilitat del cicle de l'aigua requereix captar del medi ambient el mínim volum d'aigua i tornar-lo a la natura almenys en les mateixes condicions. En la taula 43 es recullen sintèticament les darreres dades disponibles d'alguns indicadors bàsics de les distintes fases del cicle integral de l'aigua a les Illes Balears.

L'esborrany del Pla Hidrològic de les Illes Balears 2015-2021, tal com fa el pla actual, dona importància a l'ús de les aigües no convencionals (reutilització d'aigües residuals depurades i dessalinització d'aigua de mar), a les mesures de gestió de la demanda, com ara l'estalvi en el consum d'aigua tant amb fins agrícoles com d'abastament, i a l'aprofitament marginal d'aigües superficials. També planteja la necessitat de recuperar els sistemes tradicionals d'aprofitament de l'aigua de pluja, adaptant-se a les tecnologies actuals i considerant la pluja com un recurs, encara que l'aprofitament sigui difícilment quantificable. Sense aquests recursos no seria possible la satisfacció futura de les necessitats d'aigua potable ni el bon estat de les masses d'aigua continentals i costaneres.

Reserves hídriques

L'agost del 2014 la mitjana de les reserves hídriques a les Illes Balears és del 48%, un punt menys que l'agost del 2013. El setembre del 2014 es repeteix la mateixa proporció, el 48%, tot i que aquesta vegada representa 6 punts percentuals menys que les reserves del setembre de l'any anterior. Per illes, a Mallorca al mes d'agost es mantenen els nivells interanuals d'aigua subterrània al voltant de la meitat de la capacitat total, com l'agost del 2013. En canvi, en aquesta

illa les reserves del mes de setembre d'enguany estan al 48%, vuit punts percentuals per davall d'un any ençà. A Menorca al setembre la capacitat està al 57% i augmenta deu punts percentuals respecte del mateix període de l'any anterior. Eivissa és l'illa més afectada per la manca de pluges aquest darrer any i hi consten unes reserves hídriques del 24% el mes d'agost (20 p. p. menys en termes interanuals), si bé al setembre s'han recuperat fins a arribar al 37%.

L'AGOST I EL SETEMBRE DEL 2014 LES RESERVES HÍDRIQUES DE LES ILLES BALEARS ESTAN EN EL 48%.

Dessalinització d'aigua marina

El 70% de la Terra està coberta d'aigua, però el 97,5% és aigua salada. Només el 0,3% del total d'aigua correspon a llacs i rius; la resta es troba a glacials, neus perpètuas o zones subterrànies. La dessalinització d'aigües salobres o marines és una alternativa per produir aigua potable a zones deficitàries. Així, Espanya té una capacitat de dessalinització de 3,32 hectòmetres cúbics per dia. Destaca Andalusia, que és la comunitat autònoma amb més capacitat (0,76 hm³/dia), seguida de València (0,71 hm³/dia), les Canàries (0,67 hm³/dia), Múrcia (0,45 hm³/dia), Catalunya (0,38 hm³/dia) i, en cinquena posició, les Illes Balears (0,19 hm³/dia). A les Balears, considerant totes les estacions dessalinitzadores d'aigua marina, l'any 2013 es produeix una disminució del volum d'aigua dessalinitzada respecte de l'any anterior (un -6,4%). La reducció correspon únicament a les estacions de Mallorca (-32,8%), ja que a Eivissa augmenta un 0,7% i a Formentera es registra un increment de l'aigua dessalinitzada d'un 314,3%. Tot plegat fa que el volum d'aigua dessalinitzada l'any 2013 arribi a 9,5 hectòmetres cúbics a les Illes Balears, la major part de la qual es dessalinitza a Eivissa (6,6 hm³), seguida de Mallorca (2,3 hm³) i de Formentera (0,6 hm³). El 2012 la producció d'aigua dessalinitzada per al total de les illes fou de 10,1 hectòmetres cúbics. Cal comentar que a

Menorca no hi ha cap estació dessalinitzadora. En el primer trimestre del 2014 la producció de les dessalinitzadores de les Balears és d'1,8 hectòmetres cúbics, i en el segon trimestre, de 2,7 hectòmetres cúbics, dades que s'incrementen substancialment en plena temporada turística. Així la dessalinització en el tercer trimestre d'enguany és de 4,5 hectòmetres cúbics. La producció acumulada el 2014 fins al mes de setembre arriba a un total de 8,8 hectòmetres cúbics, que per estacions dessalinitzadores es reparteix de la manera següent: a Formentera, 0,6 hm³; a Eivissa, 2,4 hm³; a Sant Antoni, 3,1 hm³; a Badia de Palma, 2,4 hm³; a Alcúdia, 0,3 hm³, i a Andratx, 0,02 hm³.

Segons l'Agència Balear de l'Aigua i de la Qualitat Ambiental (ABAQUA), actualment les dessalinitzadores de les Illes Balears tenen una producció teòrica anual de 55,59 hectòmetres cúbics d'aigua dessalinitzada a l'any.

EL 2013 EL VOLUM D'AIGUA DESSALINITZADA A MALLORCA ES REDUÍ UNA TERCERA PART I A FORMENTERA ES MULTIPLICÀ PER QUATRE.

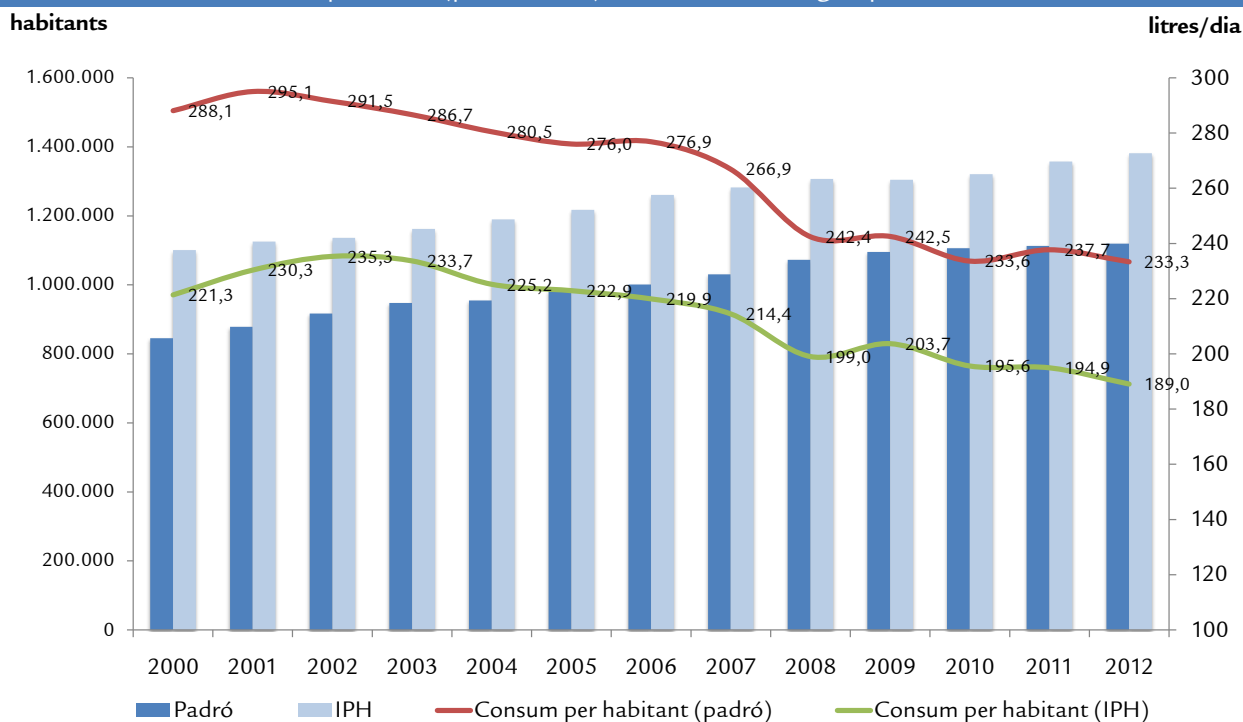
Qualitat dels recursos hídrics

L'esborrany de la memòria del Pla Hidrològic de les Illes Balears 2015-2021 exposa la valoració de l'estat de les masses d'aigua: superficials, subterrànies i costaneres. Se'n pot veure el detall a l'adreça següent: <<http://www.caib.es/sacmicrofront/archivopub.do?ctrl=MCRST259ZI179672&id=179672>>.

Consum d'aigua

Durant el 2012 es varen subministrar a la xarxa 130,3 hectòmetres cúbics d'aigua per a usos urbans (un 1,6% menys que el 2011) i es varen consumir 95,3 hectòmetres cúbics (un 1,3% menys que l'any anterior). El rendiment o eficiència de la xarxa (diferència entre l'aigua subministrada i l'aigua registrada) és del 73% per al conjunt de les Balears, encara que amb diferències entre illes. A Formentera, l'aigua no registrada, per pèrdues reals o aparents, equival al 10% del total de l'aigua subministrada a la xarxa, mentre que en el cas de Mallorca arriba al 26%. A Eivissa el percentatge se situa en el 29%, i a Menorca, en el 30%.

Gràfic 20. Evolució de la població (padró i IPH) i del consum d'aigua per habitant

Font: Ibestat i Direcció general de Recursos Hídrics.

Tal com es pot veure en el gràfic adjunt, els darrers dotze anys es produeix una evolució a la baixa del consum d'aigua. L'any 2010 presentà una xifra similar a la de l'any 2001 (94,6 hm³) i el màxim d'aquest període té lloc l'any 2006, amb un consum de 101,2 hectòmetres cúbics. El consum d'aigua per habitant, considerant les dades del padró, se situa l'any 2012 en 233,3 litres per dia, mentre que el 2000 era de 288,1 litres per dia. En canvi, considerant la càrrega

demogràfica real que proporciona l'IPH de les Illes Balears, el consum d'aigua per habitant se situaria el 2012 en 189,0 litres per dia, mentre que el 2000 va ser de 221,3 litres per dia i persona.

EL 2012 A LES ILLES BALEARS EL CONSUM D'AIGUA PER HABITANT FOU DE 233,3 LITRES PER DIA (HABITANTS SEGONS EL PADRÓ) I DE 189,0 LITRES PER DIA (HABITANTS SEGONS L'IPH).

Taula 44. El tractament d'aigües residuals a les Illes Balears: magnituds principals

	Dades de població		Disseny de les instal·lacions				Volums tractats (m³)		Consum elèctric (MWh)	
	Padró (1/1/2013)	IPH 2013 ¹ (p)	Habitants equivalents ²	Ràtio h.e./padró	Ràtio h.e./IPH	Capacitat: Cabal diari mitjà (m³)	Volum diari mitjà 2013	% sobre capacitat	Bombeig + depuració 2013 ³	% sobre total de les Illes Balears (p)
Mallorca	864.763	1.061.971	1.987.030	2,30	1,87	305.522	203.167	66,5%	61.945	1,4%
Menorca	95.183	123.848	266.841	2,80	2,15	44.865	19.007	42,4%	5.593	1,3%
Eivissa	140.354	211.106	255.110	1,82	1,35	48.538	36.211	74,6%	8.991	1,1%
Formentera	11.374		30.260	2,66		3.560	1.221	34,3%	856	6,3%
Illes Balears	1.111.674	1.396.925	2.539.241	2,28	1,82	402.485	259.606	64,5%	77.385	1,4%

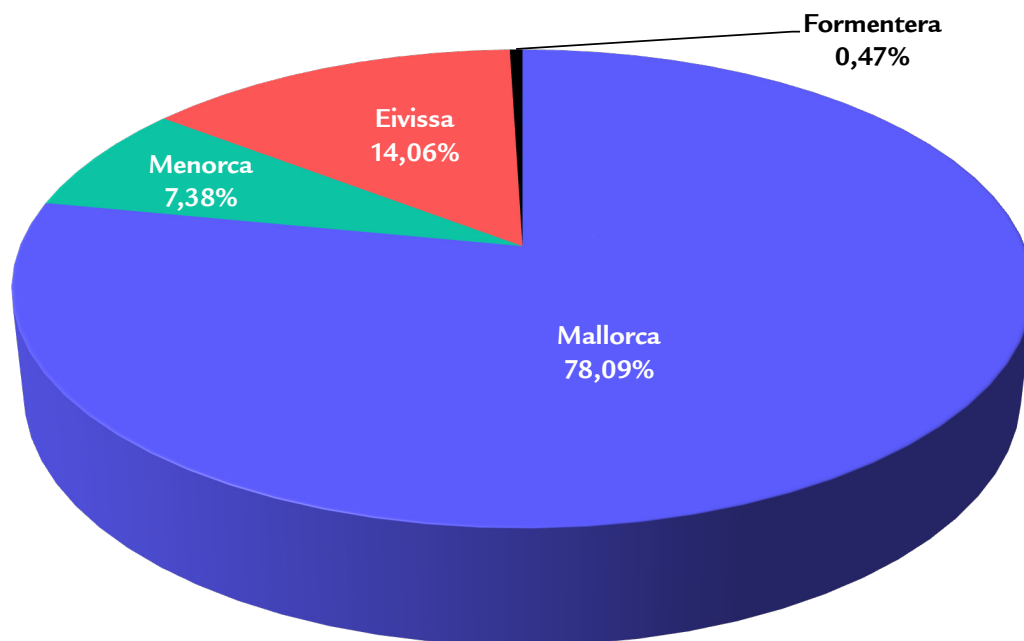
Font: Ibestat; ABAQUA; Emya; Calvià 2000; Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar; Aguas Son Tovell SA (Manacor); Ajuntament de Manacor; Empresa Municipal de Serveis SA (Alcúdia).

Notes: (p) Dades provisionals. (...) Dades no disponibles. (1) L'indicador de pressió humana (IPH) calcula la càrrega demogràfica diària a nivell d'illa (les dades d'Eivissa i Formentera es mostren conjuntament); aquí s'ha emprat la mitjana de tots els valors diaris de l'any 2013. (2) L'habitant equivalent és un patró de mesura de la contaminació biodegradable present a les aigües residuals que relaciona els cabals i la seva qualitat i permet comparar càrregues contaminants de distinta naturalesa i origen. (3) Del total del consum elèctric de les depuradores cal tenir en compte que l'EDAR Palma 1 d'Emya autoprodueix 10.111,73 MWh.

De les 93 estacions depuradores d'aigües residuals (EDAR) en funcionament durant el 2013 a les Illes Balears, 83 estan gestionades per l'ABAQUA. D'aquestes, 58 estan ubicades a Mallorca, 13 a Menorca, 11 a Eivissa i 1 a Formentera. La resta d'estacions depuradores estan gestionades per ajuntaments, altres societats o empreses municipals: dues per EMAYA (Palma), quatre per Calvià 2000, una per Aigües Son Tovell, SA (Manacor), una per la SAM (Manacor), una per l'Empresa Municipal de Serveis, SA, d'Alcúdia, i una altra per Bellver Empresa Municipal, SA, de Sant Llorenç des Cardassar. A les Balears, es depuren pràcticament totes

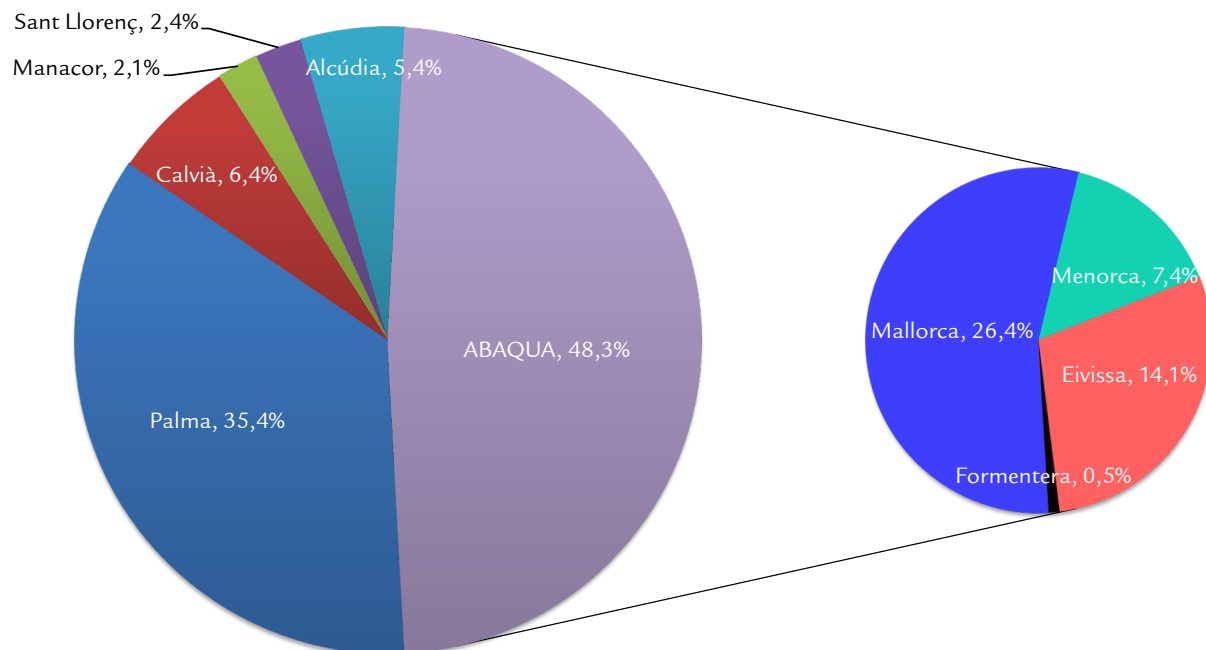
les aigües residuals procedents de nuclis de població. La població de les Illes Balears el 2013 és d'1.111.674 habitants segons el padró i d'1.396.925 habitants segons l'indicador de pressió humana. Els mesos d'estiu és quan les EDAR tracten més aigües residuals, atès l'increment de la població pel turisme. Les EDAR han de tenir una capacitat de càrrega que cobreixi aquestes puntes. Durant el 2013 el volum diari mitjà, 259.606 metres cúbics, va representar el 64,5% de la capacitat total de les EDAR de les Illes Balears i es depuraren 94,0 hectòmetres cúbics d'aigües residuals (un 1,9% més que durant el 2012).

Gràfic 21. Distribució de les aigües residuals tractades per illes: 2013

Font: ABAQUA, Calvià 2000, Emya, Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar; Ajuntament de Manacor; Aguas Son Tovell SA (Manacor); Empresa Municipal de Serveis SA (Alcúdia).

Gràfic 22. Distribució de les aigües residuals tractades per gestors: 2013

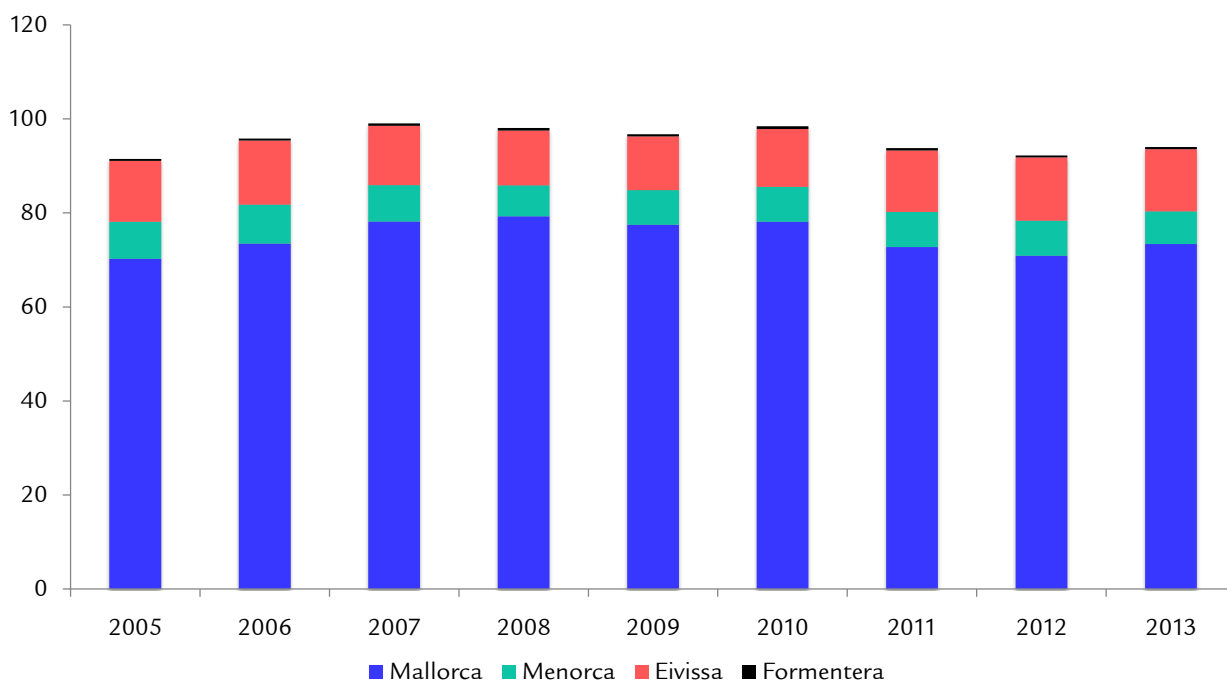

Font: ABAQUA, Calvià 2000, Emaya, Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar; Ajuntament de Manacor; Aguas Son Tovell SA (Manacor); Empresa Municipal de Serveis SA (Alcúdia).

Del total d'aigües residuals depurades a les Illes Balears el 2013, el 78,1% correspon a l'illa de Mallorca, el 14,1% a Eivissa, el 7,4% a Menorca i, finalment, el 0,5% a Formentera.

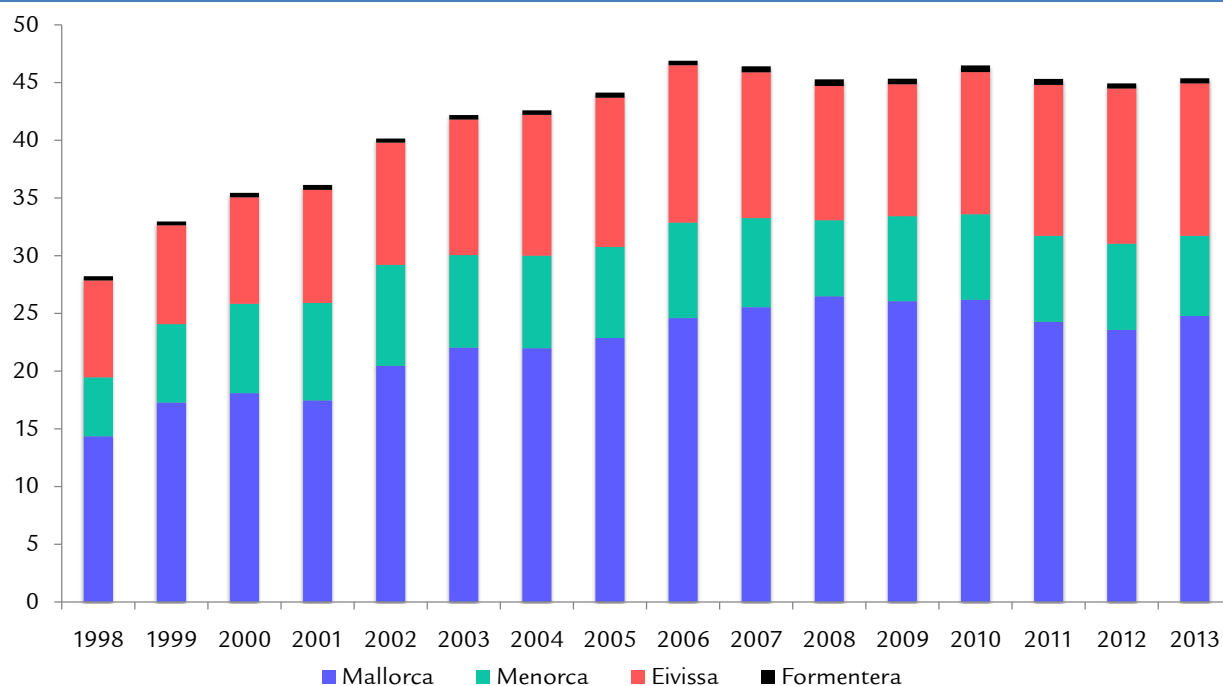
Les dues estacions depuradores de la capital tractaren el 35,4% de totes les aigües residuals de les Illes Balears.

Gràfic 23. Evolució del volum d'aigües residuals tractades a les Illes Balears (hm³)

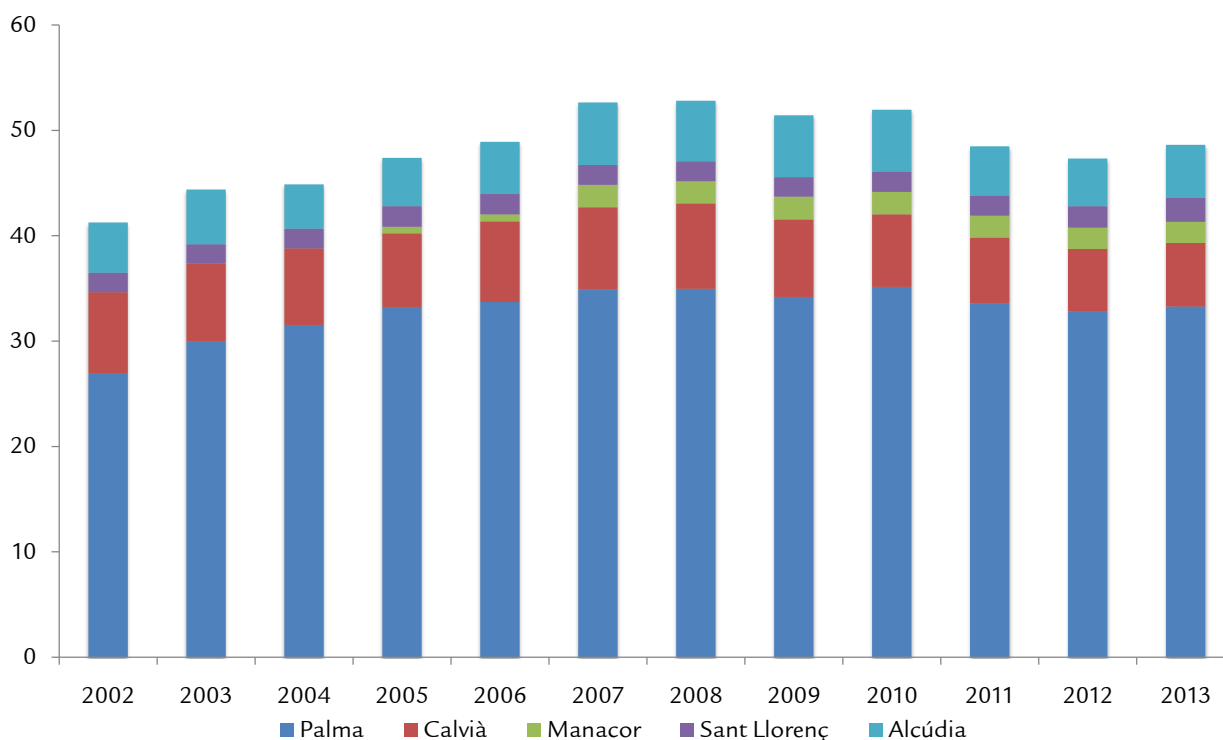
Font: ABAQUA, Calvià 2000, Emaya, Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar; Aguas Son Tovell SA (Manacor); Ajuntament de Manacor; Empresa Municipal de Serveis SA (Alcúdia).

Gràfic 24. Volum d'aigües residuals tractades: instal·lacions de l'ABAQUA (hm³)

Font: ABAQUA.

Gràfic 25. Volum d'aigües residuals tractades: instal·lacions municipals (hm³)

Font: Calvià 2000, EMAYA, Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar; Aguas Son Tovell SA (Manacor); Ajuntament de Manacor; Empresa Municipal de Serveis SA (Alcúdia).

Els darrers nou anys es manté el nivell del cabal depurat. L'evolució del cabal depurat el 2013 respecte del 2012 presenta un increment d'un 1,9% i s'observen diferències sensibles segons l'illa. D'una banda, es redueix el volum tractat a Menorca (un -7,1% interanual), a Eivissa (-1,7%) i

a Formentera (-0,4%), mentre que s'incrementa a Mallorca (un 5,2% més pel que fa a les depuradores gestionades per l'ABAQUA i un 2,8% a la resta).

EL 2013 ES DEPURAREN 94 HECTÒMETRES CÚBICS D'AIGÜES RESIDUALS.

Taula 45. Evolució dels cabals d'aigües residuals tractats a les Illes Balears (hm³)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	% var. 2013/12
Mallorca	70,25	73,51	78,18	79,29	77,49	78,14	72,76	70,88	73,41	3,57%
Menorca	7,89	8,28	7,72	6,59	7,36	7,41	7,44	7,47	6,94	-7,10%
Eivissa	12,93	13,62	12,63	11,63	11,43	12,31	13,08	13,45	13,22	-1,73%
Formentera	0,44	0,40	0,53	0,57	0,48	0,58	0,51	0,45	0,45	-0,44%
Illes Balears	91,51	95,81	99,05	98,09	96,76	98,44	93,80	92,25	94,01	1,91%

Font: ABAQUA; Emaya; Calvià 2000; Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar; Aguas Son Tovell SA (Manacor); Ajuntament de Manacor; Empresa Municipal de Serveis SA (Alcúdia).

Taula 46. Evolució dels cabals d'aigües residuals tractats segons el gestor de les instal·lacions (hm³)

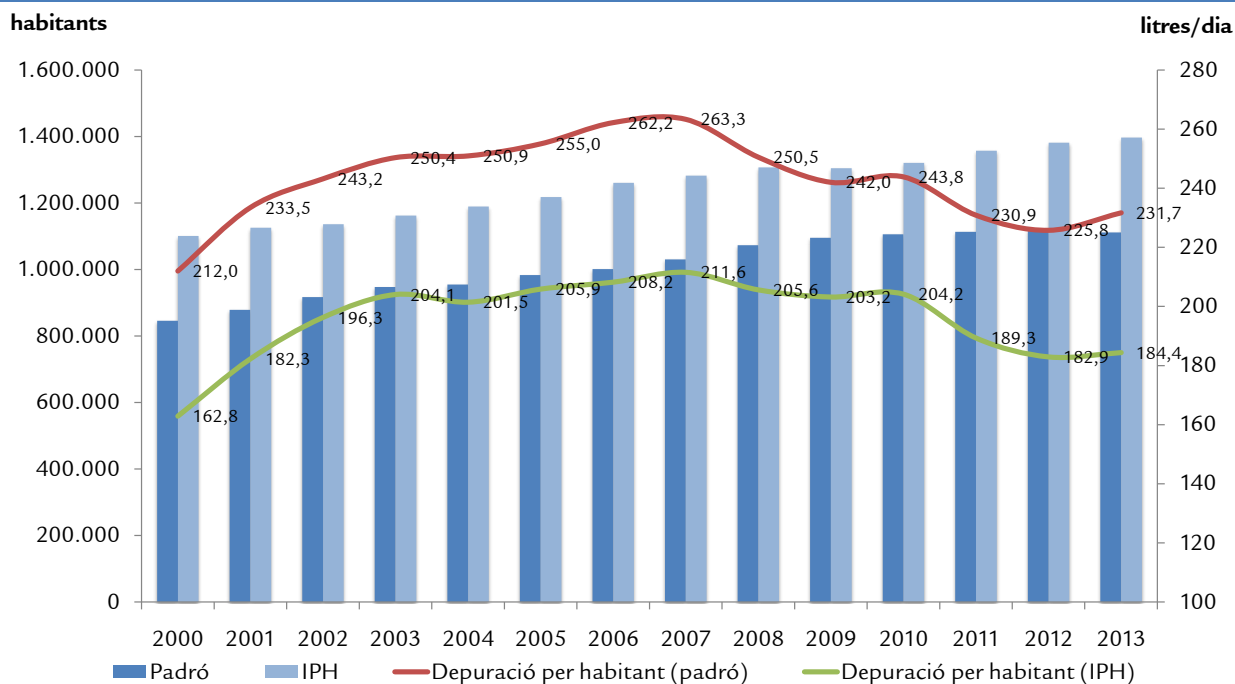
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	% var. 2013/12
EDAR gestionades per l'ABAQUA										
Mallorca	22,86	24,59	25,54	26,47	26,06	26,18	24,27	23,56	24,78	5,17%
Menorca	7,89	8,28	7,72	6,59	7,36	7,41	7,44	7,47	6,94	-7,10%
Eivissa	12,93	13,62	12,63	11,63	11,43	12,31	13,08	13,45	13,22	-1,73%
Formentera	0,44	0,40	0,53	0,57	0,48	0,58	0,51	0,45	0,45	-0,44%
Total EDAR ABAQUA	44,12	46,90	46,41	45,27	45,33	46,48	45,31	44,93	45,38	1,01%
EDAR gestionades pels municipis										
Palma	33,24	33,71	34,91	34,97	34,20	35,15	33,56	32,79	33,28	1,51%
Calvià	6,98	7,65	7,78	8,09	7,35	6,88	6,26	5,95	6,03	1,34%
Manacor	0,63	0,67	2,14	2,12	2,16	2,13	2,10	2,04	2,01	-1,76%
Sant Llorenç des Cardassar	1,96	1,93	1,89	1,88	1,84	1,93	1,90	2,02	2,27	12,39%
Alcúdia	4,58	4,95	5,92	5,76	5,88	5,88	4,68	4,52	5,04	11,57%
Total EDAR municipals	47,39	48,91	52,65	52,82	51,43	51,96	48,49	47,32	48,63	2,77%
Total Illes Balears	91,51	95,81	99,05	98,09	96,76	98,44	93,80	92,25	94,01	1,91%

Font: ABAQUA; Emaya; Calvià 2000; Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar; Ajuntament de Manacor; Aguas Son Tovell SA (Manacor); Empresa Municipal de Serveis SA (Alcúdia).

Una part de l'aigua depurada, després del tractament a les EDAR, és utilitzada per regar finques agrícoles, camps de golf, parcs i jardins, i hotels i agroturismes, i també per netejar carrers. En l'esborrany de la memòria del Pla Hidrològic de les Illes Balears 2015-2021 es calcula que el percentatge

d'aigua reutilitzada per regar després del tractament de les depuradores representa aproximadament el 25%. El volum s'estima que arriba a 24,5 hectòmetres cúbics i està en projecte que s'incrementi en 11,5 hectòmetres cúbics més.

Gràfic 26. Evolució de la població (padró i IPH) i de la depuració d'aigua per habitant

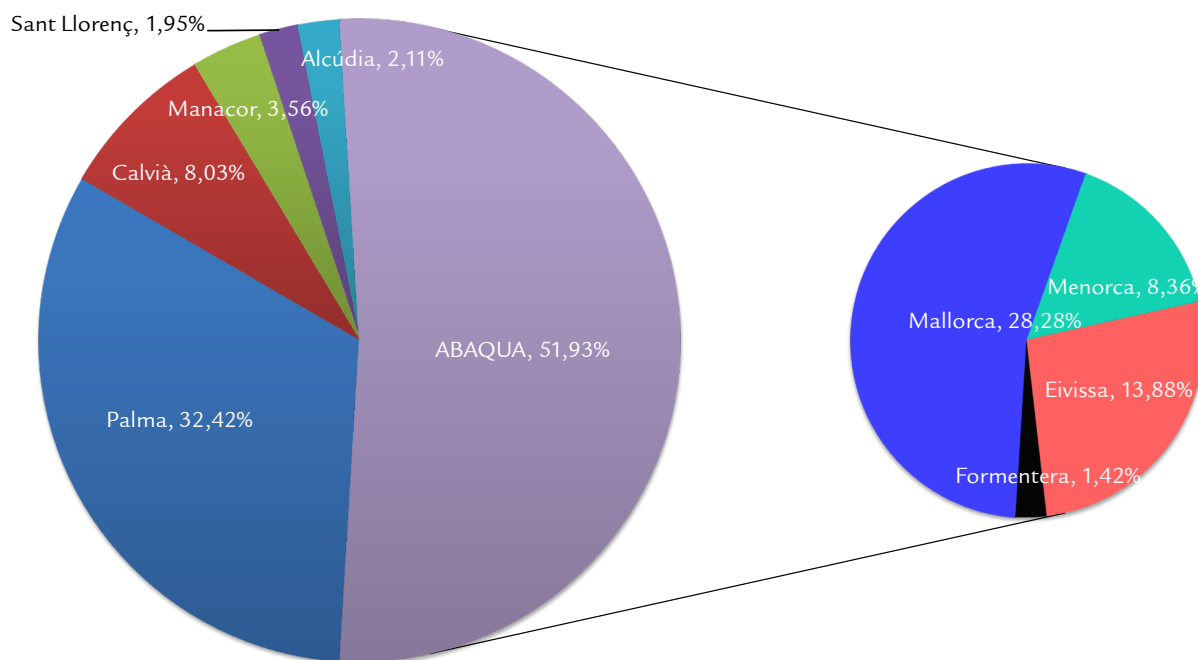
Font: Ibestat, ABAQUA, Calvià 2000; Emaya; ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar; Aigües Son Tovell SA (Manacor); ajuntament de Manacor; Empresa Municipal de Serveis SA (Alcúdia).

El màxim de la depuració d'aigua per habitant en els darrers tretze anys s'assolí l'any 2007 (263,3 l/dia segons el padró i 211,6 l/dia segon l'IPH). La depuració d'aigua per habitant, considerant les dades del padró, se situa l'any 2013 en 231,7 litres per dia, mentre que el 2000 era de 212,0 litres per dia. En canvi, considerant la càrrega demogràfica

real que proporciona l'IPH de les Illes Balears, la depuració d'aigua per habitant se situaria el 2013 en 184,4 litres per dia, mentre que el 2000 va ser de 162,8 litres per dia.

Llots de les EDAR

Gràfic 27. Distribució dels llots de les EDAR per centres gestors (2013)

Font: ABAQUA, Calvià 2000, Emaya, Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar; Ajuntament de Manacor; Aguas Son Tovell SA (Manacor); Empresa Municipal de Serveis SA (Alcúdia).

Del total de llots de les EDAR a les Illes Balears el 2013 (86.226 tones), el 76,3% correspon a l'illa de Mallorca, el 13,9% a Eivissa, el 8,4% a Menorca i, finalment, l'1,4% a Formentera. Les dues estacions depuradores de la capital recullen el 32,4% dels llots de les Illes Balears, xifra que representa el 42,5% del total dels llots de Mallorca. La variació interanual de l'any 2013 respecte del 2012 va ser d'un 2,2%. La destinació dels llots és diversa: metanització (biogàs), assecatge solar i posterior valorització energètica, compostatge o farratges. En el cas de Mallorca, les estacions depuradores d'aigües residuals duen els fangs majoritàriament a TIRME, llevat de les de Palma, que es transporten a l'EDAR1 d'EMAYA.

Eficiència energètica en el tractament de l'aigua

Segons l'ONU, tal com s'ha comentat en la introducció, el 8% de la generació energètica mundial s'utilitza per al bombeig, el transport i el tractament hídric. Alhora, una part de la producció energètica es genera emprant els recursos hídrics, com ara l'energia hidroelèctrica. Del total d'aigua dolça en el món, el 71% està destinat a irrigació, el 20% a la indústria i el 10% restant al consum humà. De l'aigua destinada a la indústria, tres quartes parts s'utilitzen per a la producció d'energia. Des del punt de vista econòmic, és

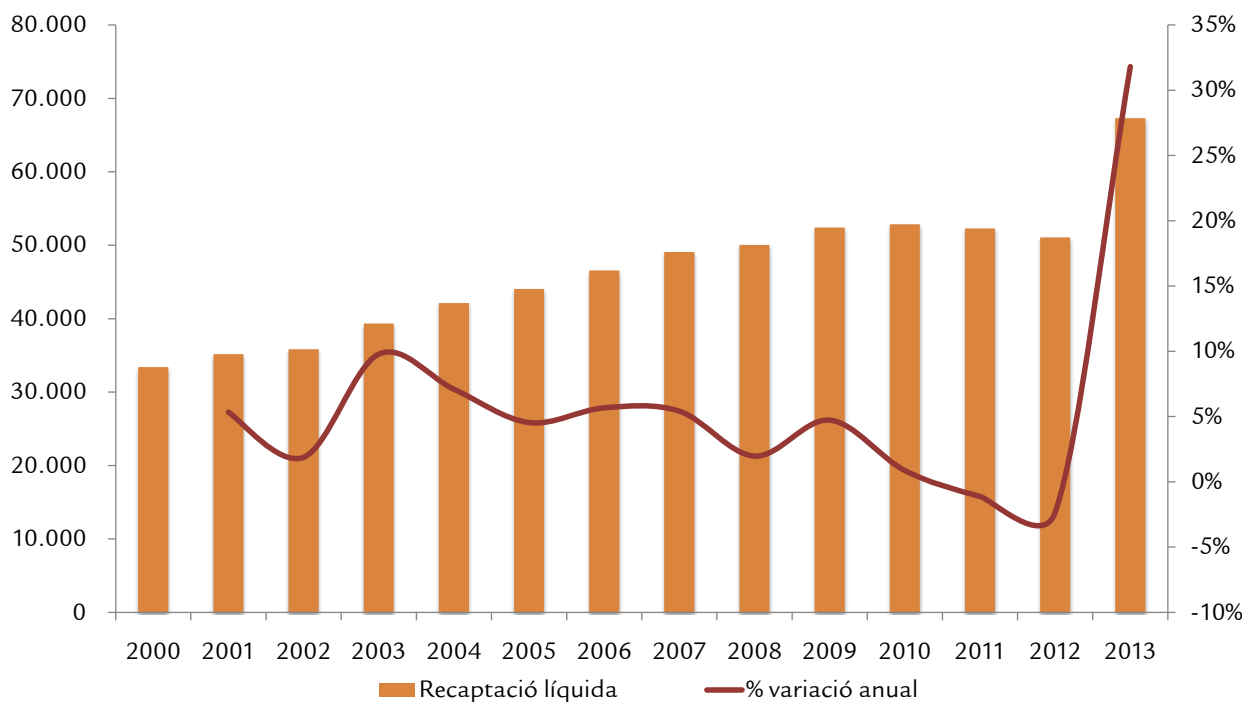
important la relació entre l'aigua i l'energia, concretament la relació entre l'aigua i el consum d'energia necessari per transportar-la, potabilitzar-la i sanejar-la amb vista a la seva optimització. Cada etapa del "cicle artificial de l'aigua", des de la captació fins a l'abocament, representa una despesa energètica considerable i això, en un context de lluita contra el canvi climàtic i de previsió d'eventuals situacions d'estrès hídric, planteja la necessitat de racionalitzar conjuntament els consums d'aigua i d'energia.

Durant el 2013, l'energia consumida per les EDAR en el bombeig i la depuració d'aigües residuals fou de 77.385,1 megawatts, és a dir, 0,82 kilowatts per hora per cada metre cúbic d'aigua depurada. Aquesta quantitat representa l'1,4% del total de l'energia consumida a les Illes Balears el mateix any. Cal esmentar el cas de Formentera, on l'energia consumida per a la depuració de l'aigua representa el 6,3% del total de l'energia consumida a l'illa.

El 2013 ES CONSUMEIXEN 0,82 KILOWATTS PER CADA METRE CÚBIC D'AIGUA DEPURADA.

Cànon de sanejament

Gràfic 28. Evolució de la recaptació del cànon de sanejament (milers d'euros)

Font: Conselleria d'Hisenda i Pressuposts.

El cànon de sanejament és un tribut indirecte i real que grava la producció o l'abocament d'aigües residuals a través del consum d'aigua de qualsevol procedència. Amb la recaptació del cànon es financen les despeses d'explotació i de manteniment de les instal·lacions de tractament i depuració d'aigües residuals. D'ençà que es va crear aquest cànon el 1991, la recaptació ha seguit una tendència creixent, si bé l'augment més significatiu es produeix el 2013 respecte del 2012, amb una creixement d'un 31,8%. La causa principal es troba en el canvi normatiu que incrementa els tipus impositius per aplicació de la Llei 8/2013, de 23 de desembre, de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i també per l'augment de l'activitat turística. Així, el 2000 es recaptaren 33,4 milions d'euros i el 2013 es duplica aquest import, atès que s'arriba a 67,3 milions d'euros.

ENTRE EL 2012 I EL 2013 LA RECAPTACIÓ DEL CÀNON DE SANEJAMENT S'INCREMENTA UN 31,8%.

Cost de l'aigua

Segons l'Enquesta sobre el subministrament i sanejament de l'aigua de l'INE, el cost unitari de l'aigua es defineix com un quocient en què el numerador està format pels imports abonats pel subministrament d'aigua més els imports abonats en concepte de clavegueram, depuració i cànon de sanejament o vessaments, i en el denominador hi ha el volum d'aigua registrada i distribuïda als usuaris. A Espanya l'any 2011 el cost unitari de l'aigua fou de 1,54 euros per

metre cúbic, amb un increment d'un 2,0% respecte de l'any anterior. D'aquests, 0,95 euros per metre cúbic corresponen a subministrament i la resta, 0,59 euros per metre cúbic, a sanejament (clavegueram, depuració, cànon de sanejament i vessaments). Els valors per cost unitari de l'aigua més barats es produeixen a Castella i Lleó (0,90 euros/m³), La Rioja (0,90 €/m³) i Galícia (1,07 €/m³). Les que tenen un preu més elevat són Múrcia (2,29 €/m³), les Illes Balears (2,19 €/m³) i les Canàries (2,02 €/m³). El 2013 una família espanyola es gasta de mitjana el 0,73% del seu pressupost en el servei de subministrament de l'aigua anual i el 0,14% en el servei de clavegueram, mentre el 2006 es gastava el 0,52% i el 0,7%, respectivament.

D'altra banda, l'organització de consumidors Facua ha presentat al març l'estudi que analitza les tarifes domèstiques del subministrament d'aigua corresponents a un consum de 10 metres cúbics mensuals. Les ciutats més cares d'Espanya són Múrcia, Cadis i, en tercer lloc, Palma, amb un preu de 27,36 euros, 21,22 euros i 20,37 euros mensuals, respectivament. Un altre informe, del mes de desembre del 2013, de l'Associació Espanyola d'Abastaments d'Aigua i Sanejament (AEAS) i l'Associació Espanyola d'Empreses Gestores dels Serveis d'Aigua (AGA) indica que amb un cèntim d'euro s'obtenen sis litres d'aigua a casa. El preu mitjà de l'aigua a Espanya per a ús domèstic és de 1,59 euros per metre cúbic sense l'IVA, dels quals 0,92 euros són per al servei d'abastament i 0,67 euros pel de sanejament (clavegueram i depuració d'aigües residuals).

VI. MONOGRAFIA

Els joves a les Illes Balears. Els joves que ni estudien ni treballen (2013)

Laura Alomar Llorente

Maria del Mar Ribas Mas

Observatori del Treball de les Illes Balears

Introducció

La Comissió Europea, mitjançant l'estratègia Europa 2020, considera una prioritat aconseguir un creixement intel·ligent, sostenible i integrador, per poder situar-se en una posició competitiva en l'economia global. La situació de crisi econòmica dels darrers anys sembla que va quedant enrere i el 2013 l'economia europea abandona la recessió. Malgrat tot, molts països han de fer front a greus problemes estructurals, com ara les elevades taxes d'atur juvenil.

La situació laboral de la població de 15 a 24 anys s'ha agreujat en els darrers vuit anys de forma preocupant. El 2013 la taxa d'ocupació del conjunt d'Espanya se situa en el 16,8%, la qual cosa suposa que s'ha reduït a més de la meitat des del 2005. En el cas de les Balears ha passat del 44,3% al 22,8%. Paral·lelament, la taxa d'atur juvenil ha seguit un ritme ascendent en el conjunt nacional i afecta més de la meitat de la població activa, mentre que el 2005 no afectava ni la cinquena part. En canvi, a les Illes Balears es produeix un punt d'inflexió i la taxa d'atur juvenil descendeix 3,7 p. p. respecte al 2012, malgrat que el valor (45,2%) continua sent molt elevat.

Un dels objectius que marca l'estratègia Europa 2020 és que l'abandonament escolar prematur del conjunt de la Unió Europea no superi el 10% a final de la dècada, objectiu que s'estableix en el 15% a Espanya. Un valor molt alt en aquest indicador representa menys ocupabilitat dels joves com a resultat de menys capacitació. Aquest fet, a més dels efectes directes sobre la persona, condiciona la força laboral del país per les seves implicacions en l'ocupació i l'atur. Així, la finalitat d'aquest objectiu és incrementar el nombre de joves que continua la seva educació o formació, i molt especialment en aquest darrer cas, atès que el nombre d'alumnes de cicles for-

matius a Espanya és molt baix respecte dels nivells europeus.

Tradicionalment, l'anàlisi del mercat de treball es fa mitjançant la taxa d'ocupació i la taxa d'atur, entre d'altres. Aquests indicadors recullen les dades de les persones que treballen o que cerquen feina de manera activa. Ara bé, corrents actuals de pensament consideren que, pel que fa als joves, la informació presentada així no inclou la diversitat de situacions que els envolten. Per intentar apropar l'anàlisi a la realitat dels joves es varen començar a descriure nous conceptes i indicadors. Un dels més coneguts és el que fa referència als ni-nis, en anglès NEET (*not in employment, education or training*).

Atès l'interès que despertà aquest indicador, la Unió Europea va acordar el 2010 definir-lo i calcular-lo amb l'objectiu de facilitar la comparació de dades entre els diferents estats membres.¹ Així les coses, es consideren ni-nis els joves que ni estudien ni treballen ni reben cap tipus de formació. Per calcular-los, es té en compte el percentatge de població d'una franja d'edat i sexe determinats que encaixen en aquesta definició. A l'Eurostat aquest indicador recull els joves de 15 a 24 anys, però per analitzar-lo es pot desagregar per grups d'edat, sexe, situació laboral i nivell educatiu.

Tot i que són conceptes similars, l'indicador dels ni-nis i la taxa d'atur juvenil presenten algunes diferències. En el cas de la taxa d'atur es tenen en compte només els *joves actius* que no poden trobar feina però que en cerquen activament, mentre que en els ni-nis es registra la *proporció total de joves* que actualment no participa ni de l'ocupació ni de l'educació ni de la formació.

¹ *NEETs-Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe*. Fundació Europea per a la Millora de les Condicions de Vida i de Treball. Luxemburg, 2012.

Per calcular els ni-nis es tenen en compte cinc subgrups de joves amb característiques i necessitats diferents:

- Els desocupats, que es poden desagregar en aturats de curta durada i aturats de llarga durada.
- Els no disponibles, que inclouen els cuidadors joves, els que tenen responsabilitats familiars o els joves que estan malalts.
- Els desencantats, els que no cerquen feina ni reben educació i no tenen cap raó que els ho impedeixi, els treballadors descoratjats i els joves que duen un estil de vida asocial.
- Els que volen millorar: joves que intenten millorar la seva feina o la seva formació, esperant oportunitats que s'ajustin a les seves capacitats.
- Els ni-nis pròpiament dits, aquells joves que viatgen o participen activament en altres activitats artístiques, musicals o d'autoaprenentatge.

El Consell Europeu, reconeixent la situació particularment difícil dels joves en determinades regions, va proposar una iniciativa d'ocupació juvenil, amb l'objectiu de millorar-ne la formació i augmentar-ne l'ocupació. A Espanya es durà a terme mitjançant el Pla d'Implantació de la Garantia Juvenil, que té com a objectiu vetllar perquè tots els joves menors de 25 anys rebin una oferta de feina, educació contínua, formació d'aprenentatge o període de pràctiques en un termini de quatre mesos després d'acabar l'educació formal, o quedin

en situació d'atur.

Per intentar donar una visió global, aquesta MONOGRAFIA consta de tres apartats: l'evolució de la població jove, la participació en el mercat de treball i una darrera part dedicada als ni-nis. Així, en el primer punt s'analitza l'evolució de la població de 15 a 24 anys a Europa, a Espanya i a les Illes Balears, i el seu nivell educatiu. En general, en els darrers anys s'ha registrat una reducció de la població menor de 25 anys a conseqüència, entre d'altres, del descens de la natalitat. A més, el nivell educatiu dels joves a Espanya i, especialment, a les Balears està per sota del d'altres països del nostre entorn.

Els discrets resultats educatius condicionen l'ocupabilitat dels joves. Aquest aspecte s'analitza en el segon apartat, que recull la participació dels menors de 25 anys en el mercat laboral tenint en compte el nivell educatiu. S'observa que en els darrers anys la participació dels joves en el mercat de treball ha empitjorat, atès que han patit un descens de la taxa d'ocupació i un augment de la d'atur.

Això s'enllaça en el tercer punt, el referit als ni-nis. S'hi faciliten les dades d'aquest grup social a Europa, a Espanya i a les Illes Balears. En els darrers anys, han augmentat considerablement, especialment, a Espanya i a les Balears, però també en altres països europeus. També es presenta una pinzellada del perfil sociodemogràfic d'aquest grup de joves que ni estudia ni treballa i ni rep cap tipus de formació.

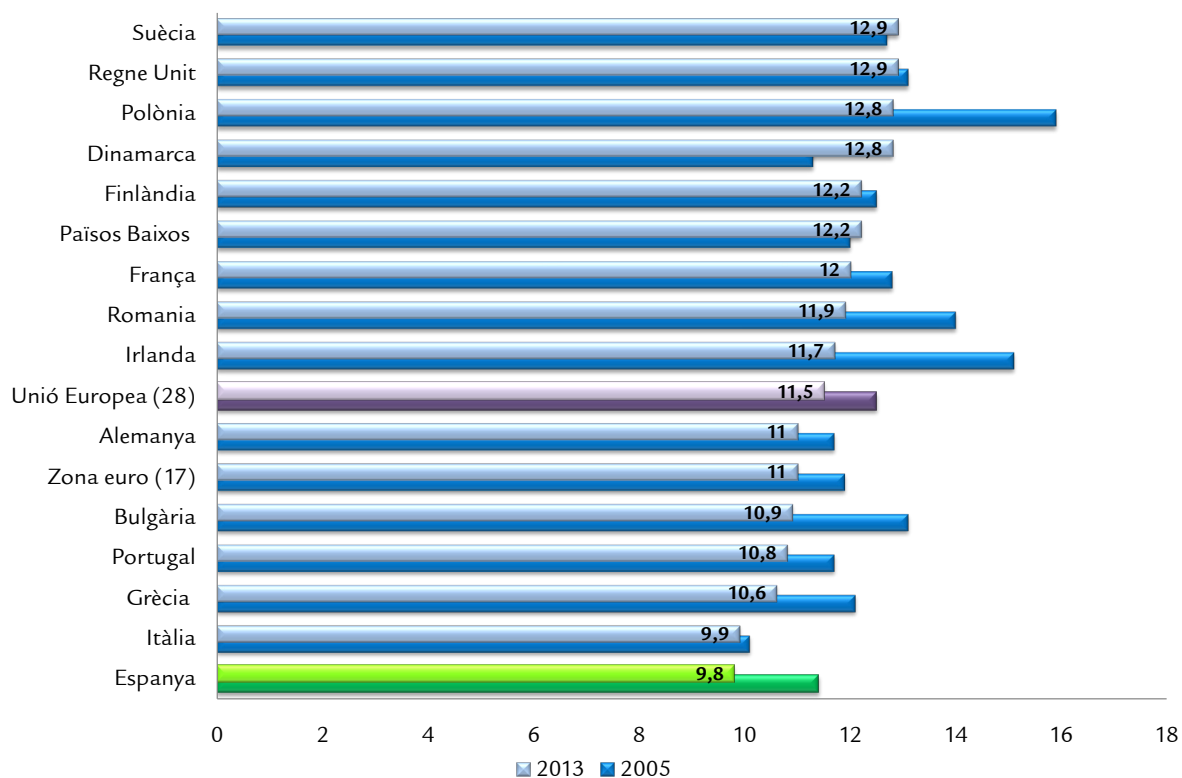
Part I. La població jove a la UE-28, a Espanya i a les Illes Balears

Per començar es fa una breu anàlisi de l'evolució demogràfica de la població de 15 a 24 anys i del seu pes respecte del conjunt de la població europea. L'any 2013, segons les dades de l'Eurostat, el percentatge de població jove de la Unió Europea respecte de tota la població és de l'11,5%. En els darrers anys el pes dels joves ha anat disminuint; de fet, ha perdut 1 p. p. des de l'any 2005. Aquesta dada reflecteix el comportament d'aquesta variable a gran part dels estats membres, en els quals s'ha reduït el pes juvenil. Per exemple, Irlanda, Polònia, Bulgària, Romania i Espanya encapçalen la llista dels països on el descens de persones joves ha estat més intens, entre -3,4 p. p. i -1,6 p. p. Espanya, a més de ser el cinquè país amb més reduccions, registra el percentatge de joves

més baix de tots els representats en el gràfic 1 (9,8%), juntament amb Itàlia, Grècia i Portugal. Això és conseqüència de la disminució de la natalitat i de la reducció de la mortalitat, que contribueixen a l'envelliment de la població espanyola.

D'altra banda, a la sèrie analitzada hi ha tres estats que han incrementat el nombre de joves: Dinamarca (1,5 p. p.), Suècia i els Països Baixos, ambdós en 0,2 p. p. Aquests països, situats al nord d'Europa, són coneguts pel foment de la natalitat i una millor conciliació de la vida familiar i laboral. És per això que el 2013 són a la banda alta de la sèrie amb un percentatge de joves del 12,8%, el 12,9% i el 12,2%, respectivament.

Gràfic 1. Evolució del percentatge de població jove (de 15 a 24 anys) sobre el total de població als països de la UE (2005 i 2013)

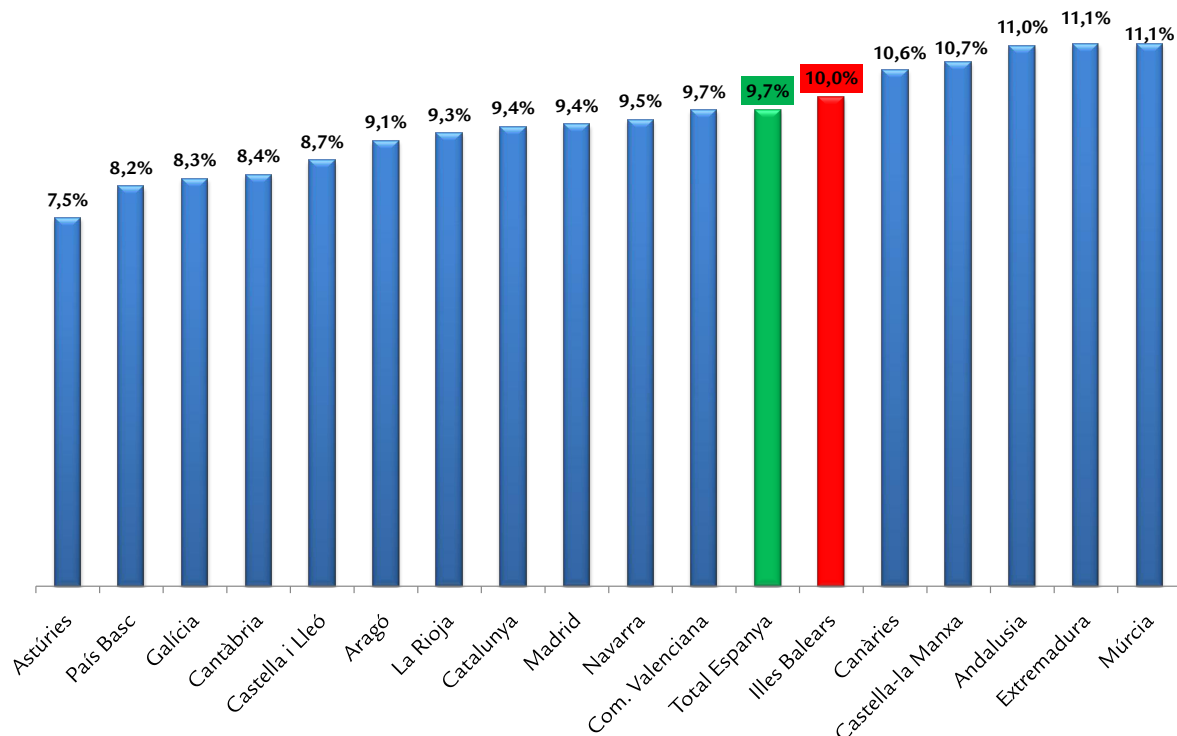

Font: OTIB a partir de dades de l'Eurostat.

En el cas de les Illes Balears, la població de 15 a 24 anys a 1 de gener de 2014 és de 110.185 persones. El pes dels joves respecte de tota la població de les Balears és del 10,0%, fet que situa l'arxipèlag com la sisena comunitat autònoma amb més proporció de joves. Ara bé, a l'igual que la major part d'Euro-

pa, aquí també es perd població juvenil. Concretament, des de l'any 2005, el nombre de joves entre 15 i 24 anys s'ha reduït en 10.032 persones (un 2,2% en total), cosa que evidencia també l'envelliment de la població de les Balears.

Gràfic 2. Pes de la població jove (de 15 a 24 anys) sobre el total de població per comunitats autònomes (a 1 de gener de 2014)

Font: OTIB a partir de l'Estadística del Padró de l'INE.

A partir de les dades de població s'analitza el perfil dels joves, especialment el vessant educatiu, que és molt important per a la incorporació al mercat de treball. El 2013 hi ha a Espanya 4.609.000 joves de 15 a 24 anys, que representen el 7,9% del total de joves europeus. Dels joves espanyols, el 52,5% té estudis primaris, el 34,7% té estudis secundaris i el 12,9% restant té estudis superiors.

La distribució dels joves espanyols per nivell d'estudis es caracteritza perquè superen la mitjana europea tant en estudis primaris (8,8 p. p.) com en estudis superiors (3,7 p. p.), mentre que és a bastant distància pel que fa als estudis de secundària (-12,4 p. p.). Aquests darrers, que es poden denominar *intermedis*, inclouen tant la segona etapa de l'ESO com la formació professional de grau mitjà. És en aquest grup en el qual hi ha les diferències més importants amb Europa i altres països del nostre entorn, ja que Espanya registra un percentatge molt baix de població amb formació professional.² Així, mentre que el 56,3% dels joves europeus tenen estudis a partir de la segona etapa de secundària (nivell 3 i següents de la Classificació internacional normalitzada d'educació, CINE),³ a Espanya aquest percentatge baixa fins al 47,6%.

L'educació o formació esdevé una eina destacada en un món que canvia a tanta velocitat com l'actual. Es necessiten treballadors formats i capaços d'adaptar-se a un mercat laboral també canviant i que s'ajusta a les noves exigències de l'economia. L'evolució majoritària dels països representats des de l'any 2007 fins al 2013 mostra una disminució del percentatge de joves amb estudis primaris a favor dels altres dos grups: secundària i educació superior. Per exemple, la mitjana europea perd 5,4 p. p. en l'educació bàsica, que es traslladen als estudis intermedis i superiors; i en països com Alemanya o Portugal aquest percentatge augmenta fins a 15,9 p. p. i 10,9 p. p., respectivament. Alhora, a Espanya, tot i que minva la població en els nivells 0-2 de la CINE, ho fa amb menys intensitat (-1,9 p. p.), i, bàsicament, creix en estudis de secundària (2,1 p. p.). Malgrat això, l'Estat espanyol es situa a la cua de tots els països representats en la taula 1 pel que fa a la població amb estudis intermedis o secundaris. Aquest fet, que no ha canviat de manera important en els darrers anys, té com a conseqüència que es mantengui la distància educativa amb la resta d'Europa.

² Vegeu: "Panorama de la educación. Indicadores de la OCDE 2013. Informe español", del Ministeri d'Educació, Madrid 2013.

³ En anglès, ISCED, *International Standard Classification of Education*. La Classificació internacional normalitzada és l'estructura de classificació per organitzar la informació en educació i la formació adoptada per la UNESCO. És part de la família internacional de classificacions econòmiques i socials de les Nacions Unides.

Taula 1. Distribució de la població jove (de 15 a 24 anys) per nivell màxim d'estudis assolits als països de la Unió Europea (2007 i 2013)

	Total joves 15-24 anys (en milers)		Nivells 0-2, preprimària fins 1a et. secundària		Nivells 3-4, 2a et. secundària i post-secundària		Nivells 5-6, terciària ó superior	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Bèlgica	1.281	1.343	46,8%	44,5%	42,7%	42,0%	10,4%	13,6%
Bulgària	989	793	53,8%	43,0%	43,5%	52,6%	2,7%	4,4%
Dinamarca	619	718	63,8%	60,6%	33,7%	35,5%	2,5%	3,9%
Alemanya	9.611	8.957	60,5%	44,6%	37,5%	50,9%	1,9%	4,5%
Irlanda	657	538	41,5%	45,5%	43,9%	41,8%	14,6%	12,7%
Grècia	1.357	1.172	45,4%	44,0%	49,5%	50,2%	5,1%	5,8%
Espanya	5.146	4.609	54,4%	52,5%	32,6%	34,7%	13,0%	12,9%
França	7.907	7.660	44,3%	41,3%	40,8%	44,0%	14,9%	14,7%
Itàlia	5.892	5.911	53,8%	52,4%	42,6%	43,9%	3,6%	3,7%
Països Baixos	1.965	2.050	52,7%	50,0%	39,5%	40,8%	7,8%	9,2%
Polònia	6.074	4.916	45,0%	45,3%	50,5%	46,9%	4,5%	7,8%
Portugal	1.238	1.123	65,2%	54,3%	30,7%	36,7%	4,2%	8,9%
Romania	2.974	2.365	52,9%	49,3%	45,0%	45,2%	2,1%	5,5%
Finlàndia	657	660	51,8%	50,7%	46,6%	46,9%	1,6%	2,4%
Suècia	1.161	1.232	51,3%	47,3%	42,9%	43,8%	5,8%	8,9%
Regne Unit	8.018	8.243	29,0%	21,8%	57,7%	61,3%	13,3%	17,0%
Unió Europea (28)	62.336	58.415	49,1%	43,7%	43,9%	47,1%	7,1%	9,2%

Font: OTIB a partir de dades de l'Eurostat.

En el cas de les Illes Balears, per desagregar la població per nivell d'estudis és necessari recórrer a l'enquesta de població activa (EPA). Ara bé, les dades que recull són a partir de 16 anys, que és l'edat mínima per treballar. Per això, l'anàlisi de les Illes Balears es fa respecte de la població de 16 a 24 anys. En qualsevol cas, les diferències educatives de les Balears amb la mitjana europea són encara més acusades que les espanyoles. Això posa de manifest el desavantatge comparatiu que pateixen les Illes Balears des del punt de vista acadèmic.

A les Illes Balears el 60,2% dels joves tenen estudis dels nivells 0-2 de la CINE, a molta distància del 43,7% de la mitjana europea (que inclou joves de 15 a 24 anys). Pel que fa al nivell 3 i els següents (d'educació de segona etapa de secundària

cap endavant), mentre que a les Balears s'assoleix el 39,8%, a Europa s'arriba al 56,3%. És a dir, mentre que a la Unió Europea més de la meitat dels joves han acabat, com a mínim, la segona etapa de secundària, a les Balears no s'arriba ni al 40%.

En termes d'evolució, s'observa que des de l'any 2007 ha disminuït el nombre de joves que han acabat els nivells 0-2 (-3,8 p.p.). Aquest perfil s'ha traslladat al grup amb estudis superiors, que s'ha incrementat de manera equivalent. Aquest augment ha provocat que, al contrari del que succeí el 2007, els joves de les Balears amb nivells 5-6 de la CINE (10,3%) superin els de la UE-28 (9,2%) l'any 2013.

Taula 2. Distribució de la població jove (de 16 a 24 anys) per nivell màxim d'estudis assolits a les Illes Balears (2007 i 2013)

	Total joves 16-24 anys (en milers)		Nivells 0-2, preprimària fins 1a et. secundària		Nivells 3-4, 2a et. secundària i post-secundària		Nivells 5-6, terciària ó superior	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Illes Balears	107.959	100.404	64,0 %	60,2 %	29,5 %	29,5 %	6,5 %	10,3 %

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE).

Un dels punts febles del sistema educatiu espanyol és l'abandonament escolar. El 2013, la taxa d'abandonament d'Espanya (23,6%) va ser la més alta dels estats analitzats. De fet, aquest resultat pràcticament duplica la mitjana europea (12,0%) i és molt enfora del país amb la taxa més baixa, Suïssa (5,4%). Aquesta xifra implica que pràcticament un de cada quatre espanyols de 18 a 24 anys deixa els estudis de forma prematura.

Dels joves que inclou la taxa espanyola, només una tercera

part tenen feina, mentre que el 65,7% restant estan en situació de desocupació. A més, entre els desocupats, una gran majoria (86,5%) ho són de manera involuntària, ja que els agradaria treballar però no troben un lloc de treball. Malgrat això, Espanya gairebé està al nivell objectiu establert per a l'any 2015 (23,0%), tal com recull l'estratègia Europa 2020. Ara bé, segons les darreres previsions no s'espera que Espanya, Portugal i Romania puguin complir l'objectiu fixat per al 2020, que en el nostre cas és del 15,0%.⁴

Taula 3. Taxa d'abandonament escolar (18 a 24 anys) dels països de la UE-28 (2013)

Any 2013	Taxa d'abandonament	Dels quals, està		Dels No ocupats	
		Ocupat	No ocupat	Agradaria treballar (1)	No vol treballar
Bulgària	12,5	2,5	10,0	5,4	4,6
Dinamarca	8,0	4,2	3,9	2,1	1,8
Alemanya	9,9	4,6	5,2	3,5	1,8
Irlanda	8,4	2,6	5,8	3,4	2,4
Grècia	10,1	3,3	6,8	5,1	1,7
Espanya	23,6	8,0	15,5	13,4	2,1
França	9,7	3,8	5,9	4,2	1,8
Itàlia	17,0	5,8	11,2	8,6	2,6
Països Baixos	9,2	5,7	3,4	2,2	1,2
Polònia	5,6	2,1	3,6	2,2	1,4
Portugal	19,2	10,1	9,0	7,6	1,4
Romania	17,3	9,0	8,4	4,6	3,7
Finlàndia	9,3	3,7	5,6	3,0	2,5
Suècia	7,1	3,5	3,5	2,1	1,4
Regne Unit	12,4	5,7	6,7	4,4	2,3
Noruega	13,7	9,0	4,8	3,1	1,6
Suïssa	5,4	3,3	2,1	1,7	0,4
Unió Europea (15)	12,8	5,2	7,5	5,5	2,0
Unió Europea (28)	12,0	4,9	7,1	5,0	2,1

Nota: (1) Li agradaria treballar, cerqui feina o no ho faci.

Font: OTIB, a partir de dades de l'Eurostat.

A les Illes Balears, els indicadors educatius presenten resultats encara més desfavorables que els del conjunt nacional. L'abandonament escolar no és una excepció. Així, el 2013, les Illes Balears presenten la taxa més alta de totes les comunitats autònomes (29,8%), que les situen a molta distància de la mitjana espanyola (23,6%). De fet, gairebé tripliquen el resultat del País Basc, que és la comunitat amb la taxa més baixa (9,9%).

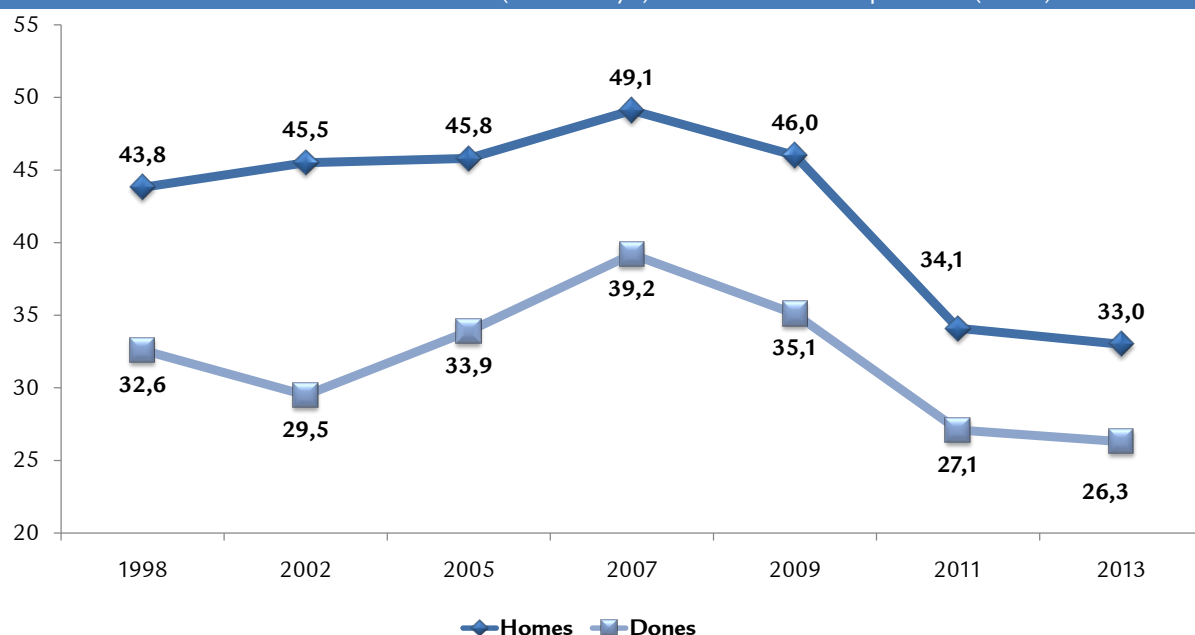
Si les dades es desagreguen per sexe, s'observa que la taxa femenina és inferior a la masculina en tota la sèrie analitzada. Aquestes dades fan palesa la major importància que les dones atorguen a l'educació, perquè es mantenen més temps

dins el sistema educatiu. El 2013, la taxa femenina és del 26,3%, mentre que la masculina arriba fins al 33,0%.

Pel que fa a l'evolució de l'abandonament escolar, es pot dir que és positiva, perquè com s'observa en el gràfic 3 el resultat del 2013 és el més baix des de l'any 1998. En total, la taxa ha perdut 8,3 p. p. en aquests quinze anys. Malgrat això, els valors objectius fixats per l'estratègia Europa 2020 són a bastant distància del resultat de les Illes Balears. L'objectiu marcat per al 2015 és del 23%; per tant, la taxa de les Balears del 2013 se situa 6,8 p. p. per sobre. Encara més enfora es troba l'objectiu per al 2020 (15%), ja que la taxa de l'arxipèlag presenta una diferència de 14,8 p. p. amb el valor objectiu.

⁴ Annexos a la Comunicació de la Comissió al Parlament Europeu, al Consell, al Comitè Econòmic i Social Europeu i al Comitè de les Regions: "Preparar la revisió de l'estratègia Europa 2020 per a un creixement intel·ligent, sostenible i integrador. Annex II: Visió general del progrés cap als objectius de l'Estratègia Europea 2020". Brussel·les, 5 de març de 2014.

Gràfic 3. Taxa d'abandonament escolar (18-24 anys) a les Illes Balears per sexe (2013)

Font: OTIB a partir de dades de les estadístiques de l'educació del Ministeri d'Educació, Cultura i Esports.

Un altre aspecte que cal destacar respecte del nivell educatiu dels joves és el pes dels titulats en estudis superiors. Així, com es pot observar en la taula 1, Espanya és el quart país de la sèrie que té més població de 15 a 24 anys titulada en els nivells 5 i 6 de la CINE (12,9%), només darrere del Regne Unit, França i Bèlgica. En principi, és una dada esperançadora, però actualment per augmentar la competitivitat dels titulats espanyols és necessari, a més, tenir coneixements d'una o més llengües estrangeres i dominar les noves tecnologies.

Quant al coneixement d'altres llengües, les dades d'Espanya del darrer any recollit a l'Eurostat (2011) la situen com el país, entre els analitzats, amb més titulats sense coneixements de cap llengua estrangera (el 24,2%). De la resta de graduats espanyols, el 44,7% coneixen un altre idioma, el 22,4% en coneix dos i el 8,7% restant en coneix tres o més. Aquest és un indicador que caldria millorar, ja que el coneixement d'altres idiomes esdevé una necessitat en un món globalitzat com l'actual.

Taula 4. Percentatge de titulats superiors (nivells 5 i 6 de la CINE) segons el coneixement de llengües estrangeres als països de la UE-28 (2011)

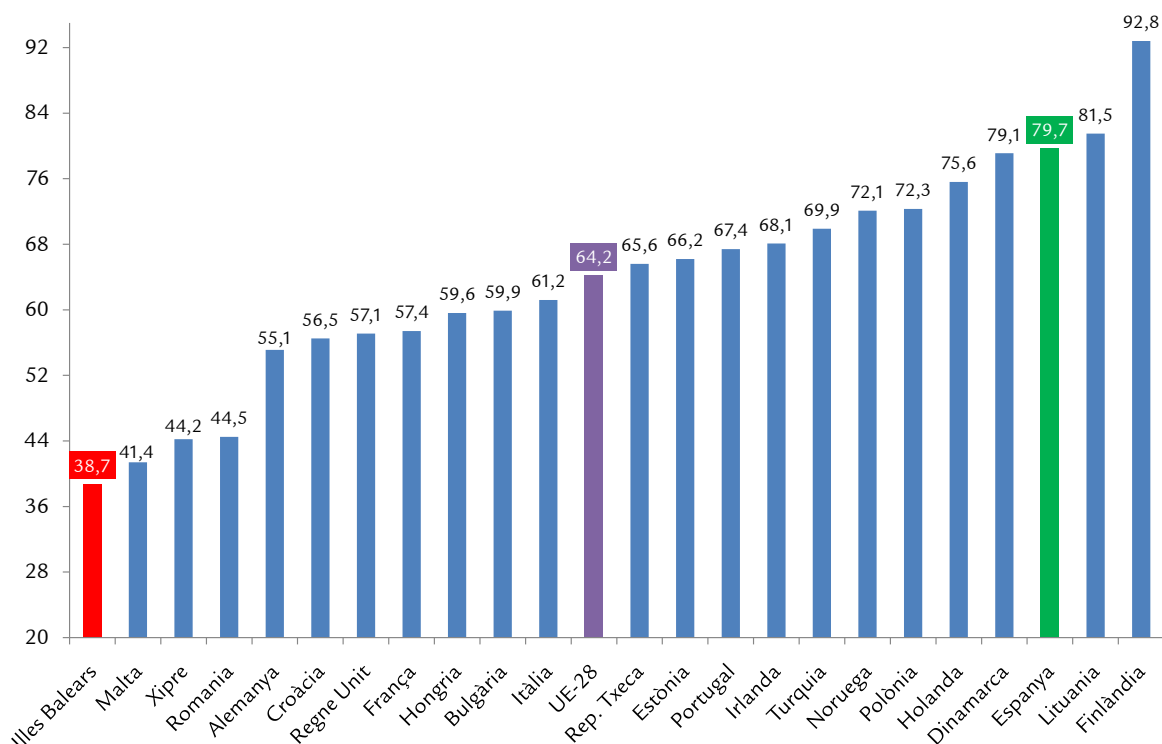
	Cap idioma	1 idioma	2 idiomes	3 o més idiomes
Finlàndia	0,8	3,5	22,3	73,4
Dinamarca	1,1	19,5	45,6	33,8
Portugal	3,5	24,0	39,3	33,2
Països Baixos	4,0	20,5	36,3	39,1
Suècia	6,3	21,0	31,5	41,2
Polònia	6,9	42,2	40,0	10,9
Itàlia	7,9	53,6	29,5	9,0
Alemanya	8,2	32,6	39,1	20,2
Grècia	8,5	57,9	25,2	8,4
UE-28	11,6	36,7	33,7	17,9
França	15,8	42,5	31,8	9,9
Bèlgica	18,6	10,8	34,5	36,1
Bulgària	21,8	40,3	29,4	8,6
Espanya	24,2	44,7	22,4	8,7
Irlanda	54,0	34,0	9,5	2,5

Font: OTIB, a partir de dades de L'Eurostat.

Si s'observen els estudiants dels nivells 5-6 de la CINE com a percentatge del conjunt de població de 20 a 24 anys, es conclou que les dades de les Illes Balears són les més bai-

xes d'Espanya i d'altres països europeus. A l'arxipèlag balear el 38,7% d'aquests joves cursen estudis superiors, davant el 79,7% d'Espanya i el 64,2% de mitjana europea.

Gràfic 4. Estudiants d'educació superior (nivells 5 i 6) com a percentatge de la població de 20 a 24 anys (2012)

Font: OTIB a partir de dades de l'Eurostat.

Un problema afegit al qual han de fer front els joves que tenen estudis superiors és el de la sobrequalificació o sobreeducació. Aquests termes reflecteixen el fet que el treballador ocupa un lloc de treball per al qual no requereix tanta formació com la que ha assolit. És a dir, hi ha un desequilibri entre els estudis acabats i la feina que finalment es du a terme.

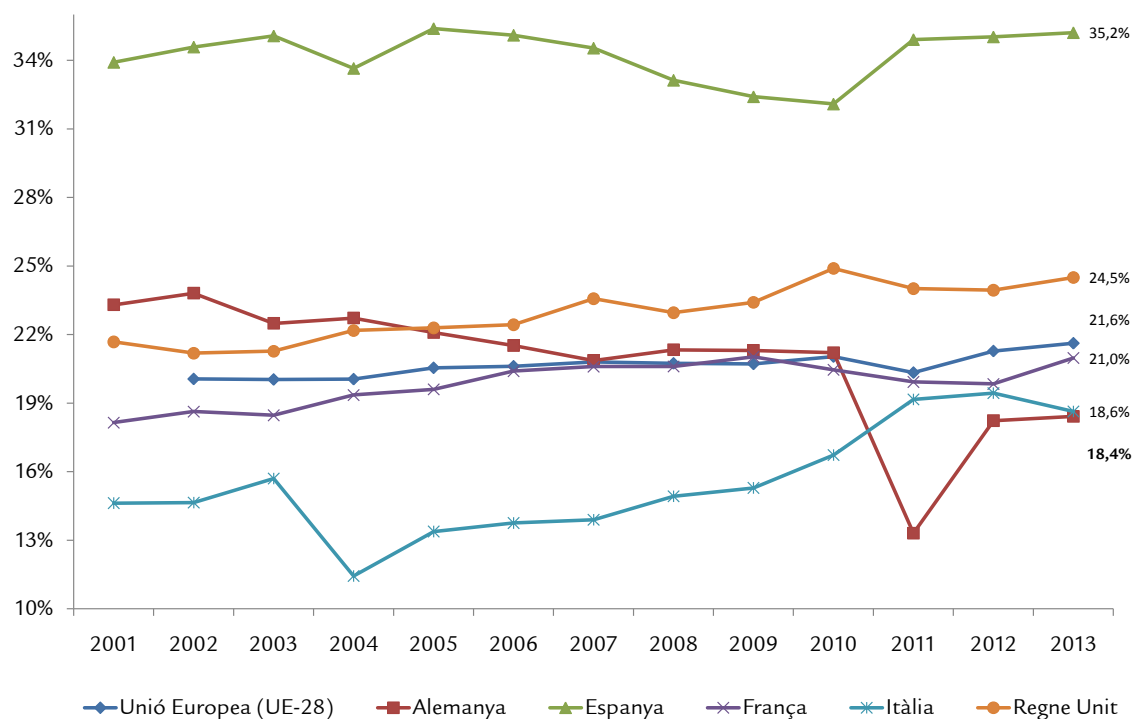
Aquest no és un problema nou a Espanya, on en els darrers anys s'ha incrementat el nombre de titulats universitaris que s'incorporen a un mercat de treball principalment orientat al turisme i a la construcció, sectors que inclouen un nombre limitat de llocs d'alta qualificació. Això provoca un desajust important entre la demanda de llocs de treball qualificats i l'oferta, de manera que els titulats excedeixen el nombre d'ocupacions d'aquestes característiques. Entre les conseqüències d'això hi ha, d'una banda, la insatisfacció personal del treballador que pot implicar una reducció de la productivitat i també, en molts casos, la necessitat d'emigrar a un altre país a cercar millors oportunitats; de l'altra, la sobrequa-

lificació provoca el desaprofitament del capital humà tant a les empreses com al conjunt de l'economia.

Per fer l'anàlisi s'han considerat les dades que recull l'Eurostat referents al conjunt d'ocupats, que no inclouen cap desagregació per edat. Si es compara el desajust educatiu⁵ a la UE-28 (vegeu el gràfic 5), s'observa la gran diferència que hi ha entre Espanya i la resta dels països representats. A Espanya, més d'una tercera part dels treballadors amb titulacions dels nivells 5-8 de la CINE estan sobrequalificats (35,2%). El 2013 això suposa una diferència de 13,6 p. p. respecte del conjunt europeu. Com s'observa en el gràfic 5, aquest desajust es manté en el temps i no és conseqüència de la recessió econòmica, sinó de les característiques tant del sistema educatiu espanyol com del mercat de treball. Per tant, és necessari que la relació entre educació i ocupació sigui més adequada a fi de millorar l'ocupabilitat, especialment entre el col·lectiu de joves.

⁵ Desajust entre el nivell d'estudis i l'ocupació: representa la diferència entre el nivell d'estudis dels treballadors i l'ocupació que tenen. En aquest cas, s'analitza la proporció de titulats universitaris que tenen una feina de baixa qualificació.

Gràfic 5. Desajust entre educació i ocupació del total d'ocupats a la UE-28 (2001-2013)

Font: OTIB a partir de dades de l'Eurostat.

Si es comparen les dades de l'EPA per calibrar el desequilibri entre educació i ocupació, s'observa que és un problema que afecta totes les comunitats autònomes. Només hi ha una comunitat amb un resultat per sota del 30%, Madrid, que amb un desajust del 24,2% és la que presenta el valor més baix.

La resta de comunitats autònomes estan entre el 35% i el 48%. Concretament, les Illes Balears presenten un desajust del 36,9% i se situen com la segona comunitat amb la ràtio més baixa, només per darrere de Madrid i lleugerament per sobre de la mitjana nacional.

Taula 5. Desajust entre educació i ocupació del total d'ocupats per comunitats autònomes (2007-2013)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Andalusia	33,3%	32,6%	31,6%	31,8%	36,3%	36,3%	37,3%
Aragó	33,5%	33,9%	32,7%	34,0%	38,2%	37,4%	37,8%
Astúries	39,8%	36,5%	35,4%	35,2%	40,1%	39,5%	39,5%
Illes Balears	35,6%	37,7%	37,6%	38,3%	40,6%	40,9%	36,9%
Canàries	40,6%	38,9%	37,7%	37,2%	39,7%	44,4%	48,0%
Cantàbria	41,9%	41,1%	40,5%	36,4%	42,3%	40,7%	43,6%
Castella i Lleó	39,5%	38,6%	38,2%	37,8%	40,1%	42,2%	41,1%
Castella-la Manxa	36,6%	35,3%	36,0%	32,0%	34,3%	37,4%	37,1%
Catalunya	36,2%	36,3%	35,2%	36,6%	37,1%	36,6%	38,9%
Com. Valenciana	38,5%	36,5%	34,8%	34,9%	40,4%	40,5%	40,0%
Extremadura	28,6%	30,8%	34,1%	32,1%	32,1%	34,9%	37,4%
Galícia	35,4%	34,2%	32,7%	32,1%	37,7%	38,3%	39,9%
Madrid	27,4%	24,2%	23,4%	23,0%	26,2%	24,2%	24,2%
Múrcia	35,8%	34,7%	35,2%	34,0%	34,0%	34,1%	39,7%
Navarra	39,8%	38,2%	35,6%	35,6%	39,4%	41,9%	41,6%
País Basc	37,4%	33,9%	35,4%	33,1%	39,2%	39,2%	39,1%
La Rioja	38,0%	35,4%	37,3%	37,8%	39,1%	42,5%	41,6%
Total Espanya	34,7%	33,3%	32,6%	32,3%	35,6%	35,6%	36,3%

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE).

En resum, tot i els avanços que experimenten els indicadors educatius d'Espanya i de les Illes en els darrers anys, encara no són suficients per equiparar-se a la mitjana europea. Per tant, cal més implicació política per aconseguir una millora

en el sistema educatiu, tant quantitativament com qualitativament, atès que els augments dels rendiments educatius contribueixen al creixement econòmic de la societat.

Part II. Els joves en el mercat de treball

El 2013, hi ha 46.250 joves actius a les Illes Balears. Això suposa que, en termes interanuals, s'han perdut 5.625 actius, els quals representen una minva d'un 10,8%. Aquesta reducció ha estat més intensa entre els joves de 16 a 19 anys (-15,4%), probablement perquè es mantenen en el sistema educatiu, si es comparen amb els de la franja de 20 a 24 anys (-9,9%).

El col·lectiu d'actius està integrat, d'una banda, pels ocupats i, de l'altra, pels aturats. En el primer cas, a les Illes Balears hi ha 25.350 ocupats joves. Respecte de les dades del 2012, mentre que el conjunt de població augmenta un 0,8% els efectius, els menors de 25 anys que treballen es redueixen per setè any consecutiu (-4,2%). L'important augment de l'ocupació entre els joves de 16 a 19 anys (18,0%) no ha estat suficient per compensar la destrucció de llocs de treball entre els de 20 a 24 anys (-6,6%). Alhora, a Espanya minva el nombre d'ocupats, especialment entre els menors de 25 anys (-10,5%).

En el segon cas, el 2013 s'arriba a 20.900 joves en situació

d'atur a les Balears. Això representa un total de 4.425 joves aturats menys que el 2012, amb una reducció d'un -17,5%. L'atur disminueix amb més intensitat entre els menors de 20 anys (-27,6%) que entre els de 20 a 24 anys (-14,1%). A Espanya, en canvi, l'evolució de l'atur en 2013 varia significativament. Pel que fa al conjunt de la població, l'atur s'incrementa un 4,1%, i en el cas dels joves el descens d'aturats no arriba a un 1% (-0,5%).

Per analitzar les taxes d'activitat, d'ocupació i d'atur es tenen en compte les dades de l'Eurostat, que recull la població jove de 15 a 24 anys, les quals permeten fer una comparació entre Europa, Espanya i les Illes Balears. Quant a la taxa d'activitat, s'ha de dir que tots tres casos presenten resultats per sota del 50%. Concretament a les Balears, quatre de cada deu joves de 15 a 24 anys treballen o cerquen feina activament. En la taula 6 s'observa que el resultat de les Balears del 2013 (41,5%) s'acosta al de la Unió Europea (42,1%), però està per sobre del d'Espanya (37,8%). Ara bé, en els darrers vuit anys la taxa de les Illes Balears ha perdut 12,7 p.p., amb el descens més intens dels analitzats.

Taula 6. Taxes d'activitat, ocupació i atur a les Illes Balears i a Espanya per la població de 15 a 24 anys (2005 i 2013)⁶

		Any 2005	Any 2013
Taxa d'activitat (pob act. 15-24 / pob. 15-24)	UE-28	44,1 %	42,1 %
	Espanya	47,9 %	37,8 %
	Illes Balears	54,2 %	41,5 %
Taxa d'ocupació (pob ocup. 15-24 / pob 15-24)	UE-28	35,8 %	32,2 %
	Espanya	38,5 %	16,8 %
	Illes Balears	44,3 %	22,8 %
Taxa d'atur (pob aturada 15-24 / pob. activa 15-24)	UE-28	18,8 %	23,5 %
	Espanya	19,6 %	55,5 %
	Illes Balears	18,2 %	45,2 %

Font: OTIB a partir de dades regionals de la LFS (Eurostat).

La situació laboral de la població de 15 a 24 anys s'ha agreujat de forma preocupant en els darrers vuit anys. En primer lloc, respecte de les dades del 2005, la taxa d'ocupació del 2013 s'ha reduït a més de la meitat, tant en el conjunt d'Espanya com a les Illes Balears. En aquest darrer cas s'ha passat del 44,3% del 2005 al 22,8% del 2013, fet que suposa una

diferència de 21,5 p.p. menys. En canvi, la taxa d'ocupació europea ha perdut 3,60 p.p. i el 2013 assolix el 32,2% de la població, per la qual cosa se situa quasi deu punts percentuals per sobre de la taxa de les Illes Balears.

Si es desagrega aquesta taxa pel nivell màxim d'estudis asso-

⁶ Les taxes facilitades per l'Eurostat estan calculades amb el tram d'edat 15 a 24 anys, per la qual cosa no coincideixen amb les dades publicades per l'INE.

lit pels joves de 15 a 24 anys, s'observa clarament la relació directa que hi ha entre ocupació i educació. Així, a la taula 7 es pot comprovar que a mesura que augmenta el nivell educatiu dels joves augmenta també la seva taxa d'ocupació. A conseqüència de la crisi econòmica global, tots els països analitzats han experimentat reduccions en les taxes des de l'any 2007, però la relació entre ocupació i educació encara és evident. Així, a Espanya la taxa d'ocupació dels joves que han assolit els nivells 0-2 de la CINE és del 15,0%. Pels que

han acabat els nivells 3 i 4, la taxa augmenta fins al 17,6%, i la dels titulats superiors (nivells 5-8 de la CINE) arriba al 35,8%. Les diferències entre la taxa espanyola i l'europea es produeixen principalment en el grup intermedi (nivells 3 i 4), el qual registra una diferència de -25,1 p.p. respecte de la ràtio europea. El segueixen el grup d'educació superior, amb una taxa 18,9 p.p. per sota de la taxa de la UE-28 i, finalment, el grup dels nivells 0-2, amb una diferència de -4,7 p.p. respecte a la d'Europa.

Taula 7. Taxa d'ocupació de la població jove (15-24 anys) per nivell màxim d'estudis assolits als països de l'UE-28 (2007 i 2013)

	Total joves 15 a 24 anys		Nivells 0-2, preprimària fins 1a. et. secundària		Nivells 3-4, 2a. et. secundària i post-secundària		Nivells 5-8, terciària ó superior	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Bèlgica	27,5	23,6	12,1	9,3	34,9	32,2	66,5	44,2
Bulgària	24,5	21,2	6,7	4,7	43,8	31,6	67,4	58,5
Dinamarca	65,3	53,7	58,8	44,8	76,9	67,1	78,1	71,5
Alemanya	45,4	46,8	33,0	44,2	63,8	63,7	77,9	76,3
Irlanda	50,4	29,0	22,6	8,4	65,7	40,0	79,5	65,8
Grècia	24,0	11,9	17,6	5,9	26,5	13,3	56,6	44,2
Espanya	39,2	16,8	41,8	15,0	38,6	17,6	59,0	35,8
França	31,0	28,6	16,2	12,3	41,0	36,0	47,8	52,2
Itàlia	24,7	16,3	16,0	8,7	35,5	24,8	26,6	23,1
Holanda	68,4	62,3	59,0	52,5	78,0	71,1	83,5	77,7
Polònia	25,8	24,2	6,9	6,0	39,9	38,6	57,2	43,3
Portugal	34,9	22,3	34,6	16,1	32,7	27,9	57,1	36,1
Romania	24,4	23,5	16,5	16,1	31,8	29,8	63,4	37,5
Finlàndia	44,6	41,5	25,9	21,9	64,2	60,7	78,5	81,7
Suècia	42,2	41,7	21,3	19,5	66,6	62,8	57,9	56,5
Regne Unit	52,9	46,7	43,1	33,6	62,6	52,7	78,8	71,6
Unió Europea (28)	37,3	32,3	25,0	19,7	48,7	42,7	61,6	54,7

Font: OTIB a partir de dades de l'Eurostat.

En segon lloc, i pel que fa a la taxa d'atur juvenil de les Illes Balears, el creixement que ha experimentat des de l'any 2005 és molt important (27 p.p.), i, de fet, ha passat del 18,2% al 45,2%. A Espanya la taxa d'atur pràcticament s'ha triplicat, i ha passat del 19,6% al 55,5%. Al mateix temps, la taxa mitjana europea també ha augmentat 4,7 p.p. aquests vuit anys i s'ha situat en el 23,5%. S'ha de destacar que, en termes interanuals, per primera vegada des del 2006 la taxa d'atur juvenil de les Illes Balears s'ha reduït 3,7 p.p. En canvi, tant la mitjana espanyola com l'europea continuen augmentant.

Respecte del nivell màxim d'estudis que tenen els joves, és evident en aquest cas la relació inversament proporcional entre

l'atur i l'educació. Així, l'any 2013 la taxa espanyola d'atur dels joves de 15 a 24 anys que han completat els nivells 0-2 de la CINE és del 62,6%, la qual cosa representa que gairebé dos de cada tres joves amb aquest nivell educatiu estan en atur. La taxa dels joves amb estudis intermedis (nivells 3 i 4) és del 51,2%; és a dir, un de cada dos joves està en situació de desocupació. La taxa es redueix entre els que tenen estudis superiors, amb el 43,6%. Tot i l'augment generalitzat de les taxes a la Unió Europea, les diferències del percentatge espanyol amb la mitjana europea s'han intensificat en els darrers sis anys i han passat de l'entorn de 3 p.p. el 2007 a més de 25 p.p. el 2013.

Taula 8. Taxa d'atur de la població jove (15-24 anys) per nivell màxim d'estudis assolits als països de l'UE-28 (2007 i 2013)

	Total joves 15-24 anys		Nivells 0-2, preprimària fins 1a. et. secundària		Nivells 3-4, 2a. et. secundària i post-secundària		Nivells 5-8, terciària ó superior	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Bèlgica	18,8	23,7	29,1	39,8	17,5	19,6	11,5	18,1
Bulgària	15,1	28,4	29,5	51,6	12,3	25,4	:	19,0
Dinamarca	7,5	13,1	8,8	15,4	5,7	10,6	:	:
Alemanya	11,9	7,9	15,7	11,4	8,8	5,7	6,5	3,9
Irlanda	9,0	26,8	17,4	40,8	7,3	27,3	5,5	16,9
Grècia	22,9	58,3	17,8	58,7	23,7	60,9	32,0	49,1
Espanya	18,1	55,5	20,4	62,6	16,5	51,2	13,4	43,6
França	19,1	23,9	30,2	37,6	16,1	22,3	12,5	15,3
Itàlia	20,3	40,0	22,5	45,5	19,0	38,0	19,3	31,8
Holanda	5,9	11,0	8,4	14,9	3,9	8,3	2,7	6,3
Polònia	21,7	27,3	22,8	32,3	21,7	27,2	20,0	23,5
Portugal	16,6	37,7	16,2	40,2	14,8	35,5	25,9	37,6
Romania	20,1	23,6	18,6	16,8	21,0	25,7	21,1	32,7
Finlàndia	16,5	19,9	25,8	31,3	11,8	15,3	:	:
Suècia	19,3	23,5	32,9	39,6	12,9	17,7	11,6	14,9
Regne Unit	14,3	20,5	26,4	36,1	11,0	18,6	7,5	13,0
Unió Europea (28)	15,5	23,3	20,1	31,0	13,5	20,8	11,5	18,8

Font: OTIB a partir de dades de l'Eurostat.

El col·lectiu de joves s'ha vist especialment afectat pels efectes de la recessió a tots els països europeus. De fet, el 2013 la taxa d'atur dels joves duplica àmpliament la taxa global de la població de 15 anys i més, tant a Europa com a Espanya i a les Illes Balears. En aquest darrer cas, mentre que la taxa d'atur de tota la població és del 22,3%, la dels joves de 15 a

24 anys arriba al 45,2%. Això ha posat de manifest la seva vulnerabilitat i es fa evident la necessitat que la Unió Europea i els estats membres implantin iniciatives conjuntes per poder oferir noves oportunitats als joves i reduir les elevades taxes d'atur que pateixen.

Part III. Els joves que ni estudien ni treballen

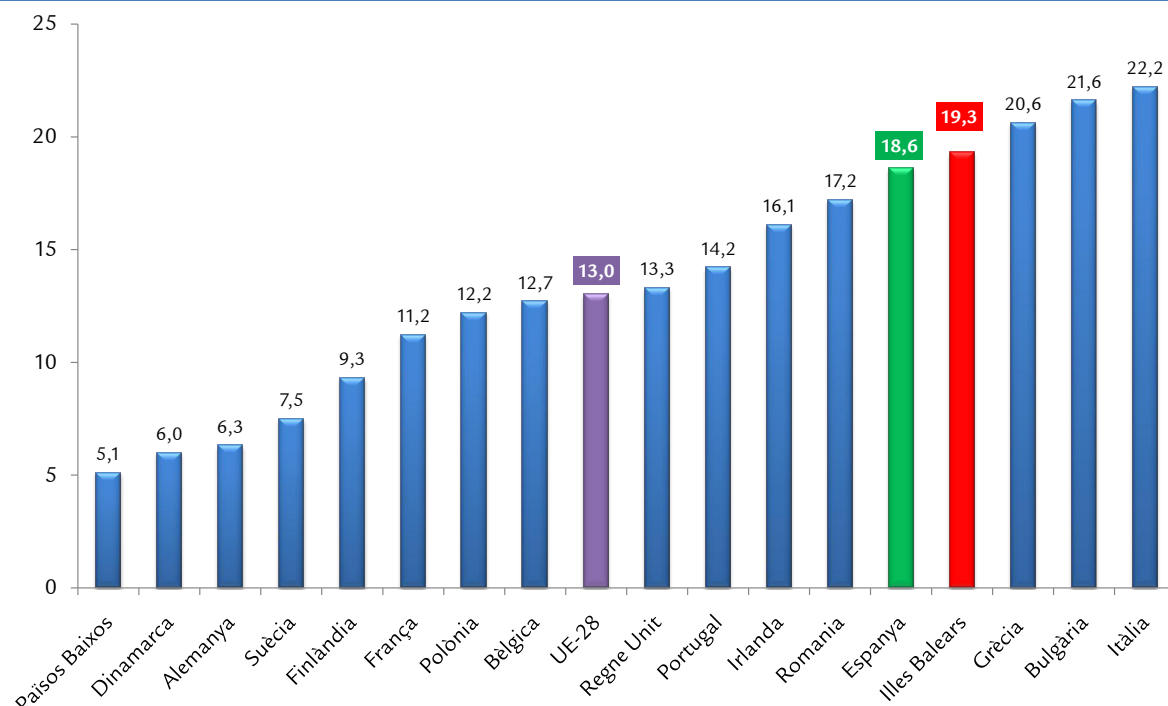
Com s'ha vist, els joves menors de 25 anys són un dels col·lectius que més ha patit el procés de destrucció de llocs de treball que es va iniciar el 2007. Tant és així que el 2013, d'un total de 4.112.000 joves de 16 a 24 anys que hi ha a Espanya, 951.000 estan en atur i 845.000 són desocupats que no reben ni educació ni formació, és a dir, es podrien incloure en la categoria definida en l'àmbit europeu de ni-nis. Aquesta categoria engloba joves inactius però, com es veurà, majoritàriament correspon a joves que cerquen feina activament.

Aquestes xifres posen de manifest la greu situació laboral dels

joves, que pot tenir com a conseqüència una forta desconexió del mercat de treball i d'exclusió social a llarg termini.

Les dades de l'Eurostat del 2013 mostren que hi ha 4.351.200 ni-nis a la Unió Europea, és a dir, el 13% dels joves de 15 a 24 anys es poden incloure en aquesta classificació. La xifra augmenta fins al 18,6% a Espanya i fins al 19,3% a les Illes Balears. Com s'observa en el gràfic 6, la taxa de les Illes és la tercera més alta de les representades, només darrere d'Itàlia, Bulgària i Grècia.

Gràfic 6. Percentatge de la població de 15 a 24 anys que ni estudia ni treballa ni rep cap tipus de formació (2013)

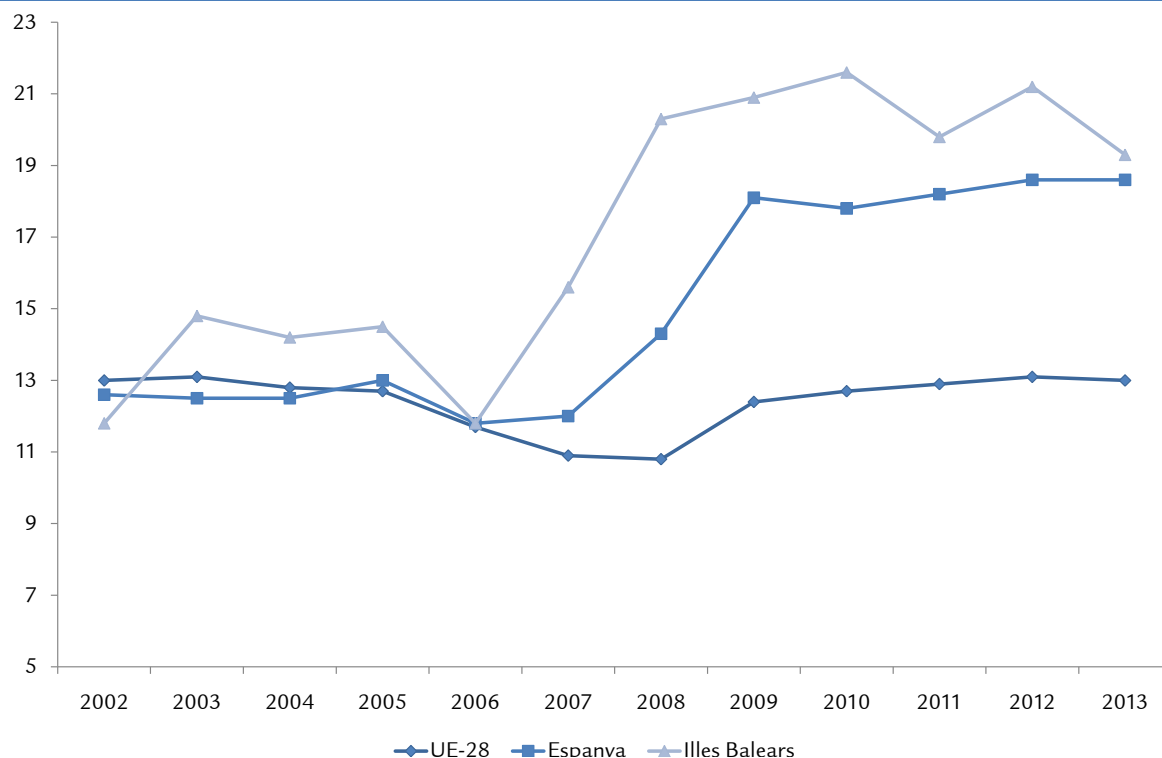

Font: OTIB a partir de dades de l'Eurostat.

En termes generals en tots els països de la Unió Europea han augmentat les xifres de joves que ni estudien ni treballen ni reben cap tipus de formació respecte al 2007, tret d'alguns casos aïllats, com ara Alemanya (amb un pes del 6,3%) o Luxemburg (5%), on la taxa ha disminuït en els darrers anys. Tanmateix, l'increment d'aquests joves ha estat més marcat a

Espanya (on passa del 12% el 2007 al 18,6% el 2013) i a les Illes Balears (on passa del 15,6% al 19,3% en aquest període de temps) que a Europa, on només augmenta dos punts percentuals. De fet, i com es veu en el gràfic 7, l'any 2006 el percentatge de ni-nis sobre el total de joves era pràcticament el mateix en els tres territoris.

Gràfic 7. Evolució del percentatge de la població de 15 a 24 anys que ni estudia ni treballa ni rep cap tipus de formació a la UE-28, Espanya i les Illes Balears⁷ (2002-2013)

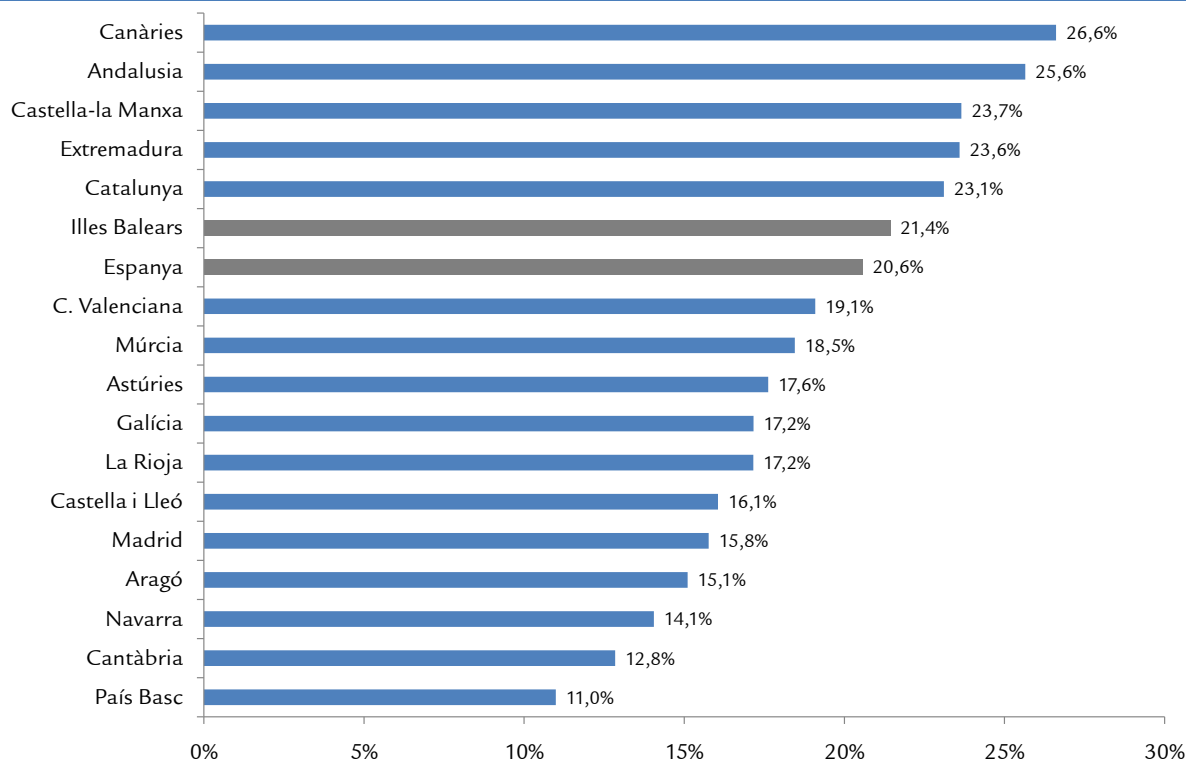
Font: OTIB a partir de dades de l'Eurostat.

Per comunitats autònomes i segons dades de l'EPA del 2013, els percentatges més elevats de joves d'entre 16 i 24 anys que ni estudien ni treballen ni reben cap tipus de formació es produeixen a les Canàries (26,6%), Andalusia (25,5%), Castella-

la Manxa (23,7%) i Extremadura (23,6%). Les Illes Balears, amb el 21,4%, se situen com la sisena comunitat autònoma amb la incidència més elevada de ni-nis, lleugerament per sobre de la taxa del conjunt d'Espanya (20,6%).

⁷ L'INE només ofereix informació del nombre de joves d'entre 16 i 24 anys que no estudien ni es formen, per la qual cosa, per analitzar la taxa de ni-nis i comparar-la amb els països europeus, cal acudir a l'Eurostat i a la taxa NEET, que inclou joves de 15 a 24 anys.

Gràfic 8. Percentatge de la població de 16 a 24 anys que ni estudia ni treballa ni rep cap tipus de formació sobre el total de població de 16 a 24 anys per comunitats autònomes (2013)

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE).

Més concretament, el 2013 a les Illes Balears i segons dades de l'EPA es comptabilitzen 21.522 joves, xifra que representa el 21,4% sobre el total de joves d'entre 16 i 24 anys. Es produeix un increment d'un 17,5% respecte del 2007. El 61% dels ni-nis són aturats, és a dir, cerquen feina activament. El 2007 aquesta proporció era inferior al 40% (38,4%), fet que

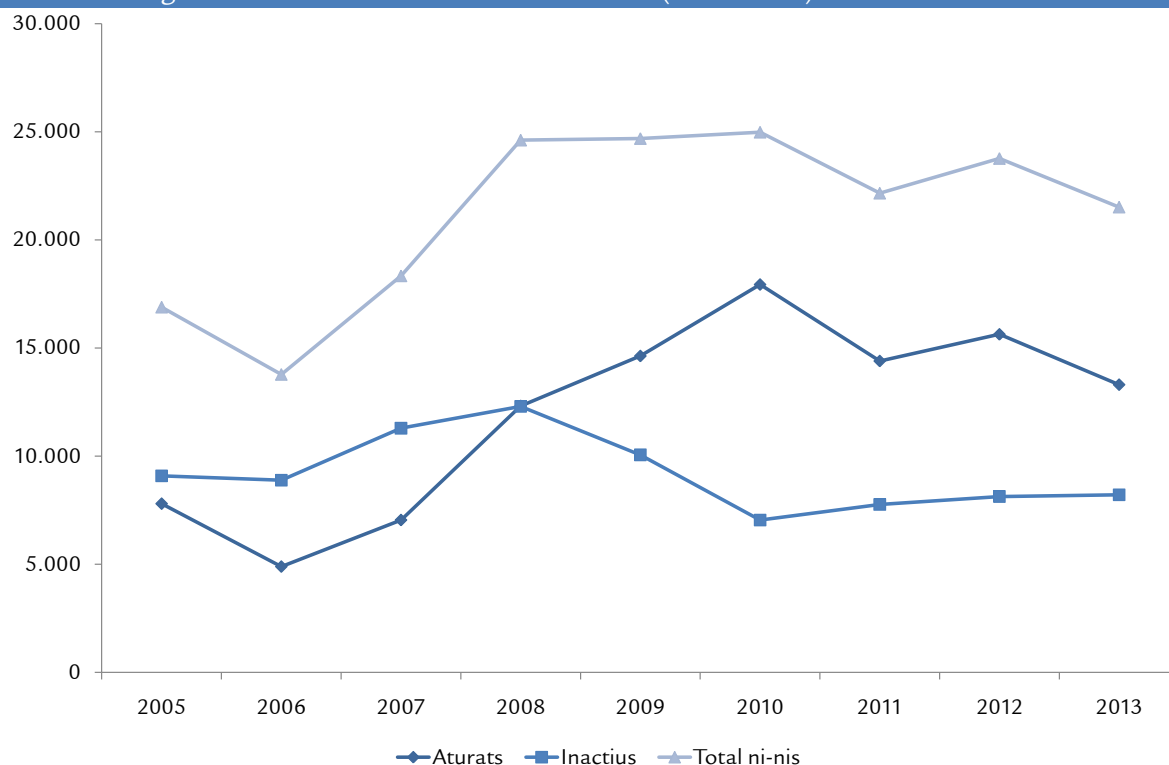
indica que hi ha una relació directa entre l'augment de l'atur i el del nombre de ni-nis durant la crisi. De fet, el nombre de joves sota aquesta denominació que romanen inactius s'ha reduït un 27,3% del 2007 al 2013. El principal problema és, per tant, la manca d'oportunitats laborals.

Taula 9. Evolució de la població de 16 a 24 anys que ni estudia ni treballa ni rep cap tipus de formació segons la situació laboral a les Illes Balears (2005-2013)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aturats	7.802	4.893	7.046	12.321	14.632	17.937	14.400	15.634	13.306
Inactius	9.090	8.887	11.294	12.299	10.061	7.049	7.765	8.137	8.216
Total ni-nis	16.892	13.780	18.340	24.620	24.693	24.986	22.165	23.771	21.522
Total població 16 a 24 anys	105.382	105.926	107.957	109.332	108.500	105.562	102.992	101.516	100.402
% ni-nis sobre el total	16,0%	13,0%	17,0%	22,5%	22,8%	23,7%	21,5%	23,4%	21,4%

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE).

Gràfic 9. Evolució de la població de 16 a 24 anys que ni estudia ni treballa ni rep cap tipus de formació segons la situació laboral a les Illes Balears (2005-2013)

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE).

Pel que fa al perfil sociodemogràfic dels ni-nis al conjunt d'Europa, s'observa que en general les dones presenten una taxa superior a la dels homes. Concretament, el 2013 elles representen el 13,2% sobre el total de dones de 15 a 24 anys

i ells el 12,7%. Des de l'any 2004, aquests valors han experimentat variacions poc destacables, amb una tendència a la baixa fins a l'any 2008, seguida d'un repunt fins al 2013.

Taula 10. Percentatge de la població de 15 a 24 anys que ni estudia ni treballa ni rep cap tipus de formació per sexe al conjunt de la UE-28 (2013)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Homes	11,8	11,5	10,5	9,8	9,7	12,0	12,3	12,5	12,9	12,7
Dones	13,9	13,9	12,9	12,1	12,0	12,9	13,2	13,3	13,4	13,2

Font: OTIB a partir de dades de l'Eurostat.

En el cas de les Illes Balears i segons les dades del 2013, les dones representen el 55,6% del total de joves que ni estudien ni treballen. Tanmateix, el col·lectiu masculí presenta un increment més elevat des del 2007, atès que augmenta un 22,7%, mentre que les dones ho fan un 13,4%. Contràriament, segons les dades de l'EPA, en el conjunt d'Espanya les dones han deixat de ser majoria entre el col·lectiu de joves que ni estudien ni treballen i el 2013 representen el 46,8%. En aquest cas, els homes joves de 16 a 24 anys que ni estudien ni treballen s'incrementen un 63,8% respecte al 2007.

Pel que fa a l'edat, set de cada deu joves de 16 a 24 anys que ni estudien ni treballen a les Illes Balears tenen entre 20 i 24

anys, proporció similar a la del conjunt d'Espanya. A més, aquest grup d'edat és el que augmenta més respecte al 2007, tant a les Illes Balears (30,7%) com en el conjunt d'Espanya (64,6%), atès que el grup d'edat més jove descendeix en aquest període.

Dels 21.520 joves d'entre 16 i 24 anys que ni estudien ni treballen que es comptabilitzen de mitjana l'any 2013 a les Illes Balears, 6.540 són de nacionalitat estrangera i representen el 30,4%. En el cas d'Espanya aquest percentatge és del 22,1%. Respecte al 2007 el col·lectiu de joves estrangers en aquesta situació es redueix una quarta part a les Balears, mentre que els joves de nacionalitat espanyola creixen un 53,9%.

Tornant a les dades de l'Eurostat, s'observa que la incidència dels joves que ni estudien ni treballen en el conjunt de la UE-28 és més elevada entre els que tenen estudis de secundària o superiors (7,2%) que entre els que tenen un nivell inferior (5,7%), situació que es repeteix en la gran majoria dels països de la Unió Europea. En canvi, en el conjunt d'Espanya

la situació és inversa: el pes dels joves que ni estudien ni treballen que no tenen estudis secundaris és significativament més elevat que els que sí en tenen (el 12,5% vs. el 6,1%). A més, aquesta situació és manté amb el temps, atès que ja es produïa el 2005.

Taula 11. Percentatge de la població de 15 a 24 anys que ni estudia ni treballa ni rep cap tipus de formació per nivell educatiu (2013)

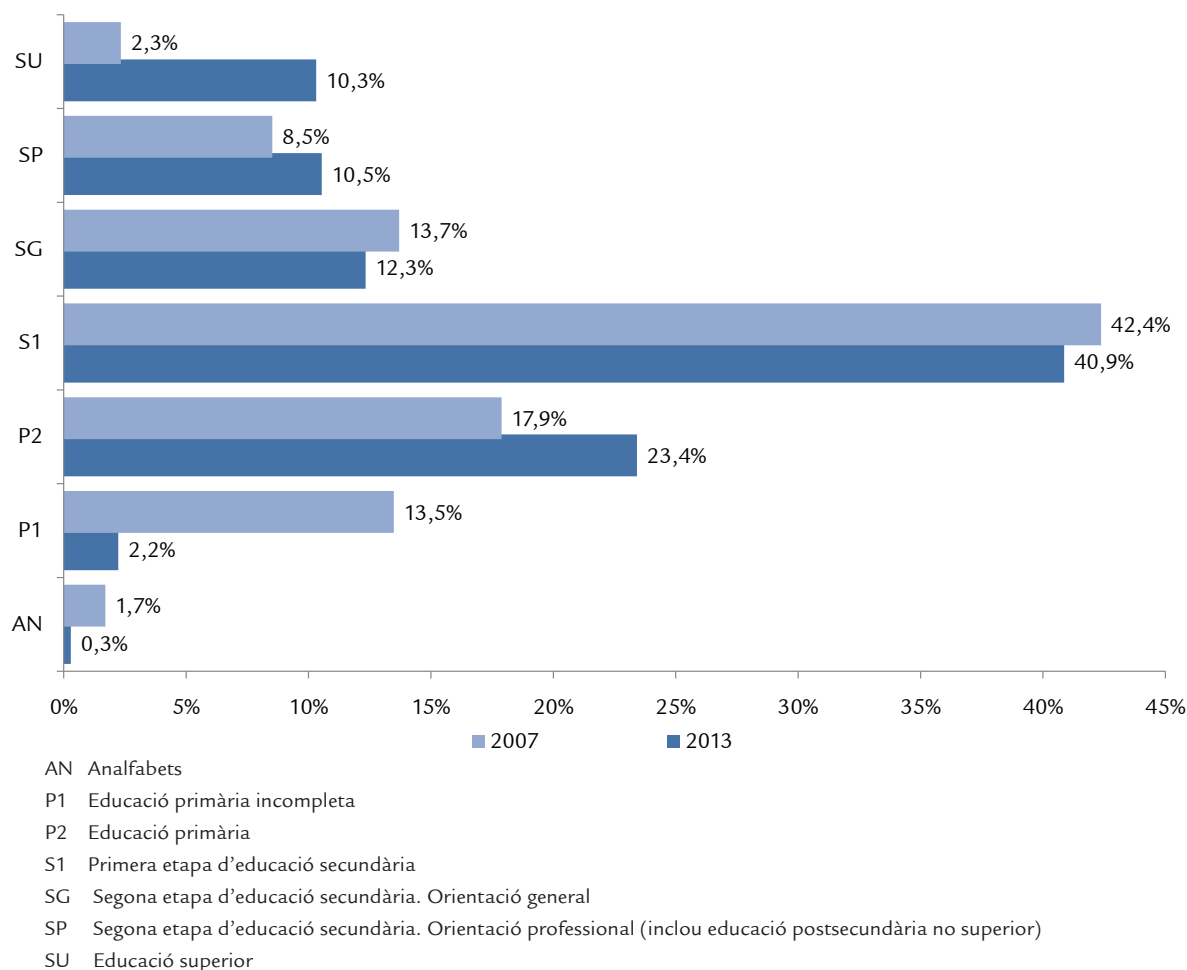
	Joves 15-24 anys, tots els nivells educatius		Nivells 0-2, preprimària fins 1a et. secundària		Nivells 3-6, 2a et. secundària, post-secundària, superior	
	2005	2013	2005	2013	2005	2013
Bèlgica	13,0	12,7	6,2	6,1	6,8	6,6
Bulgària	25,1	21,6	14,3	9,5	10,8	12,1
Dinamarca	4,3	6,0	2,2	3,0	2,1	2,8
Alemanya	10,9	6,3	5,7	3,7	5,2	2,6
Irlanda	11,9	16,1	5,4	6,0	5,2	9,7
Grècia	16,8	20,6	5,9	5,3	10,2	15,3
Espanya	12,5	18,6	9,0	12,5	3,9	6,1
França	10,6	11,2	5,2	5,1	5,7	6,1
Itàlia	17,0	22,2	9,3	9,3	7,7	12,9
Països Baixos	5,3	5,1	3,0	2,6	2,0	2,1
Polònia	13,9	12,2	2,9	2,8	11,0	9,5
Portugal	11,2	14,2	8,4	7,2	2,7	7,0
Romania	16,8	17,2	8,5	7,6	8,3	9,6
Finlàndia	7,8	9,3	3,4	4,4	4,4	4,9
Suècia	10,5	7,5	4,1	2,8	4,8	4,5
Regne Unit	8,4	13,3	4,3	5,2	4,0	7,8
UE-28	12,7	13,0	6,2	5,7	6,4	7,2

Font: OTIB a partir de dades de l'Eurostat.

En el gràfic 10 es presenta la distribució dels joves ni-ni de 16 a 24 anys a les Illes Balears per nivell d'estudis segons les dades de l'EPA. Així, el 2013 el 10,3% d'aquests joves té estudis superiors i el 25,9% no ha completat l'ESO. Respecte al 2007 destaca l'important increment de joves que ni estudien

ni treballen amb estudis superiors, que han passat de 430 a 2.220 en aquests sis anys, però també els que just tenen estudis d'educació primària, que augmenten un 53,7%. Per contra, destaca la reducció en el grup d'educació primària incompleta (P1).

Gràfic 10. Distribució de la població de 16 a 24 anys que ni estudia ni treballa ni rep cap tipus de formació per nivell d'estudis a les Illes Balears (2007 i 2013)

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE).

Altres característiques del col·lectiu de joves d'entre 16 i 24 anys de les Illes Balears que ni estudien ni treballen són aquestes:

- El 58,9% té experiència laboral prèvia i, si només es tenen en compte els aturats, aquest percentatge s'eleva fins al 69,6%. A més, el 32,4% dels que estan en situació d'atur fa més d'un any que cerquen feina, xifra 23 punts superior a la del 2007, quan sols eren el 9,4%. En el conjunt d'Espanya, el 2013 l'atur de llarga durada entre el col·lectiu ni-ni arriba al 52,9%.
- El 64,5% dels ni-nis aturats declaren estar inscrits en una oficina del servei públic d'ocupació. Es tracta d'una proporció que ha crescut considerablement des del 2007,

any en què la xifra se situava en el 41,9%. En el conjunt d'Espanya, els aturats inscrits representen el 77,9% del total.

En definitiva, els joves menors de 25 anys són un dels col·lectius que més ha patit els efectes de la crisi econòmica, i el significatiu increment de joves que ni estudien ni treballen posa de manifest la greu situació laboral dels joves i el risc que es desconnectin del mercat de treball. A grans trets, el perfil de jove ni-ni a les Illes Balears és la d'una dona de 20 a 24 anys, de nacionalitat espanyola, amb un nivell d'estudis d'ESO, que està en situació d'atur, inscrita a una oficina d'ocupació i amb experiència laboral prèvia.

Conclusions

Els indicadors educatius han millorat en el conjunt d'Espanya i també a les Illes Balears en els darrers anys. Tanmateix, encara són a molta distància de la mitjana europea i dels objectius marcats en l'estratègia Europa 2020. Mitjançant l'anàlisi comparativa amb la resta de països de la UE-28, s'ha vist que els joves espanyols es caracteritzen per concentrar-se en els estudis primaris i en els superiors. En canvi, es registra un percentatge molt baix de població amb estudis intermedis i sobretot de formació professional. A més, es detecta com a punt feble del sistema educatiu l'abandonament escolar prematur, que en el cas d'Espanya afecta un de cada quatre joves de 18 a 24 anys, ràtio que duplica la mitjana europea.

Les Illes Balears se situen a la cua de l'Estat en gran part dels indicadors educatius que es presenten en aquesta monografia, entre d'altres amb el percentatge més baix de joves amb estudis superiors. Ara bé, un problema afegit és que aquests joves estan sovint sobrequalificats per desenvolupar les feines que ofereix el mercat de treball, que es caracteritza per una estructura productiva orientada a sectors de baixa qualificació.

D'altra banda, també s'ha vist que la situació laboral de la població jove s'ha agreujat de forma significativa durant els anys de crisi econòmica, tant en el conjunt d'Espanya com a les Illes Balears, i amb més intensitat que en els països de l'entorn. Les taxes d'atur juvenil en el conjunt d'Espanya i a les Illes Balears afecten un de cada dos joves que volen treba-

llar i no poden, i fins i tot de vegades se supera aquesta xifra. El nivell educatiu és una variable explicativa fonamental per entendre la caiguda de l'ocupació i l'increment de l'atur, i el fet que Espanya presenti desavantatges en els indicadors educatius reforça també el desavantatge en el mercat de treball.

Finalment, en l'apartat dedicat als joves menors de 25 anys que ni estudien ni treballen ni reben cap tipus de formació s'observa que aquest col·lectiu s'ha incrementat de forma significativa en els darrers vuit anys, amb més intensitat a Espanya i a les Illes Balears que en el conjunt de la Unió Europea. Aquest fet va molt lligat a l'augment de les xifres d'atur i a la manca d'oportunitats laborals, atès que sis de cada deu d'aquests joves estan en situació d'atur i cerquen feina activament.

En definitiva, nombrosos estudis ja han demostrat que l'educació és un factor que incrementa l'ocupabilitat de les persones, de manera que com més nivell formatiu es té més possibilitats hi ha d'inserció laboral. Ara bé, tan important com promoure la millora del nivell educatiu de la població és també ajustar l'oferta a la demanda del mercat de treball, i evitar les disfuncions de qualificació que incideixen negativament tant en les persones com en els resultats econòmics i de productivitat del país. Per tant, és necessari que les administracions públiques treballin des de tots els vessants, ja que és crucial per al bon desenvolupament de l'economia local i el manteniment de la cohesió social a les Illes Balears.

Índex de gràfics i taules

Índex de gràfics

- Gràfic 1. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual ajustada d'estacionalitat)
- Gràfic 2. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro
- Gràfic 3. Evolució del tipus de canvi de l'euro
- Gràfic 4. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)
- Gràfic 5. Evolució i ràtio sobre PIB del deute a Espanya
- Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors
- Gràfic 7. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (MWh)
- Gràfic 8. Indicadors del sector de la construcció
- Gràfic 9. Pernotacions, viatgers i estada mitjana a hotels de les Illes Balears. Acumulat gener-agost (Índex 2004=100)
- Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears (agost 2013 a agost 2014)
- Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants, bars i cafeteries
- Gràfic 12. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Cicle tendència
- Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència
- Gràfic 14. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques
- Gràfic 15. Percentatge de persones en situació d'atur de llar-

ga durada (més de 1 any). Setembre 2014

- Gràfic 16. Incrementos salarials i inflació a les Illes Balears
- Gràfic 17. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum
- Gràfic 18. Consum i preu dels carburants de l'automoció (benzina 95 i gasoil A) a les Illes Balears
- Gràfic 19. Variació interanual de la tendència-cicle d'indicadors d'inversió a les Illes Balears
- Gràfic 20. Evolució de la població (padró i IPH) i del consum d'aigua per habitant
- Gràfic 21. Distribució de les aigües residuals tractades per illes: 2013
- Gràfic 22. Distribució de les aigües residuals tractades per gestors: 2013
- Gràfic 23. Evolució del volum d'aigües residuals tractades a les Illes Balears (hm³)
- Gràfic 24. Volum d'aigües residuals tractades: instal·lacions de l'ABAQUA (hm³)
- Gràfic 25. Volum d'aigües residuals tractades: instal·lacions municipals (hm³)
- Gràfic 26. Evolució de la població (padró i IPH) i de la depuració d'aigua per habitant
- Gràfic 27. Distribució dels llots de les EDAR per centres gestors (2013)
- Gràfic 28. Evolució de la recaptació del cànon de sanejament (milers d'euros)

Índex de taules

- Taula 1. Perspectives de l'economia balear
- Taula 2. Indicadors internacionals
- Taula 3. Previsions internacionals per al 2015
- Taula 4. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola
- Taula 5. Evolució de l'economia espanyola
- Taula 6. Evolució de l'economia balear
- Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca
- Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura
- Taula 9. Indicadors de l'agricultura
- Taula 10. Indicadors de la ramaderia
- Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer
- Taula 12. Indicadors de producció pesquera, 2n trimestre
- Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears
- Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia
- Taula 15. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears
- Taula 16. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears
- Taula 17. Indicadors de la construcció
- Taula 18. Indicadors avançats de la construcció
- Taula 19. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears
- Taula 20. Indicadors dels serveis
- Taula 21. Indicadors del comerç
- Taula 22. Establiments turístics a les Illes Balears
- Taula 23. Establiments turístics per illes
- Taula 24. Turistes arribats a les Illes Balears per país de residència
- Taula 25. Afiliats a la Seguretat Social
- Taula 26. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol
- Taula 27. Passatgers arribats per via marítima
- Taula 28. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades
- Taula 29. Indicadors de mediació financera
- Taula 30. Indicadors dels serveis empresarials i immobiliaris
- Taula 31. Indicadors del mercat de l'habitatge
- Taula 32. Ocupats en altres serveis
- Taula 33. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-28)
- Taula 34. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears
- Taula 35. Indicadors del mercat laboral per illes
- Taula 36. Cost i jornada laboral
- Taula 37. Accidents de treball
- Taula 38. Variació interanual de l'IPC (setembre 2014)
- Taula 39. Indicadors de consum
- Taula 40. Consum dels residents a l'estranger
- Taula 41. Recaptació Tributària a les Illes Balears
- Taula 42. Indicadors d'inversió
- Taula 43. El cicle integral de l'aigua a les Illes Balears: indicadors bàsics
- Taula 44. El tractament d'aigües residuals a les Illes Balears: magnituds principals
- Taula 45. Evolució dels cabals d'aigües residuals tractats a les Illes Balears (hm³)
- Taula 46. Evolució dels cabals d'aigües residuals tractats segons el gestor de les instal·lacions (hm³)

Notes i abreviatures. Agraïments

Notes

Els percentatges de variació es refereixen a la diferència entre el període esmentat d'enguany i el mateix període de l'any passat, excepte quan es diu expressament una altra cosa.

Data de tancament: 20 d'octubre de 2014

Abreviatures i sigles

T_{t-k}^t (%): variació interanual del component tendència-cicle calculat segons el programa Tramo-Seats.

N. d.: no disponible.

AP.: Administració pública.

ISFLSL: institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

FBCF: formació bruta de capital fix.

MUFACE: mutualitat general de funcionaris.

ISFAS: Institut Social de les Forces Armades.

DGEE: Direcció General d'Economia i Estadística.

DGMNEACC: Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic.

MINECO: Ministeri d'Economia i Competitivitat.

MINETUR: Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.

Altres fonts emprades

BCE: Banc Central Europeu

BE: Banc d'Espanya

BEA: Oficina d'Anàlisi Econòmica. Departament de Comerç (Estats Units)

CIS: Centre d'Investigacions Sociològiques

Comissió Europea

Consell Superior de Cambres de Comerç d'Espanya

Destatis: Oficina Federal d'Estadística (Alemanya)

EBF: Federació Bancària Europea

EIA: US Energy Information Administration

Eurostat: Oficina d'Estadística de la Unió Europea

Eurostat. Comissió Europea

FMI: Fons Monetari Internacional

HM Treasury (Regne Unit)

IET: Institut d'Estudis Turístics

INSEE: Institut Nacional de l'Estadística i dels Estudis Econòmics (França)

Institut Nacional d'Estadística de Portugal

Mercapalma. Mercados Centrales de Abastecimiento de Palma de Mallorca, SA

MIC: Ministeri d'Afers Interns i Comunicació. Oficina d'Estadística (Japó)

Ministeri d'Economia i Competitivitat

Ministeri de Foment

Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques

Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme

Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social

OCDE: Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic

Oficina Nacional d'Estadística (Xina)

OTIB: Observatori del Treball de les Illes Balears

Servei Estadístic Nacional de Malta

Servei Estadístic Nacional de Tunísia

Servei Estadístic Nacional de Turquia

Servei Estadístic Nacional de Xipre

Servei Estadístic Nacional del Marroc

UK Statistics Authority (Regne Unit)

Agraïments

ABAQUA

AENA – Aeroport d'Eivissa

AENA – Aeroport de Maó

AENA – Aeroport de Palma

Aigües Son Tovell (Manacor)

Ajuntament d'Alcúdia

Ajuntament de Manacor

Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar

APB: Autoritat Portuària de les Balears. Ministeri de Foment

ANFAC: Associació Espanyola de Fabricants d'Automòbils i Camions

ATB: Agència de Turisme de les Illes Balears

Calvià 2000

COAIB: Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears

CLH: Compañía Logística de Hidrocarburos. Palma

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori

Direcció General d'Aviació Civil. Ministeri de Foment

Direcció General de Recursos Hídrics

DGT: Direcció General de Trànsit. Ministeri d'Interior

EMAYA

EMT: Empresa Municipal de Transports de Palma

Euro6000

Gesa-Endesa

IBAVI: Institut Balear de l'Habitatge. Govern de les Illes Balears

Ibestat: Institut d'estadística de les Illes Balears

INE: Institut Nacional d'Estadística

Observatori del Turisme. Conselleria de Turisme i Esports

Oficemen: Agrupació de Fabricants de Ciment d'Espanya

Ports de Balears

REE: Red Eléctrica de España

Servired

Sistema 4B

SOIB: Servei d'Ocupació de les Illes Balears. Conselleria d'Economia i Competitivitat

TGSS: Tresoreria General de la Seguretat Social

Persones

Antoni M. Grau Jofre (Direcció General de Medi Rural i Marí)

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Economia i Competitivitat

<http://dgeconomia.caib.es>

Unió Europea
Fons Social Europeu
L'FSE inverteix en el teu futur